

Ordre du jour

1. 5059 - Projet de loi
- 1) portant création de l'Université du Luxembourg;

2) modifiant la loi du 31 mai 1999 portant création d'un fonds national de la recherche dans le secteur public;

3) abrogeant la loi du 11 août 1996 portant réforme de l'enseignement supérieur;

4) modifiant la loi du 6 août 1990 portant organisation des études éducatives et sociales;

5) modifiant la loi modifiée du 24 mai 1989 sur le contrat de travail;

6) modifiant la loi du 6 septembre 1983 portant

a) réforme de la formation des instituteurs,

b) création d'un Institut Supérieur d'Etudes et de Recherches Pédagogiques et

c) modification de l'organisation de l'éducation préscolaire et primaire;
- 7) modifiant la loi du 4 décembre 1967 concernant l'impôt sur le revenu
- 4540 - Proposition de loi autorisant le gouvernement à créer
1. l'établissement public "Université européenne Terres Rouges" et

2. autorisant cet établissement public à participer comme membre fondateur au groupement européen d'intérêt économique "Campus universitaire européen Terres Rouges" à Esch-sur-Alzette

(Rapports de la Commission de l'Enseignement supérieur, de la Recherche et de la Culture - Discussion générale)

Au banc du Gouvernement se trouvent: Mmes Erna Hennicot-Schoepges et Anne Brasseur, Ministres.

(Début de la séance publique à 9.04 heures)

M. le Président.- D'Sitzung ass op.

Huet d'Regierung der Chamber eng Matdeelung ze maachen?

(Négation)

Dat ass net de Fall.

Da komme mer elo zur Diskussioun vum Projet de loi 5059 iwwert d'Universitéit vu Lëtzebuerg, zesumme mat der Proposition de loi 4540 iwwert d'Schafung vun engem Etablissement public «Université européenne Terres Rouges».

D'Riedezäit ass nom Modell 3 festgeluecht. Et si schonn ageschriwwen: déi Häre Wiseler, Fayot, Schroell, Greisen, Urbany, d'Madame Delvaux, déi Häre Krieps a Bettel. D'Wuert huet elo de Rapporteur vum Projet de loi, déi honorable Madame Nelly Stein.

1. 5059 - Projet de loi

- 1) portant création de l'Université du Luxembourg
- 2) modifiant la loi du 31 mai 1999 portant création d'un fonds national de la recherche dans le secteur public
- 3) abrogeant la loi du 11 août 1996 portant réforme de l'enseignement supérieur
- 4) modifiant la loi du 6 août 1990 portant organisation des études éducatives et sociales
- 5) modifiant la loi modifiée du 24 mai 1989 sur le contrat de travail
- 6) modifiant la loi du 6 septembre 1983 portant
- a) réforme de la formation des instituteurs,

b) création d'un Institut Supérieur d'Etudes et de Recherches Pédagogiques et

c) modification de l'organisation de l'éducation préscolaire et primaire

7) modifiant la loi du 4 décembre 1967 concernant l'impôt sur le revenu

4540 - Proposition de loi autorisant le gouvernement à créer

1. l'établissement public „Université européenne Terres Rouges" et
2. autorisant cet établissement public à participer comme membre fondateur au groupement européen d'intérêt économique „Campus universitaire européen Terres Rouges" à Esch-sur-Alzette

Rapports de la Commission de l'Enseignement supérieur, de la Recherche et de la Culture

Mme Nelly Stein (CSV), rapportrice.- Här President, Dir Damen an Dir Hären, Dir Damme Ministeren, ech muss soen, haut schléisse mer eng honnertjäähreg Debatt of, eng Debatt iwwert d'Opportunitéit vun enger eegener Universitéit zu Lëtzebuerg. D'Debatt ass eriwuer, well mer elo eng Universitéit an eist Land kréien, an dat ass och ganz gutt esou. Mir kënnen a mir sollen dëse Moment duerchaus als historiesch fir Lëtzebuerg bezeichnen.

Et ass e couragéierte Schrëtt, deem d'Madame Hennicot gemaach huet, mä et ass e Schrëtt, dee gutt iwwerluecht ass. Et ass e Schrëtt, deem eist Land a senger Entwéck-

lung wäert weiderbréngen an deem nei Modeller schafft an der Lëtzebuerger Héichschoulpolitik. Et ass e Projet, deem op déi Atoutë setzt a baut, déi eist Land haut auszeechen. D'Uni Lëtzebuerg wäert hir Roll an der wirtschaftlecher Entwécklung spillen, an hei virun allem um Niveau vun der ökonomescher Diversifizéierung.

Et ass e Projet, dee sech un de Virgäbe vun der Europäescher Unioun orientéiert, déi hirsäits en ambitiëst Zil verfollegt, an ech zitieren: «devenir l'économie de la connaissance la plus compétitive et la plus dynamique du monde, capable d'une croissance économique durable accompagnée d'une amélioration quantitative et qualitative de l'emploi et d'une plus grande cohésion sociale». D'Uni Lëtzebuerg ass aus dësem Verständnis eraus net nëmme vun nationalem Interesse, mä e Beitrag fir den Zilsetzung vum Lissaboner Sommet vum Mäerz 2000 an doriwwer eraus den Objektiver aus dem Prozess vu Bologna gerecht ze ginn, an deem sech net manner wéi 29 europäesch Staten, dorënner Lëtzebuerg, dozou verflcht hu fir en eenheetlechen europäeschen Héichschoulraum ze schaffen.

Här President, éier ech weiderfueren weill ech als Rapporteur e puer Wieder verléieren iwwert déi gutt Aarbecht, déi am Kader vun dësem Projet geleescht gouf. Den 3. Dezember 2002 huet d'Madame Hennicot, Minister vum Enseignement supérieur, de la Culture et de la Recherche, de Projet de loi 5059 am Parlament deponéiert. Mä schonns virdrun, virun deem Dépôt do, den 18 November, hat d'Kommissioun zwee Expären ageluede fir iwwert de Projet de loi ze schwätzen.

Et waren dat de Luc Weber, ancien recteur vun der Université de Genève an den Här Roger Downer, President vun der University of Limerick an Irland. Weider hu mer den Här Lucien Capella, ancien recteur vun der Universitéit d'Aix-Marseille héieren, an zwar den 10. Mäerz bei Geleehenheet vun eise ganzdeegegen Hearing, dee mer organiséiert hate mat Berufschamberen, Associatiounen, déi hir Meinung zum Projet konnten ervirbréngen.

D'Kommissioun huet sech a 16 Sitzung mat dem Projet de loi ausernee gesat. Mir hunn, an dat ass extra ervirzehiewen, Artikel fir Artikel, an et kann ee soen le crayon à la main, duerchgeholl, eng ganz gewëssenhaft Aarbecht gemaach, wat dozou gefouert huet, datt mer bis de 14. Mee 55 Amendementer adoptéiert haten, déi dem Statsrot den 21. Mee zougestallt goufen. Eng zweet Serie vun Amendementer, 12 dës Kéier, sinn den 18. Juni un de Statsrot gaangen.

Ech weill och emol eng Kéier, dat gëtt oft vergiess, mä ech weill hei dem Statsrot merci soen, datt hien trotz eise villen Amendementer, 67 un der Zuel, eis dach nach a leschter Minutt säin Avis zougestallt huet. De schréffleche Rapport ass den 11. Juli an der Kommissioun ugeholl gi mat de Stëmme vun der Majoritéit.

Verschiede Membere vun der Oppositioun hunn d'Kritik ubruecht, dass eigentlech d'Aarbechte vun der Kommissioun an deem Rapport net zum Droe komm wäeren. Ech hu fonnt, dat war eng ganz verstänneg Iddi, eng ganz verstänneg Propos an d'Kommissioun ass och deem Wonsch nokomm. Wuel waren d'Aarbechte vun der Kommissioun beim Commentaire des articles eenzel erwähnt, mä et ass scho gutt, an ech sinn deene Leit dankbar, déi dat gefrot hunn, dass

mer elo ee Kapitel iwwert d'Aarbechte vun der Kommissioun am Rapport hunn. Dëse Rapport complémentaire ass dunn och mat alle Stëmmen, mat Ausnahm vun enger, ech weill den Numm elo net soen - ech hat jo op déi richtig Säit gekuckt - ugeholl ginn.

D'Aarbechten an der Kommissioun hu wierklech Freed gemaach a si beweisen, wat eng Chamberkommissioun, wa se seriö a kontinuerlech un engem Text schafft, zesummen als hiren eegenen Apport erabrinne kann. Dat war eng eemoleg Erfahrung muss ech soen. Schéi wär et, dat ass dat wat ech aus där Erfahrung kann zéien, wa mer all eis Gesetzestexter an deemselwechte konstruktiven, kolleegialen a souguer frëndschaftleche Klima kéinten iwwert d'Bühn bréngen. Merci alle Membere vun der Kommissioun fir hirt Matschaffen a fir hire gudden Wëllen.

Merci, der Madame Hennicot. Si war a ville Sitzungen dobäi, mä Si war besonnesch do, an dat war dat Wichtigst, wann et geheescht huet Décisiounen ze huelen a si huet sech äusserst flexibel gewise bei eisen Amendementer, well soss wäere mer sécher net esou wäit wéi mer haut sinn.

Merci och hiren zwee Fonctionnairen aus dem Ministère, dem Här Dondelenger an der Madame Faber, äusserst kompetent Fonctionnairen, déi och an der Kommissioun mat vill Geduld eng helle Wull vu Froen beäntwert hunn an nimmools gesot hunn: Dat do ass awer eng Fro! Also wierklech, ech hunn déi zwee Beamten do bewonnert.

Merci och eise Mataarbechter am Pool vun der CSV-Fraktioun a merci der Kommissiounssekretärin.

Här President, léif Kolleegen, als éischt weill ech op eng ganz Partie Acquisen agoen, déi den Héichschoulstanduert ausmaachen an déi ouni Zweifel hiren Afloss hunn op d'Uni Lëtzebuerg. Och wann et bis haut zu Lëtzebuerg nach ni eng Uni ginn ass, esou kënnen mer dach op eng kleng a bescheiden Héichschoukkultur opbauen, an d'Ofschafung vum 96er Héichschoulgesetz war eng wichteg Zwëschenetapp a Richtung Uni Lëtzebuerg.

Wat beispillsweis d'Studentenzuel uegt, déi an der zukünftiger Uni sollen hir Studien absolvéieren, esou agencéiert déi sech ëm eng Gesamtawunnerzuel vu 500.000. Am akademesche Joer 2001/2002 ware ronn 3.000 Studenten an de Lëtzebuerger Héichschoulen ageschriwwen. D'Zuel vun de Studenten, déi beim Stat eng finanziell Hëllef ugefrot hunn, lounge bei 5.700. No der Volkszählung vun 2001 duerch de Statec huet eist Land elo ronn 7.700 Studenten. D'Uni Lëtzebuerg huet nom Entwécklungsplang wëlles 4.000 Studenten an engem Zäitraum vu siwe Joer an 8.000 an engem Zäitraum vu 15 Joer bei sech weillkommen ze heeschen.

Wéi schonn erwähnt gëtt d'Gesetz vun 1996 duerch den neien Text ausser Kraaft gesat an déi existéierend Formatiounen an Ofschlëss gi weider während der Iwwergangsphas bis 2007/2008, respektiv 2008/2009 ugebueden. Wat den ISERP awer ubelaangt, esou ass virgesinn d'Formatioun enger Reform ze ënnerzéien, déi mat engem Bachelor professionnel ofgeschloss gëtt. Datselwecht gëllt fir d'Etude vum Educateur gradué, déi am Moment um IES zu Léiweng ënnerbruecht sinn, déi kënnen och do ofgeschloss ginn, mä den IES wäert op en anere Site transféréiert ginn, a fir en net ze nennen, et ka jo bal nëmme Walfer sinn.

Och an der Recherche hu mer an de leschte Jore Schrëtt ënnerholl fir de Fuerschungsstanduert Lëtzebuerg auszubauen. Ech erënneren an dësem Kontext un d'Gesetz vum 9. Mäerz 1987 iwwert d'Fuerschung an déi technologesch Entwécklung am Kader vun den

CRPen. An der Zwëschenzäit sinn hei Fuerschungseresultater entstane, déi e wegweisende Charakter hunn.

Mam Gesetz vum 31. Mee 1999 iwwert de Fonds national de la recherche, deem innovativ Programmer betreit an initiéiert, krut d'Recherche e weideren Opdriff. Säit 1999 huet eist Land en Héichschoul- a Fuerschungsmministère. Am Koalitiounsaccord vum August 1999 huet d'Regierung sech den Objectif gesat d'Part vum PIB fir Investitiounen an d'Fuerschung op e Prozentsaz vun 0,3% am Joer 2004 eropzehiewen. Et geet drëm, besonnesch mat Hëllef vun der Uni Lëtzebuerg, de Standuert Lëtzebuerg fir d'Fuerschung nach méi attraktiv ze maachen.

Duerch d'Kooperatioun tëschen der Uni Lëtzebuerg, dem Fonds national de la recherche, den CRPen, esouwéi mat de groussen Firmen, kann de Fuerschungsstanduert Lëtzebuerg zu deem ginn, wat mer am Koalitiounsaccord vun 1999 festgehalen hunn. Wat d'Kollaboratioun vun der Uni mat de Lëtzebuerger Fuerschungsinstitiounen ubelaangt, esou huet d'Kommissioun drop gehalen, datt d'Institiounen aus dem Gesondheetsberäich missten an d'Gesetz integréiert ginn, an zwar de Statslaboratoire an de Centre Hospitalier.

An elo zu der Europäescher Kommissioun, déi an deem Kontext seet, an do ass d'Zitatioun vum 5. Februar 2003: «Les universités se situent au croisement de la recherche, de l'éducation et de l'innovation et détiennent la clé de l'économie et de la société de connaissance.» Grad aus dësen Iwwerleeungen eraus ass et evident, datt d'Regierung d'Uni Lëtzebuerg an engem gesamteuropäeschen Kontext muss gesinn.

Här President, ech hu versicht an dësen Ausféierungen op de Kontext anzugeen an dee sech déi zukünfteg Uni Lëtzebuerg afüge wäert, an dat, well et wichteg ass dës Prämissen am Aen ze behalen, wann et an den nächste Méint lassgeet an d'Uni Lëtzebuerg mat Liewen erfëllt gëtt.

En éischt grouss Kapitel, an dat ass déi éischt Fro, déi ee sech ka stellen: Wéi gesäit d'Uni Lëtzebuerg aus?

Si besteet aus dräi Fakultéiten:

1. Droit, Economie a Finanzen;
2. Sciences, Technologie, Kommunikation;
3. Lettres, Sciences humaines, Arts, Sciences d'éducation.

D'Fakultéite vum Droit an déi vun de Sciences, der Technologie an der Kommunikatioun si par excellence déi Fakultéiten, déi hëllef Standuertpolitik ze maachen. Dat heescht, déi vum Droit, der Economie an de Finances kënnen sech jo op d'Bankeplaz, op europäesch Institutiounen stäipen, an déi vun de Sciences, der Technologie an der Kommunikatioun hunn zum Beispill den Technoport Schlossgoart.

D'Fakultéit vun de Lettres, den Sciences humaines, den Arts an de Sciences d'éducation ass déi, déi hëllef d'Gesellschaft weider ze dreien an och ze erforschen, sief dat iwwert d'Geschicht, sief dat iwwert d'Geographie, sief dat am Allgemengen iwwert eis Schoul, mä déi soll den Enseignement erfuereschen.

A fir datt mer an der Uni keng Maueren opbauen a fir datt d'Leit matenee schaffen a schwätzen, ass et wichteg, datt mer eis do derneift och nach a Centres interdisciplinaires erëmfannen.

Déi zweet grouss Fro: Wat fir Diplomer kréien d'Studenten?

Et gëtt dräi Niveaue: De Bachelor, de Master an den Dokter.

Et kann ee sech free firwat elo déi englesch Terminologie. Do ass d'Antwort, datt mer jo wëllen d'Uni

an de Prozess vu Bologna setzen. Ech erënnere drun, datt Lëtzebuerg zu deenen 29 Länner gehéiert, déi 1999 d'Deklaratioun vu Bologna ënnerschriwwen hunn. Déi an der Zwëschenzäit 31 Länner, virdru waren et der 29, wëlle bis d'Joer 2010 de Prozess vu Bologna ëmgesat hunn. En attendant behale mer och eng Phase de transition bái, wou d'Uni kann Diplomer wéi zum Beispill d'Maitrise ubidden. D'Maitrise, dat si véier Joer. Dat ass net datselwecht wéi de Master, dee fënneg Joer huet. An deem Fall hu mer also de Prinzip vun der Virsiicht ugewannt. Dat erlaabt eis och déi al Diplomer geuerdnet auslafen ze loosse.

E weideren Aspekt, deen déi Uni an den europäesche Kontext setzt, ass d'Aféierung vun ECTS-Kreditte. ECTS ass d'Ofkierzung fir European Credit Transfer Systems. De Bachelor entsprécht 180 bis 240 Kreditte. De Master 60 bis 120 Kreditte, awer nom Bachelor.

Wat sinn elo d'Avantagë vun desen ECTS-Kreditte? Mir definéieren d'Studien net méi duerch d'Dauer, mä duerch dat, wat ee muss wësse fir en Diplom ze kréien. Mir brauchen och ECTS-Kreditte, fir datt eis Studenten op aner Unië kënnen weider studéieren ouni Zäit ze verléieren. D'Organisatioun vum System ECTS erlaabt et och, datt d'Mobilitéit net méi à sens unique geet, mä datt och auswäerteg Studenten sollen op Lëtzebuerg kommen.

D'Mobilitéit vun eise Studente muss erhalen bleiwen, well et wichteg ass, datt si sech de Bléck op auslännesch Kulturen a virun allem op aner Héichschoulsystemer am Ausland net verwerfen. Duerfir ass am Kader vun de Formatiounen, déi op der Uni Lëtzebuerg ugebuede ginn, eng Period virgesinn, wou d'Studente mussen op eng auslännesch Uni goen. Dat war an der Kommissioun. Et ass en Amendement do, dee vun der Majoritéit komm ass, mä deen net unanimement ugeholl ginn ass. Am urspringlechen Text war et esou, datt eng gewëssen Zäit am Ausland fir all Niveau virgeschriwwen war.

D'Kommissioun huet fonnt, datt dës Virschrëft mat villen Nodeeler a Schwieregkeete fir d'Studente verbounne wier. Op déi Manéier hätt zum Beispill e Student, deen en Dokter mécht, misse während deenen dräi Niveaue dräimol eng Wunneng sichen, dräimol plënnere, wat sécher vill Käschten an och sécher vill Zäitverloscht mat sech bruecht hätt. Dofir huet d'Kommissioun deen Amendement erabruucht vun deem ech virdru geschwat hunn, dat heescht all Student muss eemol am Ausland sinn an deenen éischte Jore, an zwar virun dem Diplom vum Bachelor. Vun deene Studenten, déi spéider wëlle Sproochen enseignéieren, gétt allerdéngs erwaart, datt se sech an engem Land op d'Uni aschreiwen, wou déi Sprooch och permanent geschwat gétt.

En drëtt grousst Kapitel. Wéi gesinn d'Programmer op der Uni Lëtzebuerg aus?

Eng weider Charakteristik vun der Uni ass, datt se ënner engem Daach eng professionell an eng akademesch Filière ubitt. Déi akademesch Filière mat klassechem universitären Unterrecht ass eng theoretesch a wëssenschaftlech, méi wëssensorientéiert Formatioun, während déi professionell Filière direkt op e Beruff virbereet. Dat do ass selbsterständlech och vill diskutéiert ginn, mä ech ginn ze bedenken, datt dat haut eigentlech schonn esou ass.

Mir hunn haut op franséischen Unien en DEA, en Diplôme d'études approfondies, en DESS, en Diplôme d'études supérieures spécialisées, also Diplomer, déi e fënneg Joer op der Uni verlaangen an déi tëschent akademescher a professioneller Ausriichtung ënnerscheeden. Den DEA ass akademesch, den DESS ass professio-

nell. Mir selwer bidden elo schonn um CUNLUX, also um Centre universitaire en DESS am Contentieux communautaire un a mir profitéieren dofir selbsterständlech vum europäesche Gerichtshaff.

Iwwregens erlaabt den Ënnerschied tëschent Filière professionnelle a Filière académique och d'Strukturatioun vu verschiddene Beruffer ze respektéieren. Ech denken dobäi un de ganze Beräich vun den Ingenieuren a vun den Enseignanten. D'Organisatioun vun der Uni, d'Organisatioun vu Programmer nom ECTS-Prinzip, d'Distanzierung tëschent professioneller an akademescher Filière kënnen och eng enorm Hëllefstellung si fir lifelong learning. An deem Kontext ass et wichteg, datt Leit mat Berufserfahrung kënnen op d'Uni zrëckgoen, fir sech weider ze qualifizéieren. Grad esou wichteg ass et, datt d'Uni Passerellen organiséiert fir vun enger Filière professionnelle zum Beispill op eng Filière académique ze goen a selbsterständlech och ëmgedréint.

Véiert Kapitel, véiert Fro: Wat geschitt elo?

(Hilarité)

D'Uni Lëtzebuerg gétt en Etablissement public. Dat ass jo nach ëmmer näischt Neies. Si kritt d'Personnalité juridique a géréiert sech no privatrechtleche Methoden a kann esou déi verfügbar Geldmëttel optimal a mat enger gewësser Fräiheet asetzen, wat esou zu enger Autonomie de gestion féiert. D'Relatiounen tëschent dem Stat an der Uni ginn duerch e pluriannuellt Contrat d'établissement festgeschriwwen, deen d'Objektiver an d'Prioritéiten am Domän vum Enseignement, vun der Recherche a vun der Verwaltung festsetzt. Dëse Kontrakt ass immens wichteg, well en der Uni erlaabt e Partner vum Stat ze ginn.

Eng Fro, déi ëmmer erëm gestallt gétt an déi mer eis och an der Kommissioun gestallt hunn, ass déi, wat d'Uni kascht. Et muss ee ganz einfach wëssen, datt d'Uni Lëtzebuerg net bei null ufänkt. Elo schonns hu mer véier bestehend Institutiounen ze finanzéieren. An deene leschte Jore goufen d'Budgetsmëttel fir dës véier Héichschulstrukture staark opgestockt, esou datt mer en zolidd Polster hunn op dat mer zrëckgräife kënnen. A weider stellt de Véierjoresplang e géeeegent Mëttel duer fir déi finanziell Entwécklung vun der Uni duerch de Stat, duerch d'Regierung mat ze steieren. An da wësse mer als Politiker och alleguerten, dass de Finanzvolumen eng Fro ass vum politesche Wëllen. A bei Wëlle géif ech dobäi setzen «a Kënnen».

Et ass och gewosst, datt de Projet vun der Uni op d'Schinn gesat gouf fir de Standuert Lëtzebuerg méi attraktiv ze maachen. Eng Uni kann nämlech dozou bäidroen nei Firmen an Entreprisen op Lëtzebuerg ze bréngen, a bekanntlech bedeit dat jo nei Steuerrecetten. Et wier also falsch ze soen, datt eng Uni nëmme kascht. Ech denken, dass d'Madame Hennicot eis méi Detailler ka ginn iwwert dat wéi si de Finanzplang gesäit.

D'Autonomie, déi d'Universitéit iwwert den Etablissement public kritt, gétt hir natierlech eng gewësse Fräiheet, wat och gutt ass, an esou kann d'Uni selwer décidéieren, wat fir eng Recherche zum Beispill se wëllt maachen, wéi eng Leit se astellt an ënner welleche Konditiounen. Et muss een natierlech ervirhiewen, datt d'Autonomie vun der Uni ageschränkt a geregelt ass a souguer muss sinn iwwer Règlements grand-ducaux, am Fall wou et ëm Enseignement geet. Mir dierfen net vergiessen, an dat war och eng ganz laang Diskussioun an der Kommissioun, an ech mengen den Här Fayot ass nach net ganz...

(Interruption)

Hien ass d'accord, awer...

M. Jeannot Krecké (LSAP).- Awer net zefridden.

Mme Nelly Stein (CSV), *rapportrice*.- ...net zefridden. Dat war d'Wuert. Merci, Här Krecké, fir de Flüsterkasten.

Mir dierfen net vergiessen, datt den Artikel 23 vun der Constitution aus dem Enseignement eng Matière réservée mécht an doduerch den Artikel 36 vun der Verfassung kee weidere Pouvoir réglementaire wéi dee vum Gesetz an zum Deel dee vum Grand-Duc zouléisst.

Déi éischt Etapp, dat ass déi nächst Fro, déi fënneft Fro, déi ee sech ka stellen: Wéi geet et weider op der Uni? Mir fueren natierlech séier iwwert déi eenzel Etappen. Déi éischt Etapp vun der neier Uni besteet an der Schafung vun enger éischter Equipe, déi déi nei Strukturen an d'Liewe ríft a se mat Liewen erfëllt an déi den éischte Contrat d'établissement ausschafft mat den Haaptfuerschungssachsen an de Prioritéite vun den Enseignement. Déi éischt Equipe muss och kucken, datt déi Formatiounen, déi elo bestinn, an d'Uni erageholl solle ginn, eng gewëssen Zäit weiderlaffe sollen, an da selbsterständlech évaluéiert ginn.

Dat lescht grousst Kapitel: Wat sinn d'Organer vun der Uni? Et sinn der zimlech vill.

Éischstens, de Conseil de gouvernance besteet aus siwe Memberen a setzt d'Politique générale an déi strategesch Choix vun der Uni fest, kontrolléiert a superviséiert d'Aktivitéite vun der Uni. De Conseil de gouvernance développéiert de pluriannuellen Entwécklungsplang vun der Uni.

Zweetens, de Rektorat ass den Exécutif vun der Uni, dee sech aus dem Recteur a maximal aus dräi Vice-recteuren an dem Directeur administratif zesummesetzt. De Recteur gétt duerch de Grand-Duc ernannt op Proposition vum Conseil de gouvernance an op Consultatioun vum Conseil universitaire. Hie presidéiert de Rektorat an de Conseil universitaire a féiert seng Décisiounen aus. Hien ass den hierarchesche Chef vum Personal vun der Universitéit. D'Vice-recteuren an den Directeur administratif, dee sech ëm déi technesch an administrativ Services këmmer, ginn och alleguerte vum Grand-Duc ernannt.

Drëttens, d'Commission consultative scientifique beréit de Rektorat an der Fuerschungspolitik vun der Uni, grad wéi och bei den Enseignement a beim Programme pluriannuel d'établissement.

Déi Fro vum Rektorat a vum Recteur ass ganz laang, an zwar vun Ufank un, an der Kommissioun debattéiert ginn. Den initiale Projet huet e ganz groussen Deel vum Pouvoir exécutif op de Recteur konzentréiert. Schlussendlech war d'Chamberkommissioun frou d'Proposition vum Statsrot unzehuelen, deen aus dem Recteur eigentlech eng kolleegial Direktioun gemaach huet, de Rektorat, esou dass de Pouvoir vum Recteur jo awer elo vill méi kleng ginn ass.

Véiertens, de Conseil universitaire regelt déi pedagogesch a wëssenschaftlech Affäre vun der Uni an assistéiert de Rektorat bei den Ausaarbechtungen vum pluriannuellen Entwécklungsplang. De Conseil universitaire setzt sech zesummen aus gewielte Vertrieder vu verschiddene Kategorië vu Leit aus der Uni, an zwar Vertrieder vun den Enseignants chercheurs, Vertrieder vun de Studenten, Vertrieder vum administrativen an technesche Personal, ee Vertrieder vum Corps intermédiaire, maximal zwee Direktoren vun de Centres interdisciplinaires. Am Conseil universitaire, an

dat ass interessant, fanne mer elo och en oder eng Délégué(e) aux questions féminines oder de la Promotion féminine. D'Kommissioun huet d'Schafung vun deem Posten als enorm wichteg fonnt an dat als Amendement eraginn.

D'Diskussiounen an der Kommissioun hunn och laang an oft ëm d'Studentevertriedung gedréint. Mir hu jo nach ee Member an der Kommissioun, deen net esou wäit vun der Studentenzäit ass, a schlussendlech - ech brauch en net ze nennen, et gesäit een dat jo scho vu wäitem wien dat ka sinn - sinn elo zwee Studente pro Fakultéit am Conseil universitaire. Weider huet d'Kommissioun d'Noutwendegkeet vun enger Charte vun de Studenten hire Rechter a Flichten am Gesetz verankert, an déiselwecht Charte huet och elo dat akademesch Personal.

D'Kommissioun huet festgehalen, datt de Conseil universitaire déi Instanz ass fir Recours géint Décisiounen, déi d'Studente betreffen, anzeleeën. De Conseil universitaire kann doriwwer eraus eng Ethikkommissioun aberuffen, déi sech virun allem mat ethesche Froen am Kontext vun der Fuerschung ausernee setzt.

D'Kommissioun huet des Weideren drop gehale fir Dispositiounen am Gesetz ze verankeren, déi eng Disziplinarprozedur virgesinn, am Fall wou en Enseignant seng professionell Obligatiounen net anhält. Déi dräi Fakultéiten hunn hiren Doyen, deen Unisproff ass, an dee vun engem Conseil facultaire assistéiert gétt.

(Interruption)

Ech hunn nach eng hallef Minutt. Den Här Vizepräsident huet mer schonn en Zeeche gemaach.

(Hilarité)

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ech mengen, ech hunn elo den Tour gemaach iwwert d'Aarbechten an der Kommissioun, iwwert desen historeschen, ech betounen et nach eng Kéier, historesche Gesetzestext. Ech wëll nach eng Kéier ënnersträichen, datt et sech hei ëm e Kadergesetz handelt, dat nëmme Richtlinne gétt. Den Inhalt bleift a groussen Deeler festzeleeën an dofir léisst d'Gesetz vill Méiglechkeeten op.

De Ministère, de Rektorat an de Conseil de gouvernance hunn nach ganz vill Aarbecht ze bewältigen. Ech wënschen der Madame Minister eng gutt Hand beim Choix vun deene verantwortleche Leit, déi spéider d'Uni Lëtzebuerg féiere sollen. Weider halen ech drop der Madame Hennicot e grouse Merci ze soen, datt si de Courage hat, an d'Aarbecht an d'Méi net gescheit huet, déi nun emol erfuerdert waren, an dat hu mer gesinn, fir dëst waarmt Eisen unzepaken.

Ech rufen lech alleguerten op dëse Projet ze stëmmen, well e viles erméiglecht a well en d'Diere kann opmaache fir de groussen Ambitiounen gerecht ze ginn, dat heescht eng Qualitéitsuni zu Lëtzebuerg ze hunn.

Ech wëll ofschléisse mat folgendem Saz un dee mer eis an der Zukunft ëmmer an ëmmer erëm sollen erënnere, wa mer iwwert d'Uni Lëtzebuerg schwätzen: „Ayons le courage de nos idées!“ Ech soen lech merci.

Plusieurs voix.- Très bien.

Mme Nelly Stein (CSV), *rapportrice*.- Dir waart äusserst brav.

(Hilarité)

M. le Président.- D'Wuert huet elo den Auteur an de Rapporteur vun der Proposition de loi, den honorablen Här Robert Garcia.

M. Robert Garcia (DÉ/GRÉNG), *auteur et rapporteur*.- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ech wëll mech direkt entschëllegen, dass ech de Flux vun deenen historeschen Debatten hei

duerch déi kleng Werbeeinlag muss stéieren, mä ech wëll souwuel der Kommissioun vum Enseignement supérieur wéi och der Conférence des Présidents merci soen, dass se mer et erméiglecht hunn déi Proposition de loi hei nach eng Kéier virzustellen, quitte dass se net zum Vote kënnt.

Fir net ze vill Duercherneen opkommen ze loosse bei de Leit hei ënnen, hei uewen an och dobausse wëll ech nach eng Kéier kuerz rappeléieren, dass dës Proposition de loi sech net als eng Alternativ oder eng Géigeproposition zu deem Projet de loi, dee mer haut de Moien hei diskutéieren, versteet, mä zu engem Beräich gehéiert, deen eigentlech dat behandelt, wat no der normaler Universitéit, also no den éischten zwee Cyclé kënnt, also alles wat postgraduate ass an zweetens e Segment vun den Thematike behandelt, déi op enger Universitéit hei oder op Universitëiten zu Lëtzebuerg kéinte behandelt ginn, nämlech déi Studien iwwert d'europäesch Integratioun.

Dës Proposition de loi ass de Mäerz 1999, also viru véier Joer, hei déposéiert ginn, zu enger Zäit wou eigentlech iwwer eng Universitéit zu Lëtzebuerg net méi vill diskutéiert ginn ass, well et ware knapps zwee Joer vergaangen nodeem d'Gesetz vun 1996 a Kraaft getruede war. Déi Proposition de loi ass éischer an dem Kontext vun der Diskussioun iwwert d'Revitalisatioun an d'Reutilisation vun de Friche-industriellë geschitt a si sollt eigentlech e Beitrag si fir eng europäesch Iddi an de Kontext vun enger transfrontaliärer Notzung vun Industriebroochen ze bréngen.

Wat bedeit dës Proposition de loi? Ech wëll se eng Kéier kuerz resüméieren. Et ass vläicht e bësse komesch vu wéi engem Auteur déi heiten Nischepolitik kënnt, mä et ass ganz kloer, déi heite Proposition de loi situéiert sech scho bal an eng kllassesch Philosophie vu Lëtzebuerger Nischepolitik. D'Lëtzebuerger Nischepolitik huet sech an der Vergaangenheet, nodeem déi autogen Nischen eriiwwer waren, nämlech déi vun den Eisenerzer, jo éischer op Souveränitéitsnische baséiert, nämlech déi Souveränitéit, déi Lëtzebuerg als Stat hat fir gewësse fiskalesch an aner Incitatiounen an Erliichterungen ze ginn a fir doduerch ekonomesch Aktivitéiten ze incitéieren.

Mat der europäescher Integratioun ginn déi Nischen ëmmer manner. Si ginn ëmmer méi schwéier ze besetzen a Lëtzebuerg fänkt un eigentlech an Europa eng ganz normal Regioun ze ginn, wéi aner Regiounen och, an all Regiounen an Europa versichen Nischen ze besetzen an déi mussen si, wa seng keng national Souveränitéit hunn, mat Inhalter besetzen, déi endogen sinn, also déi se aus hirem ee-gene Kontext kréien.

Et ass elo esou, dass wann een als Nisch eng europäesch Universitéit proposéiert, da kann een net soen, dass Lëtzebuerg do schonn eng gewësse Virarbecht gelescht hätt, well zu Lëtzebuerg gétt et keng richteg Universitéit, et gétt och keng europäesch Universitéit an et gétt keen europäesch Institut, wéi et dat zu Florenz oder zu Bruges oder op anere Plaze gétt.

Zousätzlech ass et jo och esou, dass de Lëtzebuerger akademesch Milieu relativ beschränkt ass. Mir hunn eng relativ geréng Proportioun vun Akademiker zu Lëtzebuerg. Mir hunn awer, an dat ass eben de Contrepoids dozou, éischstens ganz vill Lëtzebuerger Akademiker, déi aus ganz verschiddenen akademesche Kontexter hei op Lëtzebuerg zrëckkomm sinn, déi op verschiddenen Universitéite souwuel déi normal Cyclé wéi och déi postgraduate Cyclé matgemaach hunn, déi hei zu Lëtzebuerg schaffen, déi awer keng Méiglechkeet hu fir éischstens hir Connaissancë weider ze verdéiwen an och hir Connaissancë weiterzeginn.

Dann hu mir och eng ganz héich Proportion vum auslännescher Main-d'oeuvre vun Akademiker, déi och aus verschiddenen akademesche Kontexter kommen an déi och kéinten zu enger potenzieller europäescher Universitéit hiren Accord bréngen. Last but not least hu mir hei scho säit Jorzéngten europäesch Institutiounen, déi eigentlech kéinten dozou bäidroen fir Lëtzebuerg op deem Echiquier vun enger europäescher Universitéit ze positionéieren.

Elo muss een natierlech soen, dass et och an Amerika, an de Vereenegte State keng national Universitéit gëtt, déi elo representativ ass fir Fuerschung an Enseignement an de Vereenegte Staten, esou dass et och an Europa wahrscheinlech ni eng très grande université européenne gëtt, wou ee quasi kéint soen, dass do all d'akademesch Kräfte vun Europa géife gebündelt ginn. Wat et awer muss an Europa ginn, menger Meinung no zumindest, ass eng Plaz, wou déi Akademiker an Akademikerinnen aus de Memberstaten, aus deene 15 Memberstaten, déi et schonn de Moment gëtt, plus aus deenen, déi och an nächster Zäit bäikommen, sech mussen akademesch wéi och inhaltlech méi nokomme kënnen.

Dat heescht et muss eng Méiglechkeet ginn, dass Studenten a Studentinnen aus Lettland, aus Schweden, aus Spuenien, vu Malta sech kënnen op enger Plaz zesummenfannen a Connaissance kréie vun der europäescher Integratioun. Dat net nëmmen op dem juristeschen an op dem politesche Gebitt, mä och an aneren Disziplinen, well wann een zum Beispill Psychologie studéiert huet an England oder an Däitschland oder a Frankräich oder an der Schwäiz, da mengt een, dat war eng ganz aner Disziplin, well do ginn et nach ganz staark Divergenzen. Een Zil vun esou enger Institutioun kéint et sinn, fir och op dem akademesche Plang eng europäesch Integratioun erbaizefeieren.

Dat ass also d'Grondiddi vun där heiter Proposition de loi. Lëtzebuerg géif vu senger multikulturellen, vu senger linguisteschen Atouté profitéieren an hei op sengem Territoire der Europäescher Union quasi proposéieren eng Stell ze schafen, wou ee kéint europäesch Fuerschung, europäeschen Enseignement praktizéieren.

D'Proposition de loi gesäit dann och vir, dass esou eng Iddi net soll op engem Terrain vague académique stattfannen, och wa se op engem Terrain vague industriel géif démarréieren. Et war wichteg an esou engem Kontext, dass de Lëtzeburger Stat fir d'éischt géif e puer Instituter schafen, fir dass eng Zort vu Keimzell géif bestoen, an dass een an enger zweeter Phas da géif aner Institutiounen op Lëtzebuerg kréien.

Et war eben an der Proposition de loi deemools proposéiert gi fir op dem Terrain vun der Lentille Terres rouges eng éischt Keimzell ze baue mat e puer Instituter, wou Lëtzebuerg schonn eng gewëssen Expérience hätt, zum Beispill en Institut iwwer Droit an Economie comparée, en Institut iwwer soziologesch Phenomeener an Europa, iwwert déi europäesch Geschicht, iwwer Migratioun an Ähnlech an eventuell och aner Instituter an Domänen, wou Lëtzebuerg eng gewëssen Notoriétéit hätt.

Wann no enger Zäitspan déi Instituter eng gewëssen europäesch Renommee kritt hätten, dann hätt ee kënnen higoen a quasi eng, ech hunn dat genannt eng ZAU, eng Zone d'activité universitaire, ähnlech wéi eng Zone d'activité économique, opmaachen, an zu auslänneschen Instituter, zu auslänneschen Universitéiten soen, ma wann Der interesséiert sidd op Lëtzebuerg ze kommen, fir an Ärem Beräich oder a Beräicher, déi lech interesséieren, europäesch Studien unzébiden, souwuel am En-

seignement wéi och an der Fuerschung, da kommt hei op de Lëtzeburger Site. Dir kritt Facilitéiten am infrastrukturelle Beräich an Dir fannt hei en Terrain, wou Der kënnt mat aneren Universitéiten Echange hunn.

Dat kënnen natierlech verschidden Institutiounen sinn. Dat kënnen Dépendancé si vun öffentlechen Universitéiten. Valencia kéint hei zum Beispill en Institut schafen, wou se versiche vläicht mediterranean Studie méi no un Europa erunzebréngen. Et kann awer och eng Universitéit vun Helsinki oder Uppsala sinn, déi einfach interesséiert sinn am europäesche Recht hir Studenten hei op Lëtzebuerg ze schécken an do nei Kompetenzen auszebilden. Déi Iddi ass eng Iddi, déi eigentlech och kompatibel ass mat der Universitéit wéi mir se hei zu Lëtzebuerg schafen. An esou sinn dee Moment och d'Diskussiounen an der Kommissioun verlaft. Den Auteur vun der Proposition de loi huet nach eng Kéier déi Proposition erkläert.

Wat elo e bësse penibel war, dat war, dass de Statsrot scho wëlles war fir en Avis ze maachen zu där Proposition de loi, mä de Statsrot huet jo a leschter Zäit d'Gewunnecht nëmmen Avisen ze maachen zu Propositions de loi, wa schonn eng Stellungnahm vun der Regierung virläit. Do louch mysteriéierweis, an ech gleewe kaum, dass dat schlechte Wëlle war, mä vläicht en Oubli oder eng Selbstläufererfahrung, op alle Fall keng Stellungnahm vun der Regierung vir, also och keen Avis vom Statsrot, an also kann des Proposition de loi och net haut zum Vote bruecht ginn.

Et war awer kloer an den Diskussiounen vun der Kommissioun, dass et éischters zwar e largé Konsens gouf vun deene meeschte Membere vun der Kommissioun fir ze soen, dass doten ass e Créneau vun europäesche Studien, deen ass fir Lëtzebuerg héchst interessant an e kann an den nächste Joren a Jorzéngte Gewënn bréngen, net nëmmen ekonomesch, mä och kulturell Répercussiounen zu Lëtzebuerg kréien.

Zweetens, an dat war och e largé Konsens an der Kommissioun, wa mer elo eis konzentréieren op den Opbau vun der très grande université du Luxembourg, dann hu mer weder Kraaft nach Zäit, nach déi néideg Disziplin fir nach parallel eng zweet Universitéit opzeriichen.

Drëttens, wann een d'Struktur vun der Universitéit kuckt, wann een déi eenzel Fakultéite kuckt a virun allem och d'Centres interdisciplinaires, dann ass et duerchaus méiglech fir deen dote Créneau an déi aktuell Struktur vun der Universitéit eranzebréngen. Dofir huet dunn och den Auteur vun der Proposition de loi gesot: Okay, da gëtt verzicht fir déi Proposition de loi nach weider duerchzeboxen.

Mir hunn eis du géeneegt, dass eng Motioun sollt vun der Kommissioun presentéiert ginn, déi ausseet, dass éischters d'Regierung sollt kucken, dass de Contexte européen an d'Strukture vun der künftiger Universitéit sollt integréiert ginn, an zweetens dass sollten am Laf vum Opbau vun der Universitéit eng Rei vun Offere vun Enseignement a vu Recherche an deem Domän vun der Intégration européenne ugebuede ginn. Déi Motioun huet den Appui vun alle Fraktiounen vun der Kommissioun fonnt. Ech wëll se heimadder déposéieren.

Motion 1

La Chambre des Députés,

- *saluant la finalisation du projet de loi portant création de l'Université de Luxembourg;*

- *considérant la proposition de loi 4540 portant création d'une Université européenne;*

- *considérant que ses atouts linguistiques et multiculturels ainsi que son expérience dans l'intégration européenne - et notamment la*

présence d'institutions communautaires - prédestinent le Luxembourg à devenir un carrefour des activités d'enseignement et de recherche autour de l'intégration européenne;

- *saluant la vocation européenne et interdisciplinaire de la future Université de Luxembourg;*

invite le Gouvernement

- *à veiller à l'intégration du contexte européen dans les structures de la future Université de Luxembourg;*

- *à promouvoir le développement d'offres d'enseignement et d'activités de recherche autour de l'intégration européenne au sein de l'Université de Luxembourg.*

(s.) Robert Garcia, Ben Fayot, Ferdinand Greisen, Marco Schroell, Nelly Stein.

Här President, ech wëll domat ofschléissen, dass ech nach eng Kéier merci soen, dass ech déi Proposition de loi konnt déposéieren. Ech wäert a menger Stellungnahm d'Méiglechkeet hunn nach eng Kéier méi subjektiv op déi Proposition de loi anzegoen.

Ech sinn der Iwwerzeegung, dass et an der neier Universitéit wäert méiglech sinn e groussen Deel vun deenen Iddien eranzebréngen, mä ech sinn awer trotzdeem, an dat soen ech dann herno, der Iwwerzeegung, dass mer an zéng Joer nach eng Kéier iwwer en ähnleche Projet kënnen hei schwätzen, zumindest déi Leit, déi dann nach hei sinn. Ech soen lech merci.

■ **M. le Président.** - Als éischten Diskussionsriedner ass den Här Claude Wiseler agedroen. Den Här Wiseler huet d'Wuert.

Discussion générale

■ **M. Claude Wiseler (CSV).** - Här President, Dir Dammen an Dir Hären, d'Diskussioun, déi haut an der Chamber gefouert gëtt, ass eng Diskussioun, déi schonn am Fong säit ganz ville Joren dobauss gefouert gëtt.

Ech ka mech erënneren, dass déi Zäit wéi ech Student war - et ass schonn eng Zäitche hier -, mer schonn iwwert déi dote Problematik diskutéiert hunn, an dat op eng relativ passionéiert Aart a Weis a ganz laangen Diskussiounen, wéi een dat eben als Student mécht. Ech hunn esou vague Souveniren, dass wéi ech op Première war - et war awer net beim Här Fayot - ech eng Dissertation geschriwwen hunn iwwert d'Avantagen an d'Désavantages vun enger Universitéit hei zu Lëtzebuerg, wou och schonn déi Zäit eng ganz Rei Argumenter an déi eng Richtung an eng ganz Rei Argumenter an déi aner Richtung geschwat hunn. Ech soen awer elo net wat meng Konklusiounen déi Zäit waren.

(Hilarité)

Et ass laang hier an ech kommen duerno e weéne op dee Sujet zréck an op d'Evolution vun där ganzer Problematik.

D'Héichschoulpolitik ass u sech eng Problematik, déi am Ausland relativ vill Passiounen ausléist. Wann ee kuckt, wat an deene leschte Méint fir Diskussiounen an Däitschland waren, an Irland, wou eng Diskussioun iwwert d'Finanzierung an d'Aschreiwungsgebühren op den Universitéite war, da gesäit ee wéi héich d'Passiounen bei deem Sujet kënnen schloen. Wann een de Sujet vun der Kreatioun vun enger Universitéit zu Lëtzebuerg am Ausland mat auslännesche Spezialisten ugeschwat huet, dann ass een ëmmer op extrem vill Interesse gestouss. Dann hu sech d'Ouere gespézt.

Ech war virun e puer Méint an de Vereenegte Staten, wou ech

d'Méiglechkeet hat 10, 12 Universitéiten ze besichen, wou ech dann och ëmmer probéiert hunn, well et eben d'actualité war, dee Sujet mat deene Leit unzeschwätzen, an do kounn ëmmer als éischt Reaktioun, wat erstaunlech ass, dass se sech emol fir d'éischt gewonnert hunn, dass mir als Land net souwisou schonn eng full-fledged university zu Lëtzebuerg hätten, well dat dohannen einfach eng Normalitéit ass a vill méi an d'Normalitéit vun enger Organisatioun vun engem Land, vun engem Stat, vun enger Stad ageet, wéi dat hei an Europa de Fall ass.

Et ass eng Normalitéit. Et ass e Must. Et ass natierlech och kloer, dass dohannen evidenterweis an aner Gréisstenuerdnungen iwwerluecht gëtt wéi hei, wann ee gesäit, dass déi meescht Universitéiten an déi normal Campusen an Amerika tëschent 20.000 an 30.000 Studenten hunn, dass eng University of California, wann een déi zéng Siten zesummerechent, bis zu 300.000 Studenten huet, an dass se no der Salvation Army dee gréisste Fundraiser an Amerika ass, da weess een, dass dat aner Dimensionsniveau si wéi hei.

Wann een an aneren Nopeschlänner, an Däitschland zum Beispill déi Fro stellt, da gëtt do oft d'Fro gestallt: Hutt Der dann en Anzugsgebit, wat grouss genuch ass? Déi 400.000 Leit zu Lëtzebuerg, geet dat duer als Anzugsgebit? An da muss een d'Explikatioun ginn, dass mir eis Universitéit jo net just fir eist Land maachen, mä se fir eng ganz Region ronderëm eis ass. Et gëtt een och an Däitschland gewarnt, well eben do net ëmmer déi finanziell Situatioun esou evident ass bei den Unien, dass ee misst oppassen, wat ee mécht, dass ee sech net soll verbludden. Op där anerer Säit gëtt awer de Fait, dass mer wëllen eis Universitéit als eng oppen Universitéit a Kollaboratioun an am Austausch mat deenen anere gesinn, als een extrem positive Punkt direkt ervirgehewen.

A mir haten d'lescht Woch hei an der Chamber d'Geleeenheet bei der Visite vun dem fransésche Premierminister, dem Här Raffarin, mat enger Rei franséschen Deputéierten, haaptsächlech aus der Région lorraine ze schwätzen an och de Sujet Universitéit unzegoen. Aus deenen Diskussiounen si ganz kloer an däitlech d'Interessen erauskomm vun deene politesche Responsablen aus der Émgéigend a se hu gesot, dass et interessant wär, wat mer do wëllte maachen, an dass eng Uni zu Lëtzebuerg sech géif aschreiwen an de Kontext vun dem universitären Tissu an der Groussregioun. Weider hu se gesot: Mir sinn nach net komplett. Mir brauchen nach eppes. Et muss ee probéieren d'Konkurrenz ze évitéieren. Et muss ee probéieren dat Ganzt an en Tissu universitaire vun der Groussregioun anzuschreiwen, fir dass mer duerno als Groussregioun eppes kënnen ubidden an attraktiv als Regioun sinn.

Also iwwerall Interessen. Et gëtt am Ausland op eis gekuckt. Et gëtt gekuckt, wat mer haut amgaange sinn ze maachen. Et gëtt haaptsächlech gekuckt, wat mer an deenen nächste Méint a Jore bei deem Projet wäerten an d'Realitéit ëmsetzen.

Firwat elo eng Äntwert op eng Fro, déi am Fong scho laang gestallt ass. Firwat seet Är Partei, mä soen och aner Parteie - ginn ech gefrot - elo jo zu enger Universitéit zu Lëtzebuerg, wou dat net ëmmer an deene leschte Joren de Fall war, wou och heiansdo aner Argumenter bruecht gi sinn? Et gëtt Argumenter op där enger Säit an et gëtt Argumenter op där anerer Säit. Ech wëll och déi Fro probéieren ze beäntweren. An zwou Etappe wëll ech dat maachen.

Déi éischt Äntwert ass déi, dass mer haut net eng Universitéit aus dem Näscht schafen. Mir hunn hei zu Lëtzebuerg eng kleng, mä awer trotzdeem eng universitär Ge-

schicht, déi 1686 ënnert dem Louis XIV ufängt, deen d'Cours de philosophie agefuert huet an domat erméiglecht huet eng Inscription directe op d'Université de Louvain ze maachen.

Da mam Gesetz vum 23. Juli 1848, wou d'Integratioun vun de Cours supérieurs an dem Athénium geschitt ass, bis sech dat am Laf vun de Joren a Cours universitaires ëmgeännert huet, bis et den 18. Juni 1969 de Centre universitaire ginn ass.

Mir hunn d'Ecole normale pour instituteurs et institutrices vum Joer 1848 un, den IST, deen 1916 entstanen ass, an an de 70er Joren d'Formation vun den Educateuren, déi 1990 an d'Gesetz komm ass.

Haut liewe mer ënnert dem Regime vum Gesetz vum 11. August 1996, wat de CUNLUX op där enger Säit, den IST op där anerer Säit regelt, den ISERP mam Gesetz vum 1983, an dem IESS mam Gesetz vum 1990, woubäi een och nach muss soen, dass mer duerch den Text vum 1996 eng ganz Rei Saachen iwwert d'Recherche an der Gesetzgebung ëmgesat hunn.

Mir hunn also eng universitär Geschicht, virun där mer eis net brauchen hei zu Lëtzebuerg ze schumen. Dat, wat mer haut hei scho maachen an deem Land, ass am Ausland unerkannt, an eleng de Fait, dass eis Studenten, déi hei zu Lëtzebuerg op d'Universitéite ginn, hir Admissiounen ouni ze vill Problemer op deenen auslänneschen Héichschoule fannen, ass dee beschte Beweis dovunner.

Et huet eis och an deene leschte Joren ëmmer ofgeséichert, dass mer déi Studenten, déi mer gebraucht hunn hei am Land, fir einfach eist Land funktionéieren ze doen, fir einfach eis Economie, mä och eis Gesellschaft funktionéieren ze doen, dass mer d'Méiglechkeet hatten, duerch de Fait, dass en Deel vun der Universitéit hei zu Lëtzebuerg existéiert huet, dass mer eis Studenten an d'Ausland kritt hunn, dass mer eis jonk Leit ausgebild kritt hunn, an dass se duerno zréckkomm sinn, fir déi Gesellschaft hei um Dréinen ze behalen.

Fir eist Land war dat noutwendeg, an et war fir eist Land och zu engem gewëssen Deel genügend, wat mer an deene leschte Joren haten. Mir hunn eng Geschicht, déi eis eng Rei Erfahrung ginn huet. Mir brauchen also net, wa mer elo haut hei e Gesetz stëmmen, ab initio alles nei unzefänken. Dat erlichtert sécher, mä dat ass heiansdo zwar och schwéier, well et ass heiansdo méi einfach, et fängt ee vu vir un, an et huet een net e ganze Bagage. Et ass also eng Erlichterung op där enger Säit an eng Rei erschwéiert Saachen op där anerer Säit, mä ech mengen d'Erlichterung ass sécherlech dat: Et ass méi einfach unzefänken, andeem een op eppes, wat elo awer Erfahrung huet, opbaut, wéi wann een alles misst frësch ufänken.

Deen zweeten Deel vun der Äntwert, dat ass deen, dass mer an engem neie Jordaused, an enger anerer Welt awer momentan sinn, wéi dat an deene leschte Jorzéngten de Fall war. Mir sinn an enger globaliséierter Welt, mir sinn an engem Europa wat zesummewiisst, mir sinn an engem Lëtzebuerg, dat sech sécherlech an deene leschte Joren enorm internationaliséiert huet. Wat heescht dat? Mä dat heescht, dass Erasmus zum Beispill zur Normalitéit ginn ass, an dass d'Goe vun enger Universitéit op déi aner eppes Normales ass bei de Studenten haut. Viru Joren, wann Der op eng Uni gaange sidd, normalerweis sidd Der dann op déi Uni gaange fir do Äert Studium unzefänken a fir do och, ausser e puer Ausnahmen, Äert Studium ofzeschléissen. Haut ass dat net méi esou. Haut ass et fir vill Studenten eng Normalitéit, dass se duerch Europa en Tour maachen, dass se net nëmmen hir Studien op enger Plaz, mä zumindest op zwou Plaze maachen.

Déi Ouverture, déi Reesen, déi aner Kulture gesinn, ass vill méi zur Normalitéit ginn, an d'Besoinen sinn dee Moment anescht. Eis ekonomesch Besoinen an dësem Land mengen ech sinn och anescht. Mir brauchen haut Recherche fir eis Entreprises, déi qualifizéiert Leit mussen fannen, a sécherlech ass eng Universitéit eng Attraktioun, och um ekonomesche Beräich. Éischtens well Leit dann um Marché sinn, zweetens well et och kloer ass, dass déi Fonctioun vun der Recherche, wa se méi hei développéiert gëtt op eng Uni Lëtzebuerg, an dofir gëtt déi jo och geschaf, eng ganz grouss Ennerstëtzung vun der Recherche ka sinn, an dee Moment dat och eng Attraktioun fir eis Economie hei zu Lëtzebuerg ka sinn.

Mir mierken och, dass mer hei zu Lëtzebuerg, duerch de Fait, dass mer eng Rei europäesch Institutiounen hunn, duerch de Fait, dass mer eng Rei Entreprises hunn, duerch de Fait, dass mer eng ganz développéiert Finanzplaz hunn, hu mer och hei sur place eng Rei Potentialitéiten, eng Rei Know-how, deen eis op der Universitéit immens wäertvoll ka sinn, deen eis och kann op där anerer Säit hëllefen dës Universitéit nach méi ze développéieren. Ech mengen deen Know-how, dee mer hei sur place hunn, solle mer och benotze fir en Input an d'Universitéit eranzeginn a fir an deem Développement vun der Universitéit en Hëllef kennen ze loosse.

Mir hunn och hei zu Lëtzebuerg vläicht an deene leschte Joren en anere kulturelle Besoin wéi mer en déi Jorzéngte virdrun haten. Et ginn haut méi wéi jee wëssenschaftlech Aarbechten iwwer eis, iwwer eis Kultur, iwwer eist Land, iwwer eis Geschicht, déi keen anere fir eis mécht, a wa mer se net selwer maachen, da gi se net gemaach. Eis Kultur, eis Sprooch, déi Integrationsgeschicht, déi mer hei zu Lëtzebuerg hunn, déi verlaangt eng Opschaffung, déi verlaangt eng wëssenschaftlech Bearbechtung. Wa kee se fir eis mécht, dann hu mer se net, an ech mengen de Besoin ass do, dass mer och op deem Terrain selwer aktiv ginn.

Dofir denken ech, dass e Kadergesetz iwwer eng Universitéit zu Lëtzebuerg haut scho richtig ass, well eng Universitéit eis Entwécklungspotenzialitéite gëtt, well se eng gewëssen Dynamik, e gewëssenen Dynamismus entweckele kann a well se sécherlech eng Beräicherung vum kulturellen an ekonomesche Liewen hei zu Lëtzebuerg ass.

Wat fir eng Roll spillt eng Uni haut an enger Gesellschaft, zu Lëtzebuerg oder an allen anere Gesellschaften? De Philip Altbach, deen e Spezialist an der Etüd vum Fonctionnement vun Universitëiten ass, um Boston College, gëtt eng ganz einfach Äntwert. Hie seet a sech, dass Universitëite ganz besonnesch Institutiounen sinn, well se gemeinsam historesch Wuerzelen hunn, déi déif an der Gesellschaft dra sinn. Am Mittelalter waren se, seet hien op jiddfer Fall, en Instrument wat Wësse weiderginn huet a wat eng Rei Beruffer ausgebilt huet. Am 19. Jorhonnert hu se a sech ugefaange fir och basic research, dat heescht fundamental Recherche ze maachen.

(Interruption)

An déi Universitëite vun haut sinn a sech esou, dass se sech an déi komplex Processusen, wat haut awer d'Entwécklung vum Wëssen ass, aschreiwen. Mä net nëmmen d'Entwécklung vum Wëssen. An dat ass vläicht dat wat anescht ginn ass par rapport zu deene Jorzéngten an deene Jorhonnerte virdrun, dass se net nëmmen an der Entwécklung vum Wëssen, mä och haaptsächlech an der Distributioun vum Wëssen eng eminent an eng prééminent Roll an der Gesellschaft kritt hunn, well se a sech dat Wëssen erlabe weltwäit weiderze-ginn.

Elo an deem Gesetz wat mer haut zur Ofstëmmung virleien hunn: Wat seet deen Text? Wat sinn déi Akzenter, déi do gesat sinn? Sinn dat richtig Akzenter? Wat soen ähnlech Texter am Ausland? Wann een e wéineg d'Situatioun am Ausland kuckt, da gesäit een, dass en général och do esou Kadergesetzer bestinn, déi Richtlinne festsetzen, wéi Universitëite solle funktionéieren, déi Diplomer regléieren. Dat ass awer ganz verschidde vun deenen eenzelne Länner. Esouguer an de Vereenegte Staten ass et statenofhängeg an et gëtt an engem Stat zum anere ganz anescht geregelt, well mer do och de Prinzip vun der Fräiheet vun der Universitéit als e primäre Prinzip ageschriwwen hunn. Mir kennen déi Universitëite wat Statsuniversitëiten, souguer Stad-Universitëiten, City Universities sinn, déi deelweis ganz oder guer net staatlech finanzéiert sinn. Mir kennen och Privatuniversitëiten, och mat deelweis staatlech Finanzement oder reng privatem Finanzement.

Wat fir een Text hu mer elo hei haut virleien? Mir hunn en Text virleien, deen eis och e Kadergesetz gëtt. An et muss ee sech dees bewosst sinn, et ass e Kadergesetz, wéi den Text et seet, dass just e Kader gëtt. E Kader, dass ass vill, mä dat léisst awer och nach eng ganz Rei Saachen op. Dat heescht haaptsächlech, dass mer haut an deem Text stoen hunn, dass mer en Etablissement public maachen. Dat hu mer schonn, dat kenne mer. Mä et heescht awer och, dass mer een Etablissement public maachen, an ech mengen dat ass vläicht déi zentral Ausso, an ech kommen duerno nach op déi Ausso zrëck.

Et gëtt d'Definitioun vun de Fakultëiten, d'Madame Stein huet dat schonn an allen Detailer beschriwwen, ech ginn net nach eng Kéier dorobber an. Et gëtt eis Méiglechkeete fir Centres interdisciplinaires ze maachen, et gëtt d'Definitioun och vun deene Branchen, déi kënnen - dat heescht net mussen - op der Universitéit enseignéiert ginn, et gëtt eis Gestionsstrukturen, et verdeelt Responsabilitëiten, et definéiert Finanzmodusen, et gëtt eis och e Kader vum Personal mat de Modalitéiten, a mat enger Rei, net alleguerten, Aussoe wéi deen Aarbechtskader vun den Enseignantë soll op der Universitéit Lëtzebuerg an Zukunft sinn.

Dat ass vill an dat ass net vill, et ass e grouse Kader. D'Madame Delvaux huet eng Kéier gesot et wär e Faass, an engem Interview, wann ech mech richtig drun erënnere, e Faass dat een nach muss mat Contenu fëllen. Ech wëll awer elo net dat Bild als positiv oder negativ jugéieren. Et ass richtig dass et e Kader ass, an ee Kader, dee muss een nach mat Inhalt fëllen, an dat ass vläicht eppes wat mer och an aneren Domänen kennen, esou Kadergesetzer. Mir hu Kadergesetzer am Sport, mir hu Kadergesetzer an der Agriculture, zum Beispill, an och nach an aneren Domänen.

Mä bei dësem Kadergesetz mengen ech awer, dass e ganz groussen Ennerscheid do ass, an dass et sech a sech, par rapport zu anere Kadergesetzer, doduerch ënnerscheet, dass déi aner Kadergesetzer an enger zweeter Etapp duerch Règlement grand-ducal oder duerch aner Saachen da preziséiert ginn an applizéiert gi vun de Ministären. Hei hu mer déi Notioun vun der akademescher Autonomie, déi och nach zousätzlech erakënnt. Mir ginn also e Kader an deem ka geschafft ginn a setzen dann eng Rei Leit mat ganz grouse Kompetenzen an. Bon, dat huet elo wéineg eng aner Nues kritt säit de Conseil d'Etat eis eng Rei Suggestiounen gemaach huet, och dorobber kommen ech nach zrëck. Mä dat soll awer de Prinzip sinn, an da vertraue mer deene Leit, déi mer dohinner gesat hunn. Mir ginn hinnen d'Fräiheet eng ganz Rei Fräiheeten, mir ginn eis och als Stat eng Rei Kontrollmoyenen, mä

haaptsächlech soll den Opbau vun där neier Universitéit an der Fräiheet an an der Autonomie académique gemaach ginn.

Dat ass ongewinnt a sech fir Lëtzebuerg, dass mer déi Steuerbarkeet deelweis aus den Hänn ginn, mä ech mengen dat ass awer just d'Definitioun vun der akademescher Autonomie a mir mussen dat akzeptéieren, wa mer och wëllen, dass deen noutwendegen Dynamismus an déi Uni Lëtzebuerg erakënnt, deen noutwendegen Dynamismus, deen et erlaabt och iwwer Jorzéngte sech an e Konkurrenzkampf, deen net einfach ass, anzuschreiwen.

Wat seet dësen Text dann? Dësen Text definéiert d'Missiounen an d'Objektiver. Do seet en haaptsächlech, dass et eng Uni ass, wou enseignéiert muss ginn, dass ass evident, eng Uni wou Recherche fondamentale et appliquée muss gemaach ginn, dass ass net grad esou evident, mä et ass richtig, an da seet en hannendrun, dass et eng Uni ass, déi muss «contribuer au développement social, culturel et économique du Luxembourg». Dat ass fir Lëtzebuerg normal, dass ass vläicht an anere Länner net esou normal. Et ass awer honnertprozenteg richtig, well et déi eenzeg Uni ass, déi elo hei gemaach gëtt, an dat deen Aspekt besonnesch daitlech an de Missiounen vun der Uni Lëtzebuerg ervirgestrach gëtt.

Da ginn eng Rei fundamental Prinzipien definéiert. Niewent dem Fait, dass déi Universitéit eng Rigueur scientifique erabréngt, dass se Respekt muss zeugen, wat evident ass, schreift dann den Text, wat net esou evident erëm ass, vir, dass Interdisziplinaritéit muss do sinn, an dass d'Interdisziplinaritéit am Fong Partie intégrante vun där neier Universitéit soll ginn.

Ech fannen dat e wesentleche Punkt vun deem Text, dee mer hei virleien hunn, well mir kennen alleguerten eng ganz Rei Universitëiten, déi am Laf vun de Joren zu schwéierfälligen Apparate gi sinn, well se iwwert d'Joren eraus eng ganz rigid Andeelung vun hire Fächer haten, vun deene Branchen, wou gesicht ginn ass oder wou weidergeschafft ginn ass, a well se Schwierigkeeten haten deene modernen Evolutiounen standzehalen, well si et net fäerdeg bruecht hunn iwwert déi Striktheet an déi fix Délimitatioun vun deene Fächer, vun deene Recherchen, déi gemaach gi sinn, erauszebriechen.

Mir wëssen awer haut, dass d'Aspekter vun der Wëssenschaft net méi unidimensional kënnen belicht ginn, dass eben d'Zesummesetze vu verschiddene Fächer, vu Biologie an Informatik zum Beispill an der Bioinformatik oder vu Sproochen an Informatik duerch de Fait, dass een dat Schrëftlecht an dat Mëndlecht matenee verbënnt, och nei Techniken kann entwëckelen, oder an der Gesellschaftsforschung duerch d'Zesummesetzung vu Sproochen, Sociologie, Psychologie, Economie, Statistik, an esou weider, ee vill méi wäit an der Recherche kënn, wéi wann een all déi eenzel Elementer och géing eenzel huelen.

Dofir fannen ech et wesentlech, dass déi Interdisziplinaritéit an dësen Text ageschriwwen ass. Ech regretteiere ganz kloer, dass mer elo eng Limite iwwert de Conseil d'Etat vun dräi esou Centres interdisciplinaires ageschriwwen kritt hunn. Ech hätt léiwer gehat mir hätte kënnen den Originaltext vum Ministère bäibehalen, mä mir wollten dës Uni awer elo an d'Realitéit ëmsetzen, dofir hu mer dat akzeptéiert.

Ech regretteieren och, dass soen ech ganz kloer, dass mer net méi dee Renouveau no siwe Joer vun de Centre-indisciplinaires am

Text stoen hunn an de Maximum vun enger Kéier renouvelable, well dat eis et erlaabt déi wierklech eng Limite drop ze setzen a wierklech d'Garantie ze hunn, dass mer évitéieren do déi fix Institutiounen ze kréien, déi dann erëm nëmmen a sech selwer schaffen, mä dat hätt eis eng Garantie gi fir kënnen eis no enger Period vu siwe Joer oder zweemol siwe Joer, wat laang ass, automatesch ze renouvelléieren.

Ech regretteieren, dass et net méi am Text steet, mä de Fait, dass et net méi am Text steet, heescht awer net, dass mer et net kënnen maachen. Ech vertrauen do ganz staark deene Responsablen, déi elo wäerten déi Uni do opbauen, dass dee Geescht...

(Interruption)

Neen, ech kennen se nach net, Här Garcia.

Mä dass dee Geescht vun der Mobilitéit, dee Geescht vun der Erneuerung, dee Geescht vun der steter Erneuerung och muss an déi Uni erakommen, wa mer wëllen dass se e Succès gëtt. Ech hätt et léiwer am Text gehat, mä Haaptsaach et ass duerno an der Realität.

Den drëtten Prinzip, deen ageschriwwen gëtt, ass dee vun der Symbios zwëschen Enseignement a Recherche. Dat ass a sech fir eng Uni eng absolut Evidenz, dass déi zwee Aspekter vun dem Enseignement an der Recherche, déi komplementär sinn, déi wesentlech sinn, och zesummen an den Text ageschriwwen sinn. D'Recherche ass d'ailleurs dat, wat oft d'Renommée vun enger Uni mécht, wat och de Geescht, den Esprit universitaire ausmécht. Mä et muss ee soen, dass et net iwwerall d'selwecht ass. Mir hunn Universitëiten, déi méi spezialiséiert sinn op den Enseignement, wou de gréissten Deel vun der Aarbecht den Enseignement ass. Mir hunn och Universitëiten, Research Universities, déi haaptsächlech op Recherche fokusséiert sinn. An dat ass en Ennerscheid, ob een deen ee Choix mécht oder deen anere Choix.

Et ass kee Jugement de valeur, ob een et esou oder anescht mécht, mä et ass en Ennerscheid wéi een dat upéckt, et ass en Ennerscheid am Recrutement vun den Enseignanten, et ass en Ennerscheid am Recrutement vun de Studenten, et ass en Ennerscheid am Choix vun de Filiären, déi ee mécht, an et ass sécherlech eng Fro vum Equilibre zwëschen dem engen an deem aneren, zwëschen deene Choixen vu Recherche an Enseignement, déi ee mécht, dee wesentlech ass.

Wat awer a mengen Ae kloer ass, dat ass, dass d'Identifikatioun vun enger Uni evidentement dovunner ofhänkt, wat fir e Choix ee mécht a wéi een et fäerdeg bréngt dee Choix, deen ee gemaach huet, och no bausse kloer an daitlech duerstellen, fir dass déi Leit, déi sech fir d'Universitéit Lëtzebuerg interesséieren, wësse firwat fir eng Uni se sech interesséieren a wat déi Uni ze bidden huet.

Den Exposé des motifs vum Gesetzestext ass do kloer, e seet, dass d'Universitéit, ech maachen d'Citation hei: «Elle donne la priorité à la recherche pour en décliner ensuite les enseignements.» Dat ass eng kloer Ausso, déi ech och esou kann ënnerschreiwen, an déi och esou soll an d'Realitéit ëmgasat ginn.

E véierte Punkt, deen dësen Text festsetzt, ass dee vun der obligatorescher Kooperatioun mat aneren Universitëiten. Och dat ass eng Evidenz haut. Wann ee wëllt Recherche maachen, da mécht een déi net ganz eleng, déi mécht een an der Kooperatioun. Do probéiert ee fir déi bescht Partner ze kréien op deem Gebitt, wou een ebe wëllt schaffen, fir Kooperatioun ze maachen.

Et ass och eng Evidenz, wa mer vun den Erasmus-Programme schwätzen, well do eng Koopera-

tioun einfach noutwendeg ass an Ofkommesse mat aneren Unien noutwendeg sinn. Et ass och eng Evidenz, wa mer d'Uni Lëtzebuerg wëllen an d'Integratioun vun eiser Groussregioun aschreiwen. Et ass eng Evidenz, wa mer wëllen eis Proffen och an Echange mat eraginn, wat hautzedags eng Normalitéit an eng Noutwendegkeet ass, an et ass och eng Evidenz, wa mer Studentenaustauscher wëllen organiséieren.

Nach ass d'Auswiel vun de Partner eng wesentlech, well och d'Auswiel vun de Partner an d'Akzeptanz, déi een als Uni Lëtzebuerg oder als Uni am Allgemenge bei anere Partner no bausse fënn, och eng Beschreiwung ass vun deem wéi aner Partner-Universitëiten ee selwer als Uni wäerte jugéieren. Do muss een ebe ganz gutt oppassen, wat fir eng Partner een an deene verschiddenen Domänen sech eraussicht, a mat wat fir enge Partner-Universitëiten een an Zukunft wëllt schaffen, well dat ass e wesentlechen Aspekt vun dem Fait wéi ee sech an d'international Konkurrenz aschreift.

De fënnefte Punkt ass dee vun der Mobilitéit, deen och en Deel vun der Uni Lëtzebuerg soll ginn, well en tel quel als Definitioun vun der Uni am Gesetz steet. Dat war jo d'ailleurs soss komescherweis en Haaptargument géint d'Uni Lëtzebuerg, well gesot ginn ass eis Studenten zu Lëtzebuerg mussen an d'Ausland goen, an dofir solle mer hei zu Lëtzebuerg keng ganz Uni opriichten, well dat déi Auslandsfreedegkeet oder dee Besoin, deen eis Studenten hunn, deen eis Gesellschaft d'ailleurs huet, et sinn net nëmmen d'Studenten, déi eis Gesellschaft huet, fir an d'Ausland ze goen, déi Erfahrungen déi se do kréien, anenkt, well dat eis an der Lëtzebuerger Kichen, déi mer da maachen, erstécken deet.

Haut hu mer an deen Text geschriwwen, dass déi Obligation fir an d'Ausland ze goen en Deel vun de Studien ass, déi e Lëtzebuerger Student maache muss. Dat fannen ech wesentlech. Ech muss awer och soen, dass dee Besoin fir haut an d'Ausland ze goe vläicht e Besoin ass, deen och haut en anere Kontext huet, well d'Ouverture no bausse, de Fait, dass mer eis anere Kulturen opmaachen, de Fait, dass mer eraus aus Lëtzebuerg ginn, dass jonk Leit aner Saache gesinn, vläicht awer en aneren Aspekt kritt huet an deene leschten zéng, zwanzeg Joer, dat kann een net leegnen, wéi dat an de sechzeger oder siwwenzeger Joren nach de Fall war.

Da muss ech och soen, wann ee sech als Zilsetzung gëtt, dass eis Lëtzebuerger Studente mussen an d'Ausland goen, mussen auslännesch Kulturen, mussen auslännesch Gesellschaften kenne léieren, da muss een awer natierlech och gutt oppassen, dass ee bei deenen Austësch, déi een organiséiert, déi Immersioun an aner Kulturen fäerdeg bréngt. Ech weess net, ob dann en Austausch oder Studenten op der Universitéit Metz, déi sécher als Universitéit hir Kompetenzen huet, oder d'Universitéit Tréier, déi sécherlech och als Universitéit hir Kompetenzen huet, eis zumindest dat assuréieren, d'Immersioun an aner Kulturen, well ech si mer net sécher, ob mer dat mat Metz a mat Tréier dee Moment errechen.

Eis Universitéit seet och, dass se de Caractère multilingue wäert hunn. Eng Spezifitéit vun der Uni ass déi, dass do a verschiddene Sproochen enseignéiert gëtt. Dat ass sécherlech eng grouss Qualitéit, well et et wéineg an Europa gëtt, a well mer do mat eisen Diplomen en internationale Charakter ginn, deen anescht ass wéi bei aneren Universitëiten. Ech fannen dat wichteg. Aner Universitëite probéieren et och, setzen et sécher och an d'Praxis ëm, mä hei gëtt et vill méi konsequent an als eng Normalitéit, e Must an de Curriculum ageschriwwen.

Dat bréngt natierlech och eng Rei Problemer mat sech. Et bréngt e Problem vum Recrutement mat, well déi Studenten, déi op der Uni Lëtzebuerg sinn, dann och Studenten mussen sinn, déi zu engem Deel Kompetenzen schonn hunn a verschiddene Sproochen, eier se kommen, esou dass dat d'Zuel vun de Studenten limitéiert, déi kënnen op d'Uni Lëtzebuerg goen. Ech fannen et trotzdem e wesentlechen Aspekt, just aus deem Grond, well et eis kann ënnerscheede vun anere Länner, a well et den Diplomer, déi mer ausdeelen, déi Spezifisitéit gëtt, déi se kann op dem internationalen Plang als eppes Besonnesches aschreiwen.

Den nächste Punkt, deem d'Uni festschreift, ass d'Obligation vum Tutorat, wat e wéineg den angelsächsege System ass, wou dat säit ëmmer existéiert. Et ass net eis Traditioun. Ech mengen, et ass awer wichteg, notament wa mer eng international Uni wëlle ginn, wa mer och de Geescht vun engem Campus wëllen erreechen, datt mer esou en Tutorat probéieren ëmzesetzen a probéieren en duerno konsequent durchzeféieren. Ech si just gespaant, wéi mer dat mat deem Individualismus, dee mer awer als Lëtzebuerger nach ëmmer hunn, opgeweecht kréien, wéi mer dat an d'Realitéit durchgesat kréien. Ech fannen et wichteg an och richtig, datt mer et maachen. Ech hoffen, datt et geet.

D'Andeelung an dräi Fakultéite vun eiser Uni war jo eng Diskussioun, déi laang gedauert huet. Ech fannen déi Solutioun vun dräi Fakultéite schonn eng Solutioun, déi logesch ass, déi iwwersiichtlech ass, déi deem entsprécht, wat mer actuellement maachen, an déi och deem wäert entsprechen, wéi ee sech kann eng zukünfteg Universitéit Lëtzebuerg virstellen.

En anere Punkt, dee vill diskutéiert ginn ass, ass dee vum Rektorat, vun den Organes de gestion. D'Organes de gestion sollen, denken ech, eng Mëschung sinn tëschent Matbestëmmung, Matsproocherecht vun alle Partner, Enseignanten, Studenten engersäits, an deem wat jo définéiert ass an de Missioun vum dem Conseil universitaire, vum Rektorat, vun der Direction administrative, wou a sech, wann een déi Amendementer kuckt, déi d'Chamberkommissioun elo bruecht huet, do eng Rei Rektifikatiounen, déi ech als positiv, wat Matsproocherecht ugeet, betruechten, plus nach déi Amendementer, déi de Conseil d'Etat an dem Fonctionnement vum Rektorat suggéiert huet - d'Madame Stein huet dat richtig beschriwwen -, wann een dat elo kuckt am Gesamtergebnis, et e korrekten Equilibre ergëtt vun op där enger Säit dem Matsproocherecht, an op där anerer Säit, an dat ass grad esou wesentlich, der Décisionsfähigkeit vun enger Universitéit, eng Décisionsfähigkeit, déi et eis erlaabt d'Universitéit schnell, korrekt an uerdentlech an deenen nächste Joren an d'Realitéit ëmzesetzen. Déi Décisionsfähigkeit mat alle Matsproocherechter brauche mer op enger Universitéit, haaptsächlech wann et eng Universitéit gëtt, déi déi Gréisst an dee Kaliber kritt, déi mer mat deem Text ustriewen.

Dofir soen ech, dëst Gesetz bréngt e Kader, dee sécherlech funktionärfähig ass, e Kader, deem awer nach an deenen nächste Méint a Jore muss mat Liewen opgefëllt ginn, e Kader, dee ka Succès bréngen, e Kader, deem awer nach kee Garant vum Succès ass, well dee Succès hängt vun den Décisiounen of, déi an nächster Zukunft kommen.

An da wëll ech nach agoen op déi kruzial Froen, déi sech wäerten an deenen nächste Jore stellen. An datt sech wäerten eng Rei Froen stellen, wann een dëst Gesetz an d'Realitéit ëmsetzt, dat ass kloer.

Hei mussen sécherlech Weiche gestallt ginn. An déi Äntwerten, déi mer an deenen nächste Méint, an deenen nächste Joren op déi Fro ginn, déi wäerte Konsequenzen hunn. Et geet drëm an deenen nächste Joren, an deenen nächste Méint, kee Feeler ze maachen.

Mir mussen wëssen, datt d'Universitéit zu Lëtzebuerg net wéi de Primärschoulunterricht oder de Secondärschoulunterricht an Enseignement ass, dee sech intern bei eis an d'Land aschreift, deen och seng Vergläicher net nëmmen intern kritt. PISA war - vu datt d'Madame Brasseur hei ass - eng vun deenen éischte Studien, déi eis a sech an den internationale Verglach gestallt huet, wat de Secondaire ugeet. Och de Cours supérieur war bis elo e Cours, deen haaptsächlech fir Lëtzebuerger Studenten op war.

Dat wat mir elo maachen, dat ass eng Universitéit, déi sécher net nëmme fir Lëtzebuerger Studenten do ass, se dierf dat net ze sinn, mir klasséieren eis also kloer an d'äitlech an den internationale Kontext, an dat ass e Kontext, wou d'Qualitéit gemooss gëtt. Dat ass e Kontext, wou Konkurrenz existéiert. Dat ass e Kontext, ob mir dat wëllen oder net, wou Rankingemaach ginn, wou Universitéite klasséiert ginn. Déi Rankingemaach kann ee richtig oder falsch fannen, mä d'Wourecht ass, datt se gemaach ginn, an d'Realitéit, obwuel keen et zougëtt, ass, datt duerno gekuckt gëtt. Also muss ee kucken, datt een och an deem Ëmfeld korrekt ka bestoen, sech korrekt ka placéieren, an datt ee seng Plaz kann anhuelen, well wann een dat net mécht, dann ass een op verluerenem Posten. Dovu sinn ech iwwerzeegt.

An do ass villes, wat schwéier bemossbar ass, wat awer, wann et och schwéier bemossbar ass, gemooss gëtt. Villes leeft iwwer Psychologie. Villes leeft iwwer Bouche à oreille, an et ass wesentlich, datt een e gudder Ruff als Universitéit huet. Op wat dee sech ëmmer berout ass schwéier déterminabel, wesentlich ass awer, datt een en emol huet.

A mir hunn a sech, well mer elo eng nei Universitéit opbauen, eng formidable Chance, well mer eis kënnen e gudder Ruff maachen, an dofir muss een immens oppassen, datt dat och an deenen nächste Méint korrekt iwwert d'Bühn geet, datt mer net schlecht ufänken, well e schlechten Numm ass ëmmer vill méi schwéier ewechzekeréien, wéi et ass fir sech en neien ze schafen, wann ee vun näischt ausgeet.

Mer haten och eng grouss Diskussioun, ob déi Uni Lëtzebuerg sollt eng Institution ginn, en Etablissement public, oder dräi oder véier separat Etablissements publics. Hei hu mer véier Stéck elo zesummebruecht. Et hätt en et kënnen anescht upaken. Déi Trennung an dräi oder véier Etablissements publics hätt sécherlech och Avantage gehat, an dat, wat mir elo maachen, dat gëtt eis eng grouss, heiansdo schwéier identifizabel Entitéit. Den Emrëss ass warscheinlech an Zukunft net ëmmer esou kloer an esou d'äitlech. Et ass haaptsächlech, well mer hei akademesch a professionell Filialen zesummebréngen: Dat wat fréier Fachhéichschoule waren, mer vun der Pedagogie zum Droit iwwert d'Informatik an d'Wissenschaften ginn, an dat op verschiddene Levelen. Dat ass vläicht eng Schwierigkeit, awer eng Schwierigkeit, déi ee kann an de Grëff kréien. Ech wëll e puer Remarken dozou maachen.

Dat éischt ass, datt déi Diskussioun net dierf gesi ginn als eng Ausso zu enger ganz aler Polemik, déi hei zu Lëtzebuerg existéiert, an déi de Sujet huet, wat dann elo hei zu Lëtzebuerg Universitaire ass, Universitaire wuel verstane mat engem groussen U geschriwwen. Säit Jore ginn Etiketten hin

an hier gerappt, wat ech trotzdem als onnéideg fannen.

Fir mech ass dat am Fong guer keng Fro. Dat Wuert universitaire huet a mengen A keng Wäertschätzung a sech. Dat ass a wäert an Zukunft nach ëmmer méi de Contenu an haaptsächlech d'Qualitéit vun der Formation sinn. Säit Joren ass den Ennerscheid tëschent dem Universitaire an dem Non-universitaire ëmmer eppes méi floues ginn. A wann ech kucken am Frankräich zum Beispill, well dat eisen Noper ass, den Ennerscheid tëschent „université“ a „grande école“, oder „université“ an „IUT“, do weess een net wuerfir dat genau steet. Dofir mengen ech soll net iwwert déi Wieder eng Polemik ausbriechen. Et soll een déi Enseignement, déi mer maachen, un der Qualitéit moossen, déi se intrinsèquement hunn an domat huet et sech.

A wann ee kuckt den Avis iwwert d'Uni Lëtzebuerg, deen den CRP Henri Tudor geschriwwen huet, do ass eng grouss Auseinandersetzung, déi ganz interessant ass, mat deem Sujet, déi zu ähnleche Konklusiounen kënn wéi déi, déi elo gesot hunn, an déi ech recommandéieren ze liesen.

Déi zweet Reflexioun, déi ech wëll dozou maachen, ass déi vun der Transition, wéi se gemaach gëtt vun deem, wat elo besteet op dat, wat an Zukunft kënn. Den Här Fayot a senger Motioun, déi mir alleguer zesummen, mengen ech, virun dräi Jore ofgestëmmt hunn, hat méi eng „transition douce“ virgesinn. Dat hätt erlaabt, douce opzebauen op deem Bestehenden an duerno au fur et à mesure den Ausbau vun eise Stärken ze maachen.

Dëse Projet huet e wéineg en anere Choix geholl, well en de Choix hält fir nei Strukturen opzebauen, quité datt en dat Aalt natierlech eriwuerhëlt a bestoe léisst. Dat huet och en Avantage. Dat huet den Avantage, well et eis méiglecherweis vereinfacht de Sprong vun engem Niveau op deen anere méi einfach ze maachen an eis obligéiert en ze maachen.

Mir mussen eis effektiv bewosst sinn, datt dës Strukturen sech an eng international Kompetitioun aschreiwen, an datt dofir vill Changerement, fir deene Qualitéitsgespräch gerecht ze ginn, einfach noutwendeg an deenen nächste Jore wäerte ginn. Dësen Agrëff, deen elo gemaach gëtt an d'Strukturen, erlichtert dat sécherlech, mä dësen Agrëff vollbréngt et natierlech net. Mir sinn obligéiert eng Rei aschneidend Changerement schnell ze maachen a mir mussen se och maachen, wa mer den Uschloss elo net wëlle verpassen.

Drëtt Reflexioun ass iwwert déi Identifikatiounsschwierigkeiten, déi een eventuell duerch de Fait kritt, datt villen zesummegeuecht gëtt op der Uni, een do awer muss wëssen, datt mer verschidde Formationen hu mat verschiddenen Zilsetzungen. Et muss een et kloer gesinn, wann een duerno d'Uni an d'Praxis ëmsetzt.

Mir hunn eng Rei Formationen, déi haaptsächlech Formationen si fir eise Besoins internes ze entsprechen. Dat ass normal. Dat ass och richtig esou. Mir hunn hei zu Lëtzebuerg e Besoin fir déi méi professionaliséierend Filiären, ob dat elo den ISERP ass, den IESS, déi déi praktesch Formationen vun eise Professoren maachen, wou also méi enseignéiert gëtt, quité datt do och Recherche selbstverständlech noutwendeg ass, mä méi eng spezifesch Recherche an eng Formation, déi méi breet ass. An dann hu mer déi universitär Filiären, déi sech méi an de Besoin international aschreiwen,

an d'europäesch an an d'international Ëmfeld sech aschreiwen a wou och en anere Recrutement vu Studenten virgesinn ass. An do geet et drëm ganz kloer performant ze sinn, do geet et drëm unzekeréien, vu baussen unzekeréien, do geet et drëm der Konkurrenz standzehalen, do geet et drëm anescht ze sinn, spezifesch ze sinn, besser ze si wéi aner Universitéiten, fir datt et duerno esou ass, datt d'Ausländer an d'Lëtzebuerger, oder d'Lëtzebuerger an d'Ausländer, wéi een d'Erfeelig och wëllt maachen, op d'Uni Lëtzebuerg ginn, well den Diplom, deen se do kréien, en Diplom ass, deen se wëllen an deen hinnen hëllef weider ze kommen, well et en unerkannten Diplom ass. An datt et net esou ass, datt d'Lëtzebuerger op d'Uni Lëtzebuerg ginn, well et méi einfach ass, well se da keng Wunneng am Ausland mussen sichen oder well et vläicht méi bëleg ass. Dat dierf et net sinn. Et muss een op d'Uni zu Lëtzebuerg kënnen goen, well een den Diplom gären hätt, an net well et just méi einfach ass. Ech mengen, dat ass eng vun de groussen Zilsetzungen, déi d'Realisatioun vun deser Uni vun eis an der Zukunft verlaangt.

Et ass also, mengen ech, eng Erafuerderung déi zwou Saachen ënnert een Hutt ze kréien, well se a sech deelweis anere Logiken entsprechen. Déi eng fir eis Besoins internes, déi aner déi sech an dem internationalen Ëmfeld méi kloer an d'äitlech aschreiwen. Dat Ganz ass elo mat deemselwechte Gesetz ofgedeckt, dat Gesetz léisst dat d'ailleurs och zou. Ech mengen zwar, datt et eng vun de Schwierigkeiten vun der Realisation wäert ginn, keng onléisbar Schwierigkeit, mä trotzdem. An do ass fir déi Instanzen, déi, déi d'Uni an Zukunft wäerten dirigéieren, vill Spillraum, mä ech mengen, datt se awer och vill Réckgrad an eng kloer Visioun mussen hu fir dat an d'Realitéit an deenen nächste Méint a Joren ëmzesetzen.

Eng aner Diskussioun, déi dobausse gefouert ginn ass, ass déi vun der Fro: Wat fir eng Uni wëlle mer? Mir hunn allegueren Artikelen gelies, vill Artikelen gelies, Konferenzen héieren iwwert d'Universitéit Lëtzebuerg, wou déi eng eng Research University gefrot hunn, eng kleng Universitéit, haaptsächlech nëmme Recherche mat e puer Studenten drop, wou déi aner gesot hu mir mussen elo en Topdown-Opbau maachen, vun uewen no ënnen. Dann hu mer d'Expäre vun Aix héieren, vu Limerick, vu Genève. Ech denken, wann ech den Exposé des motifs liesen, wat dee seet, datt déi Ausso am Exposé des motifs relativ kloer ass. Do steet: «L'Université de Luxembourg est une université spécialisée ayant recherche et enseignement de taille réduite et à rayonnement international.» Fir mech ass déi Ausso an där ganzer Kierzheet, déi se do huet, awer enorm kloer. Zumindest ass se kloer fir deen Deel vun der Uni, dee sech an den internationale Kontext aschreift, an et ass och esou wou ech se wëll gesinn. An dat ass och sécherlech mat deem Gesetzestext, dee mer hei virleien hunn, méiglech.

Et geet awer net onbedéngt als Obligation aus deem Gesetzestext ervir, mä d'Ëmsetzung wäert weisen, ob déi Zilsetzungen och hei hire Wee an d'Realitéit kënnen fannen, datt awer déi Zilsetzung, déi richtig ass, an déi Zilsetzung och muss sinn, dat gëtt och an all deenen Avisen, déi zum Gesetzestext komm sinn, ënnerstrach a begrësst. Ech zitieren elo hei just de Conseil d'Etat, dee seet: «Ceci implique», iwwert d'Universitéit, «donc qu'elle n'a pas vocation à offrir toute la palette de disciplines universitaires, ce que le Conseil d'Etat ne peut qu'approuver dans les circonstances actuelles.»

Dat ass kloer an d'äitlech. Mir kënnen, wëllen, sollen net alles maachen. Mir wëllen a sollen dat maachen, wou mer staark sinn, a wat

mer kënnen an d'Realitéit ëmsetzen. Dat muss kloer an den Ae vun engem zukünftege Rektorat sinn. Dat kann d'Regierung och zu engem Deel steieren iwwert déi véier Joresprogrammen, déi se da mat där zukünfteger Universitéit wäert aushandelen. Alles maachen, ze grouss gesinn, ze vill wëllen, ze schnell ze vill wëllen, ka souguer der Uni an deenen nächste Joren eng ganz Rei Problemer schafen. Et ass och eng Fro vu Finanzen, déi sech an deem Kontext stellt.

An da vläicht eng Remarque zu der Fiche financière, well do mat Berkeley duerno verglach gëtt, an der Finanzopdeelung vun der University of California, wou ech awer trotzdem d'Remarque wëll maachen, datt dat e ganz geféierleche Verglach ass, d'Opdeelung vun deem wat d'Universitéit am Fonctionnement braucht a wat se dann als extern Einnahmen erakritt, well trotzdem Berkeley, deen 19% iwwer Tuition and fees erakritt, Aschreiwungsgebühren vun 13.009 Dollar d'Joer freet, wat enorm ass, awer ee vun deene gréisste Fundraiser an Amerika ass. Ech weess net, ob mir direkt esou vill Fundraising fäerdeg brénge wéi Berkeley dat fäerdeg bréngt. Et géing mech wonneren, wann ech mech emol esou dierft ausdrécken, a well et awer och eng Research University ass, déi eng laang Traditioun huet.

Ech mengen, déi Zilsetzung kann a soll een sech vläicht setzen, vun dem Research an dem Fundraising, ob mer déi awer esou schnell erreeche wéi Berkeley dat huet, do géinge mir awer emol nach e Fragezeichen hannendru stellen.

Mir müssen oppassen, datt dat wat mer maachen an déi Selektioun vun Domänen, déi mer ubidden, datt mer do d'Qualitéit ofsécheren. Den Text gesäit do eng Rei Saache vir. Notament seet den Artikel 43, wat jo a mengen Aen en enorm wichtigen Artikel ass, datt eng Evaluatioun virgesinn ass, an datt mer regelméisseg Qualitätskontroll maachen. Qualitätskontroll vun allen Aktivitéiten vun der Uni, souwuel vun der Administratioun wéi vun den Enseignementen, wéi vun der Recherche a vun dem Enseignement, deen de Corps enseignant mécht.

Ech fannen dat richtig, an dat ass extern virgesinn. Och dat ass richtig. Dat ass d'ailleurs op aneren Universitéiten eng absolut Normalitéit. An de Vereenegte Staten ass et esou, datt déi sou genannten Accreditation Commission op deene groussen Universitéiten aus- an ageet, datt do all Joers Evaluatiounen gemaach ginn, och Universitéite wéi Berkeley eben oder wéi Harvard, oder wéi Stanford, maachen dauernd Evaluatiounen, vun allem, wat se maachen, ganz einfach mat der Zilsetzung, net fir e Jugement fir do 50 vu 60 ze kréien, neen, oder 60 vu 60 ze kréien, mä ganz einfach well et deen eenzege Wee ass fir ëmmer an ëmmer sech ze erneieren, fir ëmmer an ëmmer besser ze sinn, an dat ass an der universitärer Welt eng absolut Obligation, wann ee sech wëllt op deem Niveau halen op deem ee sech muss halen, fir net ënner ze goen.

Mä domat geet et net duer. Ech hat d'Geleeenheet kuerz mat dem Vizepräsident vun der University of California virun e puer Méint ze schwätzen. Mir hunn och do d'Fro gestallt: Mä wat mécht een da fir eng Qualitätsuni ze maachen? D'Äntwert war ganz simpel, ganz einfach. Et muss ee kucken, datt ee gutt Proffen a gutt Studenten huet. Bon, dat mag elo eng einfach Äntwert sinn, mä och déi doten Äntwert, wann een denkt wat heescht dat doten, wat dann elo geäntwert gëtt, dat ass ebe just warscheinlech déi grouss Schwierigkeit, well do stellt sech d'Fro vun de Modalitéiten vum Recrutement vun Enseignanten, déi sech evidenterweis mussen an internationalen an am europäesche Kontext aschreiwen. Et stellt sech och d'Fro vun der Admissioun vun

de Studenten op der Universitéit Lëtzebuerg, an dat ass a mengen Aen eng zentral Fro. Wéi ginn déi Admissiounen gemaach? Huele mer do e System, wou jiddferen era-kënnt, wou duerno an deenen éischte Joren eng Selektioun gemaach gëtt? Maache mer eng Selektioun à l'entrée a kucke mer dann, wa mer se bis eran hunn, alleguer duerch ze kréien?

Dat eenzezt, wat ech wëll soen, dat ass, datt et fir mech en zentrale Punkt vum Geschehe vun enger Universitéit ass. Wann ee kuckt wat eng Universitéit wéi Harvard zum Beispill fir Efforte mécht, fir de Recrutement vun hire Studenten esou ze assuréieren, datt se einfach sécher sinn, datt se déi richteg Studenten op hir Universitéit huelen, da gesäit een, datt dat e wesentlechen Aspekt vun hirer Politik ass. Mir wëllen net Harvard ginn. Dat ass eis absolut evident, dat ass och net eis Zilsetzung. Dohinner brauche mer och net ze steieren.

Nach, muss ech soen, ass d'Regelung vun der Admissioun, d'Admissiounspolitik, déi mer maachen, awer en Aspekt vun der Politik vun enger Universitéit, an et muss ee kucke wéi een dat hieft, fir déi Ziler, déi ee sech da selwer als Universitéit setzt, och duerno kennen ze erreechen. An do muss ee soen, dat ass och vu Filière zu Filière verschidden, well mir hu jo, an dat hu mer virdru gesot, verschidden Typë vu Filiären, also muss een och dat net als eng global Politik gesinn, mä eng ganz kloer typéiert Politik, déi sech vu Filière zu Filière adaptéiert. An do ass et och wesentlech, datt do an deenen nächste Méint déi richteg Décisiounen geholl ginn. De Gesetzestext gëtt engem do déi Méiglechkeeten, déi ee braucht, fir déi richteg Décisiounen ze huelen.

D'Madame Hennicot huet eng Kéier - et ass awer scho laang hier - op enger Pressekonferenz gesot, oder bei engem Exposé gesot: «Mir brauchen eng Uni, déi „small but beautiful“ ass.»

Ech fannen dat richteg. Dat heescht, mir kënnen net alles maachen, mä dat wat mer maache musse mer gutt organiséieren.

Mir haten eng Rei Hearingen hei an der Chamber, wou mer déi verschidde Partner vun der Universitéit komme gelooss hunn, déi hir Iddien dévéléppéiert hunn. Do hu mer eng ganz Rei vun Iddien kritt, an dat war och gutt a richteg esou an enger éischer Etapp. Et huet een awer och gesinn, datt all déi Iddien, déi komm sinn, esou wéi se komm sinn, net alleguer direkt an d'Realitéit ëmsetzbar sinn, datt do eng Rei Choixen ze huele sinn, datt do eng Rei Richtungen unzéi sinn, datt et do eng Rei Décisiounen ze huele ginn, an ech denken, datt dat de Rektorat plus deen ausgehandelte Plang vun der Regierung an där nächster Zäit muss maachen, Prioritéiten setzen do wou se musse gesat ginn, fir datt déi Universitéit small a beautiful haaptsächlech ka ginn.

Ee vun deene leschte Punkten, deen an der Diskussioun steet, ass dee vun de Siten. Och dat ass eng grouss Diskussioun gewiescht. Et ass evidenterweis ideal, wann ee Site an engem Campus do ass. Et gëtt awer alles dobaussen an anere Länner. Wann ech kucke wéi eng Universitéit Sorbonne an eng Universitéit Heidelberg organiséiert sinn, wat awer grouss Universitéiten sinn, déi sech duerch d'ganz Stad éparpilléieren, dann ass dat ee Modell, op där anerer Säit, wann een d'amerikanesch Universitéiten kuckt, déi alles op engem Campus zesummen hunn, dann ass dat en total anere Modell, dee sech do opbaut. Déi zwee Modeller kënnen, wann een se gutt opéckt, funktionéieren. Ech mengen dee Choix, deen elo haut an enger éischer Etapp geholl ginn ass, ass e Choix vun der Réalitéit vun haut.

Mir hunn haut dräi Siten. Mir kënnen net alles aus der Äerd nei schafen. Mir kucken, datt mer mat

deene Siten, déi mer hunn, elo an Zukunft sollen ufänken. Dat ergëtt d'Logik. Ech muss als Schäfte vun der Stad Lëtzebuerg och soen, dass ech wierklech frou sinn, datt ee vun deene Siten och momentan virgesinn ass, fir an der Stad ze bleiwen, well ech ka mer eng Stad Lëtzebuerg net gutt ouni Universitéit virstellen, an ech wëll mer se och net ouni Universitéit virstellen. Ech mengen, datt et Sënn huet, datt eng Universitéit, wou Ekonomie gemaach gëtt, wou Juristerei gemaach gëtt, an eng Haaptstad vu Lëtzebuerg einfach passt. Ech sinn och der Meenung, datt en Technologiezentrum op d'Fiches industrielles vu Belval passt. Dofir gëtt déi Propositioun a mengen Aen, esou wéi se elo do steet, Sënn.

Dann nach ee Wuert iwwert d'Autonomie. Och dat ass e wesentleche Punkt. Wann Universitéit wëllt funktionéieren, da muss se Fräiheet hunn, fir ze funktionéieren. All Universitéiten, déi vum Stat en Deckel opgesat kréien, hu Problemer fir weider ze évoluéieren. Dat gesäit ee scho ganz eleng un deem Beispill vun den däitschen Universitéiten an der Nazizäit, déi net méi déi akademesch Fräiheet haten an déi domat och net méi dee Rendement an der Recherche, an der Wëssenschaft haten, dee se virdru haten. Dat gesäit een och un den engleschen Universitéiten, déi zum Beispill, dat ass zwar scho laang hier, an der englescher industrieller Revolution net dee Rôle gespillt hunn, dee se normalerweis hätte misse spillen, ganz einfach well se enger Gesellschaftsschicht, der Aristokratie, an deem Fall ze vill ënnerstallt waren. Alles dat bremst d'Uni. Dofir ass d'akademesch Fräiheet fir d'Entwécklung vun der Uni eng absolut Nécessitéit.

D'akademesch Fräiheet, et ass just eng Fro: Wéi definéiert een se? D'Amerikaner definéieren se duerch dräi Typë vu Fräiheeten. D'Fräiheet vun de Studenten an den Enseignantë fir op d'Uni ze kommen. D'Fräiheet fir iwwer Curriculen, Diplomer an iwwert d'Standarden ze decidéieren. A Fräiheet fir hir Fongen esou ze géréieren wéi si et als richteg fannen a fir Recherchen, Enseignement esou ze organiséieren wéi si et als richteg emfannen. Dat heescht eng grouss Fräiheet gëtt do designéiert, an dat ass e wesentleche Bestandteil vun hirer Compétitivitéit.

Mir müssen déi Autonomie och kréien. Mir sinn net gewinnt un Institutionen mat vill Autonomie. Ech regrettéieren, an ech soen dat och ganz kloer an daillech hei, datt de Conseil d'Etat, andeem hie sech referéiert huet op den Artikel 23 a 36 vun der Constitution, wat och constitutionnel - den Här Meyers kuckt mech - wäert richteg sinn, wann de Conseil d'Etat dat seet. Ech regrettéieren et just, well ech mengen, datt déi Autonomie, déi d'Uni misst kréien, awer hei duerch de Fait, datt mer elo deenen Artikel vum der Constitution musse Rechnung droen, e wéineg ageschränkt gëtt, mä et kann ee sech nach an deenen nächste Joren iwerleeën, ob een déi Situatioun net anescht gebéit kritt. Ech sinn op jidde Fall Partie prenante dovunner.

De Professor McDonnell vu Berkeley schreift, datt Autonomie awer net kann absolut sinn, mä dass Autonomie muss en héije Grad vun Independenz hunn, an dat heescht fir d'Collegen an d'Universitéiten, datt se kënnen hir Zilsetzung wien, an datt se sech kënnen a musse d'Moyenë ginn, fir déi Zilsetzung, déi se sech gewielt hunn, och ze erreechen. Hie schreift zwar da vun enger ganz grousser Ausernanersetzung zwëschen dem Equilibre vun der Autonomie op där enger Säit a vu Rechenschaft ofliwweren, „Accountability“ nennt hien et, op där anerer Säit. Och dat ass eng Iwwerleeung, déi elo net am Gesetzestext beinhalt ass, déi wahrscheinlech awer an deenen nächste Méint nach vill wäert

kommen. Wéi kann déi Autonomie a Rechenschaft ofliwweren op där Universitéit zu Lëtzebuerg hei stattfannen?

Dann e lescht Wuert - an dann halen ech op, well et schonn enorm laang war - iwwer Bologna. Mir schreiwen eis resolut mat deem Text, an ech fannen dat wesentlech richteg, an deen neie Prozess vu Bologna an, an den ECTS-System, deen d'Madame Stein scho richteg beschriwwen huet, well dat nun einfach déi europäesch an déi international Zukunft ass. A fir déi, déi soe mir géingen eis mat deene Bezeichnungen amerikaniséieren, da muss ech soen, datt souwuel de Bachelor wéi de Master Bezeichnungen waren, déi schonn op de mëttelalterlechen Héichschoulen hei an Europa bestanen hunn an dofir dat eng al europäesch Tradition ass, déi mer zrëckhuelen.

Mä et implizéiert awer och nach eng Rei aner Saachen. Mir hunn hei déi Reflexioun vun deenen Tite-le Master a Bachelor op d'Universitéit Lëtzebuerg gemaach. Mir definéieren se, an dat ass absolut richteg, och net onbedéngt a Joren, mä an Zilsetzungen, wat mer mat deenen Diplome wëllen erreechen. An da ginn et Bacheloren, déi dräi Joer hunn, déi 180 oder 240 Kredit hunn, déi dräi oder véier Joren hunn, et gi Masteren, déi een oder zwee Joren hunn, an dat ass och richteg, well et hängt jo einfach vun deem Inhalt of, vun de Fächer of, déi ee léiert, wann een dat mécht.

Ech soe just, dat do ass eng Reflexioun vu Flexibilitéit, fir Studien net méi a Joren ze gesinn, mä an Inhalter ze gesinn, déi awer net op der Uni däerf stoe bleiwen. Mir definéieren haut nach zum Beispill an der Fonction publique, mä och nach op anere Plazen, eis Studien-cyclé mat quatre années universitaires accomplies, oder wéi och ëmmer dat heescht, oder e Cycle de formation complet de quatre années accomplies. Och do muss déi Reflexioun, déi mer elo hei an d'Uni aféieren an déi eng richteg Reflexioun ass, iergendzwoch eng Kéier gefouert ginn. Ech regrettéieren, dass se net parallell gefouert ginn ass, mä ech mengen, datt wa mer do en anere Prinzip aféieren wéi just dee vun de Joren, och dat eng Reflexioun ass, déi hei an op anere Plaze muss hiren Émschwong fannen. Dat schéngt mer kloer an dat schéngt mer och daillech ze sinn.

Da just d'Konklusioun, déi ech wëll soen, mir schafen ons hei e Kadergesetz, wat ons erlaabt e Quantensprung fir d'Universitéitswelt zu Lëtzebuerg ze maachen, e Kadergesetz wat grouss Linnen opzeechent tëschen deenen sech eng zukünfteg Uni Lëtzebuerg kann opbauen, e Kadergesetz, wat elo muss mat Inhalt gefëllt ginn, an dat ass normal. Ech hoffen, datt déi Leit, déi an deenen nächste Méint d'Responsabilitéiten kréien, och déi richteg Hand hu fir deen Inhalt esou ze gestalten, datt e Funktionsfäeg ass, an datt en eis an déi international Konkurrenz korrekt a gutt kann aschreiwen. Meng Fraktioun wäert dësen Text stëmmen an ech soen lech merci fir d'Nolauschteren.

■ **Plusieurs voix.** - Très bien.

■ **M. le Président.** - Als nächsten Diskussionsriedner ass den Här Ben Fayot agedroen. Den Här Fayot huet d'Wuert.

■ **M. Ben Fayot (LSAP).** - Här Präsident, ech wëll behaupten, dass dëst Gesetz dat wichtegst vun der ganzer Legislatur ka sinn. Et ka sécher e Meilesteen an der intellektueller a kultureller Geschicht vu Lëtzebuerg sinn, ënnert der Bedingung, dass d'Ausféierung vum Gesetz reusséiert.

Allgemeng, et ass schonn de Moie gesot ginn, wësse mer, dass laang Joren d'Eliten an och d'Bildungsbiergertum, wann een dat esou kann nennen, zu Lëtzebuerg contestéiert hunn, dass et eng Uni hei zu Land kënnt ginn. Haut gëtt et nach vill Leit, déi ënnert de verschiddenste Prétexten esou eng Uni refuséieren. Dofir wëll ech dës prinzipiell Astellung vum Conseil d'Etat zu der Uni zitéieren, eng vu villen, déi an deene ville Rapporten an Avisen stinn: «Le Conseil d'Etat constate avec satisfaction que le débat plus que centenaire sur l'opportunité d'un enseignement universitaire à part entière pour notre pays est clos», a weider, «le fait de ne pas disposer d'une véritable université constitue un sujet d'étonnement voir d'incompréhension à l'étranger et un inconvenient majeur pour le développement de notre pays dans de nombreux domaines.»

Et freet mech, dass de Conseil d'Etat, dee jo net als e revolutionäert Organ bekannt ass, déi Linn vertritt. Ech sinn iwwerzeegt, dass deen intellektuelle Potenzial, deen eng Uni schafft, déi Expertise, déi do entsteet, an déi intellektuell Emulatioun, onst Land weiderbréngt.

Allerdéngs, wann dëst Gesetz och dat wichtegst ass oder ka sinn, ass et net dat besch, trotz, muss ech soen, deene villen Efforten, déi an der Kommissioun ënnert der Leedung vun der Madame Presidentin Stein gemaach gi sinn. Et huet menger Usicht no vill Mängel, déi vun de politeschen Optiounen an och vun der Method ofhänken, déi d'Regierung gewielt huet, an och vun der Hektik mat där et behandelt gouf. Et bleiwen och vill Onklarheiten.

Här President, mir Sozialisten hunn iwwer 20 Joer, wäit iwwer 20 Joer, fir esou eng Uni geschwat a gehandelt. Mir hunn an onsem Wahlprogramm vun 1999 ausféierlech dozou Stellung geholl. Mir hu fir eng international Universitéit zu Lëtzebuerg plädéiert, déi op sollt si fir Studenten vu Lëtzebuerg a vun der ganzer Welt, an ech zitéieren aus onsem Programm: „Kein Land kann auf die Dauer ohne ein leistungsfähiges Hochschulwesen auskommen.“ Mir hu plädéiert fir eng autonom funktionéierend Universitéit zu Lëtzebuerg, an där sech Fuerschung an Enseignement géigesäiteg géife befruchten, a mir hunn déi Spezialitéiten opgezitt an deenen een an der Zesummenaarbecht mat den Universitéiten vun der Groussregion esou eng Universitéit schafe kënnt. Schliesslech hu mer fir en dezentrale Modell plädéiert, dee lues a lues opgebaut an organesch wuesse soll.

Vill manner prezis war den DP-Programm an där Hinsicht, dee sech fir „eine hochwertige Universität in Luxemburg“ ausgeschat huet. E bësse vague, muss ee soen, gouf do vun enger Universitéit, déi de Besoinen an de Fäegkeeten vum Land géif entsprechen, geschwat.

D'CSV, interessant och festzhalen, war méi vrsiichteg a méi prezis zugläich. Ech zitéieren aus dem CSV-Programm: „Die CSV ist für den Ausbau der Hochschulstrukturen so wie im Gesetz vom August 1996 vorgesehen.“ Manifestement wollt d'CSV, ausser enger Partie klenger Reformen, net iwwert dat erausgoe wat bestong.

D'Onprezisioun vum DP-Wahlprogramm an déi konservativ Astellung vun der CSV zu deem Thema erklären, dass d'Astellung vun der CSV/DP-Regierung vun Ufank un negativ a frilös geprägt war.

Am Numm vun der Regierung huet de Statsminister den 12. August 1999 gesot: „Mir wëlle keng voll ëmfänglech Universitéit zu Lëtzebuerg“, an dat Joer drop am Etat de la Nation: „Lëtzebuerg braucht keng komplett Uni“. Wou een natierlech ëmmer erëm dat Wuert komplett gehéiert huet an nach ni erkläert krut, wat eigentlech eng komplett Uni soll sinn.

Deen eenzege Programm vun der Regierung op deem Plang war et d'Gesetz vun 1996 auszuféieren, also den CSV-Programm duerchzuféieren. Dëst Gesetz gëtt haut ofgeschaf an domat, muss een allerdéngs politesch constatéieren, maachen d'CSV an och d'CSV-Ministesch eng komplett Kehrtwendung säit hirem Wahlprogramm vun 1999.

Ufanks 2000 hat d'Regierung e Wäissbuch iwwert d'Fuerschung an d'Héichschoulwiesen erausginn, dat grad wéi dëst Gesetz ouni iergendeng Consultatioun vun den interesséierte Milieue geschriwwen gouf. Dëst Wäissbuch huet allerdéngs näischt méi hiergi wéi de Regierungsprogramm selber.

Am Juni 2000 hunn ech d'Regierung iwwer hir Héichschoulpolitik interpelléiert. Meng Fraktioun huet sech deemools erëm eng Kéier kloer an daillech fir eng Uni zu Lëtzebuerg ausgeschwat. D'Motivatioun vun der LSAP fir eng Uni zu Lëtzebuerg war an ass: Eng Uni zu Lëtzebuerg bréngt méi Chancëgläichheet fir all Jugendleche. Si erlaabt hinnen Unisstudien am Land ze absolvéieren. Onst Land muss méi Universitäre forméieren. D'Uni zu Lëtzebuerg kann dofir och en Ustouss ginn. Mir leien nach ëmmer ënnert der Moyenne vun den entwéckelte Länner, wat ons Héichschoulabsolventen ugeet. Mir hätten nom Statec 7.689 Studenten am Joer 2001 - dat sinn nach ëmmer keng 2% vun der Populatioun -, während den Duerchschnitt vun Europa bei 2,5% läit.

Ganz allgemeng ass d'Verlängerung an d'Verdeiwung vun der Formation op engem méiglechst héijen Niveau eng wirtschaftlech, eng sozial a kulturell Noutwendegkeet. Dorunner miesst e Land säin Niveau a säi Fortschritt. Déi sukzessiv CSV/LSAP-Regierungen hunn zwëschen 1984 an 1999 no an no wichteg Instrumenter geschafe fir souwuel d'Fuerschung wéi d'Héichschoulwiesen zu Lëtzebuerg auszubauen. Dozou huet d'Gesetz vun 1987 iwwert d'Fuerschung gehéiert, d'Gesetz vun 1996 iwwert d'Héichschoulwiesen, an d'Gesetz vun 1999 iwwert en nationale Fuerschungsfong. Während d'Gesetz vun 1996 an der Emsetzung stieche blouf, hunn d'Gesetzer vun 1987 an 1999 gutt Resultater bruecht.

No der Motioun, déi d'Chamber eestëmmeg no menger Interpellatioun mam Accord vun der Regierung ugeholl hat, hätt d'Chamber eigentlech eppes ganz aneschters decidéiert wéi dat, wat elo am Gesetz 5059 steet. An där Motioun gouf virgeschloen, dat auszebaue wat besteet, et zesummen ze bréngen an duerch déi Federatioun vun deem Bestehenden eng nei Dynamik ze dévéléppéieren.

D'Uni Lëtzebuerg sollt en Netz vun autonomen Instituter ginn, wou jiddfer Deel seng Autonomie behale géif a sech weiterentwéckele sollt. D'Regierung dergéint mécht Tabula rasa. Esou kritt mat deem Gesetz den IST den Doudesstouss, wann een dat esou ka soen. Den ISERP verschwénnt à terme. An och den Institut d'études sociales, grad wéi de CUNLUX. Si ginn allegueren an d'Uni Lëtzebuerg, beziehungsweise an déi verschidde Fakultéiten integréiert an opgeléist. Dat wat se ausgemaach huet, also och hir Avantage, déi mat der Zäit gewuess sinn, ginn da mat engem Coup verluer. Et besteet ab der Rentrée 2004 näischt méi vun den heitege Strukturen. Dat ass eng risikant Operatioun, déi also kee Recht op Iertum oder Echec gëtt, well mer soss virum Näischt stinn.

Dëst ass d'Konsequenz vum politesche Choix vun der Regierung. Dëse Choix gouf, muss ech leider soen, net duerch en öffentliche Débat getraff, mä hanner verschlossenen Dieren, trotz dem eestëmmegen Wunsch vun der Chamber am Joer 2000. D'Ministesch an hir Conseillere mat auslänneschen

Expären, den Härën Downer a Weber engersäits, an dem Här Capella anerersäits, hu sech eppes ausgeduecht. Den CNES, de Conseil national pour l'enseignement supérieur, dee vum Gesetz vun 1996 als berodent Organ fir Héichschoulfroen agesat gi war, gouf net gefrot. Dofir huet säi President, den Här Mackel, eng öffentlech Konferenz gehale fir seng Meenung duerzeleeën.

(Coups de cloche de la Présidence)

Och d'Chamber gouf am Virfeld net zur Debatt invitéiert. Si gouf mat engem fäerdege Projet konfrontéiert un deem se gréissten-deels nëmme reng technesch Detailler ännere konnt. Et gesäit allerdéngs esou aus, wéi wann d'Madame Minister wësentelech keen öffentlechen Débat organiséiert hätt, si hat anscheinend genuch Aarbecht fir hir Koalitionären an hir eege Leit ze iwwerzeegen.

Et waren zwou verschiddenen Sorten Expären um Wierk. Déi eng hu fir eng Fuerschungsuniversitéit mat héije Spezialisatiounen plädéiert, an déi aner fir eng traditionell Universitéit mat Fakultéiten. An de gudde Här Dondelinger huet déi zwou grondverschiedde Piste misse iergendwou zesummebréngen.

Et gëtt verschidden Optioune fir eng Uni Lëtzebuerg. Déi eng hätte gären eng reng Fuerschungsuniversitéit an héchstens postgraduate Studien. Den Här Mackel, ech hunn e schonn zitéiert, President vum CNES, huet dat gefrot. D'FEDIL huet drop insistéiert grad wéi eng Partie Wirtschafkreesser, déi den direkte wirtschaftleche Gewinn vun enger Uni gesinn, an dofir ass jo och d'School of Finance als Deel vun der Uni gegrenzt ginn, éier iwwerhaupt d'Uni bestanen huet.

Och d'Chambre des Métiers wiert sech dergéint, dass Berufsausbildungen an d'Uni intergréiert ginn, well si fäert doduerch méi héich Lounfuerderungen och op anere Gebidder spéider. Déi Kreesser gleewen net drun, dass een zu Lëtzebuerg eng héich qualitativ Uni fir Fuerschung a fir Léieren zugläich schafe kann, a si mengen, et wär nach ëmmer besser a méi bëlle, besonnesch d'leierend Formatioun op den auslänneschen Unië maachen ze loosse. Dat ass awer wirklech e bësse kuerz gegräff.

Lëtzebuerg huet Bedürfnisser vun eegene Formatiounen an schouleschen, am technologeschen an am soziale Beräich. D'Chambre des Employés privés insistéiert ganz richtig op d'Besoin vum Land vun Ingénieurs industriels, Educateurs gradués, Formatiounen am Gesondheetssektor, also Fachhéichschoulformatiounen, déi de private wéi den öffentleche Sektor braucht. Datselwecht gëllt fir de lifelong learning. Iwwregens ass net evident, wat elo op der Uni domat geschitt. Dat bestehend verschwennt mat engem Fiederstréch. Nei eegen Instituter en formation professionnalisante am Ufank an en formation continue ginn net geschafen. D'Chambre des Employés privés, déi op deem Gebitt vill gelescht huet, proposéiert dofir en Institut de formation continue, dat un d'Uni rattachéiert géif, an am Kader vun den Initiativ vum aneren Institutiounen méiglech bléif.

Zum Projet selwer. Ursprünglech, well de Projet huet jo trotz allem évoluéiert - an ech wäert gläich soen a wéi engem Sënn -, war virginn, am Géigesaz zum Gesetz vun 1996, dass dëst Gesetz sollt eng méi grouss Flexibilitéit bidden. Et sollt net alles am Gesetz figéiert ginn. Et sollten nei Pistë méiglech ginn, wann dat sech als néideg géif erweisen.

Zweetens: D'Grundlagefuerschung sollt virun der wirtschaftlech nätzlecher Fuerschung mat direkter praktescher Uwendung stoen.

Drëttens: D'Uni sollt d'Initiativ kréie fir Formatiounen vum drëtten Cycle

mat ze maachen oder selwer ze organiséieren.

Véiertens: D'Uni sollt als eenzeg Institutioun fir Fuerschung a Formatioun eng kritesch Mass kréien, amplaz dass villes verspreet ass, raimlech wéi administrativ.

Fënneftens: D'Lëtzebuurger Héichschoulwiesen sollt endlech international visibel ginn.

Sechstens: D'Struktur sollt esou sinn, dass net déiselwecht Leit organiséieren a sech kontrolléieren, wéi dat zum Deel am Gesetz vun 1996 war, a villes dovunner ass wéi gesot ënnerwee verluer gaangen.

Eng vun den Hauptpréoccupatiounen, déi vu villen direkt Interesséierten ervirbruecht gouf, vun de Studente vun der ACÉL, vun den Enseignants chercheurs, vun de Gewerkschaften a vun de Berufschamberen, ass dee staarken Zentralismus, deem dem Recteur an dem Conseil de gouvernance ganz vill Muecht gëtt.

Bekanntlech, dat muss ech kuerz rappeléieren, gëtt et jo dräi Organer fir d'Féierung vun der Uni: de Conseil de gouvernance, de Rektorat an de Conseil universitaire. De Conseil de gouvernance steet un der Spëtzt vun den Organer vun der Uni. Et ass e bëssen, ech géif e vergläichen, eppes wéi de Conseil européen an der Europäescher Unioun. E bestëmmt d'Strategie vun der Uni an e kontrolléiert d'Ausféierungen. Dëse Conseil besteet aus siwe Leit. Ech mengen de Choix fir e kleng Conseil ass gutt, well et jo net nëmmen e Kopfnickerconseil gëtt, mä een, deem nodenken a schaffe muss.

D'Zesummesetzung wäert spannend ginn. Vun deene siwe Leit hänkt gréisstendeels of wat aus der Uni gëtt. Dem Gesetz no solle véier dovunner Verantwortung an engem Unisbetrib hunn oder gehat hunn. Si dierfen also keng Funktioun an der Lëtzebuurger Uni hunn, an et ass ze hoffen, dass d'Regierung dobäi aktiv a kreativ Leit fënnt. Et geet net drëm Leit, déi schonns op ville Plaz Posten a Conseilë cumuléieren, nach eng weider Plaz ze ginn. Et geet drëm Leit ze fannen, déi sech fir d'Uni asetzen, an et geet drëm Leit ze fannen, déi am Unisliwen dra sinn, déi wësse wéi d'Tendenzen iwwerall sinn, an déi erabréngen. An et geet drëm, dass déi dräi aner, niewent deene véier, de Kapp genuch op hu fir fortschrëttlech an innovativ ze sinn.

Natierlech stellt d'Fro sech och - zwëschent Klammeren - wéi déi Leit, déi net an der Uni dra sinn, dat heescht an der Uni Lëtzebuerg dra sinn, hir Informatiounen kréie fir hir Aarbecht am Conseil de gouvernance ze maachen. D'Onofhängegkeet huet hir gutt Säiten, mä och hier Désavantages, wa se net gutt genuch informéiert ginn.

D'Fro stellt sech och, wien niewent deene véier Unispersonalitéiten an de Conseil de gouvernance komme soll. Nom Wonsch vum Conseil d'Etat, wéi ëmmer bei de Gesetzter iwwert d'Etablissementes publics, dierfe keng Leit, déi an der Verwaltung den Etablissement public ze kontrolléieren hunn, Member vum Conseil ginn. Et wier net gesond, wann niewent dem Commissaire an där streng zentralistescher Struktur och nach Fonctionnaire vum Ministère am Conseil de gouvernance sëtze géifen. Vill méi solle Leit aus dem kulturellen, sozialen a wirtschaftleche Liewen dra sinn. Mä nach eng Kéier, wann ech gelift, keng Cumularden.

Wat de Recteur ugeet, sollt hien déi wichtegst Exekutivpersoun ginn. Vill hu gefäert e géif ze vill Pouvoirë kréien. D'Regierung, nom relativen Echec vum CUNLUX, wollt awer Neel mat Käpp maachen, esou interpretéieren ech déi Optioun, dofir wollt se de Recteur zur Hauptfigur maachen. Dat sollt e Mann oder eng Fra gi mat engem direkten Drot zur Regierung.

De Recteur ass net nëmmen den Haaptchef, e kann och nach direkt en Departement ënnert sech hunn, iwwregens an domat d'Fakultéite kuerzschléissen. De Statsrot war dergéint enger eenzeger Persoun de ganze Pouvoir exécutif ze iwwerloossen. En huet dofir de Recteur duerch de Rektorat ersat, also eng Führungsequipe vum Recteur an zwee Vice-recteurs an den administrativen Direkter.

Dëst vereinfacht d'Saach net. Niewent de villen aneren Organer, déi et scho gëtt, kënn dann elo awer nach en Organ dobäi. Zielt een dann nach de Regierungscommissaire dobäi, deem onser Meenung no ze wäit räichend Pouvoirë kritt, dann ass domat de Kär, deem de Pouvoir an der Uni huet, ëmschriwwen.

Deem géigeniwwer steet de Conseil universitaire, deem aus der Uni eraus kënn. Dëse Contrepouvoir besteet aus 30 Leit, wovunner der 21 gewielt ginn, am Géigesaz zu all deenen aneren, déi direkt vun der Regierung bezechent ginn. Vun deenen 21 si sechs Professere vun de Fakultéiten. Déi wichtegst Leit vun der Uni sinn also an der Minoritéit, muss ee constatéieren. Mir begrësse selbstverständlech och d'Vertiedung vun de Studenten an deem Conseil.

Dëse Conseil universitaire huet an der Haaptsaach konsultativ Fonctiounen. E soll dat demokratescht Géigegewicht zum Rektorat an zum Conseil de gouvernance sinn. Ech mengen e schwacht Géigegewicht. Dat ëmsou méi wéi de Recteur de Conseil universitaire présidéiert. Dee Recteur, deem de Chef hiérarchique vun de Leit ass, déi am Conseil universitaire sëtzen. Wéi soll do, froen ech mech, eng offen a kritesch Diskussioun iwwert d'Gestioun vum Rektorat entstoen?

Ech mengen, et wier vill méi richtig, wann de President aus dem Conseil universitaire erausgewielt géif. Dësen Déséquilibre vun de Pouvoiren ass fir mech eng Haaptcharakteristik vun der Uni Lëtzebuerg. En erkläert de staarken Zentralismus, deem an dësem Gesetz vun der Struktur hier ass.

Iwwregens verschwennt natierlech och den CNES, de Conseil national pour l'enseignement supérieur mat dem Gesetz vun 1996. Dësen onofhängege Gremium mat Spezialisten aus dem universitären Beräich war der Regierung wuel ze ofhängeg. Ech weess et net. En ass iwwregens och bei de Viraarbechten zu dësem Gesetz ni ëm en Avis gefrot ginn, ech hat et scho gesot.

Eng praktesch Fro stellt sech an deem Zesummenhang: Den CNES war de Régulateur fir den Droit d'établissement vun neien Instituter am universitären Beräich. Wien iwwerhëlt an Zukunft déi Fonctioun?

Mä zréck zum Zentralismus. De Conseil d'Etat huet deem Zentralismus nach verstärkt. Wat huet de Conseil d'Etat nämlech gesot? De Conseil d'Etat huet jo offiziell eigentlech näischt gesot, oder net vill, mä en huet sech bei der Regierung gemellt - oder d'Regierung huet sech beim Conseil d'Etat gemellt, ech weess dat net -, mä herno war de Conseil d'Etat irritéiert, wéi mer a sengem Avis liesen. Op jidde Fall huet d'Regierung sech mam Conseil d'Etat getraff an de Conseil d'Etat huet d'Regierung drop opmierksam gemaach, dass senger Meenung no den ursprüngleche Projet net mat den Artikelen 23 a 36 vun der Verfassung kompatibel wär. Dorobber huet d'Regierung den 18. Juni 2003 im vorseilenden Gehorsam der Kommissioun en décke Koup Amendementen virgeluecht, déi d'Majoritéit vun der Kommissioun mat deemselwechte Gehorsam un de Statsrot weidergereicht huet.

Mir Sozialisten hunn dës Amendementen net matgedroen, well se d'Autonomie vun der Uni op eng drastesch Manéier aschränken. Wat den Artikel 36 ugeet, do ass jo ons institutionell Kommissioun amgaangen sech domat ze befaassen.

Ech wëll awer eppes zur Interpretatioun vum Conseil d'Etat iwwert deem Artikel 23 soen. Ech wëll virausschécken, dass ech mam Conseil d'Etat senger Interpretatioun net d'accord sinn. De Conseil d'Etat seet nämlech, dass alles wat mat Schoul ze dinn hätt iwwer Gesetz bestëmmt misst ginn an en zéit dat aus dem Paragraph 3 vum Artikel 23, ech zitéieren deem, eraus: «La loi détermine les moyens de subvenir à l'instruction publique ainsi que les conditions de surveillance par le Gouvernement et les communs. Elle règle pour le surplus tout ce qui est relatif à l'enseignement et prévoit selon les critères qu'elle détermine un système d'aide financière en faveur des élèves et étudiants.»

Da gëtt am Avis vum Conseil d'Etat, oder, neen, dat war net den Avis vum Conseil d'Etat, dat war deem Text, dee mer vun der Regierung kritt hunn, déi subtil Distinction gemaach zwëschent der pedagogescher Organisatioun an der administrativer Organisatioun vun der Uni.

Déi pedagogesch Organisatioun misst per Gesetz geschéien an déi aner net. Et ass fir d'éischt wou ech dat héieren an enger Schoulaffär. Et ass fir mech ëmsou méi erstaunlech wéi de Conseil d'Etat jo awer deem Artikel 23 net invoquéiert huet, wéi zum Beispill fir d'staatlech Finanzéierung eng Partie Privatschoulen unerkannt goufen, deenen hir pedagogesch Organisatioun eng komplett aner ass wéi déi, déi duerch d'Gesetz zu Lëtzebuerg bestëmmt gëtt. An dofir verlaangt dann de Conseil d'Etat, dass den Artikel 4 zum Beispill all déi Fächer opzielt, déi d'Uni eng Kéier kann offréieren. An da wonert e sech, dass ee Fach vergiess gëtt. Dat sinn natierlech d'Problemer vun all Opzielung.

Da muss de Contrôle de connaissance iwwer e Règlement grand-ducal genee beschriwwen ginn. D'Departementer dierfen net Departementer heeschen, mä musse Sous-structure genannt ginn. D'Zuel vun de Centres interdisciplinaires gëtt dann op dräi festgeluecht an esou weider. Alles gëtt méi rigid, méi festgeuer. Fir mech eng Katastroph fir e Rahmegesetz, wat par essence flexibel fir déi zukünfteg Entwécklung muss sinn.

■ Une voix.- Très bien.

■ M. Ben Fayot (LSAP).- Natierlech ass d'Regierung dem Conseil d'Etat ausgeliiwert. Den Timing, deem se onbedéngt wëllt duerchzéien, nämlech am Joer 2003/2004 d'Uni op d'Schinnen ze setzen, erlaabt et der Regierung net sech géint de Conseil d'Etat duerchzesetzen. Domat ass d'Autonomie vun der Uni gestuerwen. Et gëtt eng staark zentraliséiert Struktur, an dat ass net ons Virstellung vun enger oppener kreativer, kritescher an innovativer Uni.

En aneren ongeléiste Problem ass d'Zesummespill vun der Fuerschung an der Formatioun op der Uni. D'Uni Lëtzebuerg wëllt laut Exposé des motifs eng spezialiséiert Uni sinn, déi Schoul a Fuerschung verbënnt a sech international duerch Héichleeschungen positionéiere soll. Dobäi soll d'Fuerschung eng Prioritéit kréien an dann eréischt sollen d'Leierfächer bestëmmt ginn. Dat entbiert allerdéngs net enger gewëssener Blauäugegkeet, well déi éischt Jore vun enger Uni och meeschtens Grondwësse vermëttelen, dat net all gudde Broutdag duerch d'Fuerschung erneiert gëtt.

Natierlech féiert d'Fuerschung zur Innovatioun. Déi huet als Eeigenheet och déi traditionell Kaderen ze

sprengen, an dofir mussen d'Grenze vun de Fächer iwwert de Wee vun der Interdisziplinaritéit iwwerbréckt ginn. Och hei gëtt et eng Besonneckheet am Gesetz. Den Artikel 16 definéiert déi Centren. De Statsrot limitéiert se op dräi, an den Exposé des motifs leet der schonn zwee ganz prezis fest, dovunner een iwwert d'europäesch Integratioun, d'Globalisatioun kënn do dobäi, an nach en aneren. An deem Zesummenhang iwwregens kann een och nach d'Fro stelle wéi d'Regierung d'Zesummenaarbecht mat deenen aneren Instituter gesäit, déi och am Budget émargéieren, wéi zum Beispill den ENA-System, also den european navigator, an de Centre Robert Schuman, den Institut d'études internationales an esouguer zu engem gewëssenen Deel den CEPS/INSTEAD.

Et gëtt Fuerschungszellen zu Lëtzebuerg, an dat säit Joren. Bekanntlech gëtt et laut Gesetz vun 1987 Centres de recherche publics, och CRPe genannt, déi net vun dësem Gesetz beréiert ginn. Si bleiwe bestoen. Den Artikel 13 seet just d'Uni an d'CRPe géifen sech konzertéieren. Datselwecht gëllt fir den CEPS/INSTEAD. Dobäi kënn och den CHL an den LNS. Zwee Vertrieder vun der Uni sollen am Conseil vum Fonds national de la recherche sëtzen.

Am Exposé des motifs kann een da liesen, dass d'Relatiounen vun der Uni an den CRP'en déi si vun deus structures extrêmement perméables l'une à l'autre. Mä dovunner ass net ganz vill am Gesetz ze fannen. Haut gëtt et jo schonns am CUNLUX Fuerschungszellen, ob dat fir Soziologie, Philologie, Geschicht, fir Ekonomie, Géographie, Biologie oder fir Mathematik ass. Déi bleiwe sécher bestoen a ginn och ausgebaut. Niewent dësen Etablissementen, déi ech zitéiert hunn, gëtt et Deeler vun der Verwaltung, wéi de Statec, wéi den LNS fir Medezin a Sécurité alimentaire, déi och mat Fuerschung ze dinn hunn.

Ech mengen, et wär un der Zäit, dass d'Regierung sech eng horizontal Innovatiounsstrategie géif gi fir déi verschidden Efforten, déi op ville Pläng geschéien, well ech mengen dës Strategie géif d'Innovatioun méiglech maachen a géif och déi verschidde Gebitter net als Rivalen, mä als e komplementär ukucken. Natierlech, d'Fro stellt sech, ob esou e fromme Wonsch duergeet fir Rivalitéiten an double emploi ze verhënneren. Et gëtt jo elo schonns Mouvementer an deem Milieu.

Den CRP Lippmann, deem un de CUNLUX rattachéiert ass, huet schonns eng Partie Chercheuren un d'Uni verluer. Et schéngt wéi wann den CRP Lippmann herno nach just déi technologesch Fuerschung behale géif. Den CRP Tudor an den CRP Lippmann, mengen ech, sollten op deem Plang zesummeschaffen. D'FEDIL iwwregens mécht do eng Partie interessants Suggestiounen, zum Beispill proposéiert d'Industrie e Centre de recherche des surfaces et revêtements, deem d'Kompetenze vum Laboratoire d'analyse des matériaux vum CRP Lippmann an och vum LTI vum CRP Tudor zesumme faasst an international Kontakter opëhlt, ouni natierlech de Kontakt mat de private Laboren zu Lëtzebuerg ze vergiessen.

De LIASIT, also d'Luxembourg international advanced studies of information technologies, ass eng interessant a wichteg Zesummenaarbecht vum Ministère, dem CUNLUX, dem IST an deenen zwee CRP'en: Tudor a Lippmann. D'Gesetz verännert iwwregens och d'Situatioun vum CRP Tudor a vum CRP Lippmann. Den CRP Tudor sengersäits huet jo bis elo eng enk Relatioun mat dem IST gehat an déi verschwennt jo elo, well den IST opgeet an d'Uni. Den CRP Lippmann war un de CUNLUX adosséiert a wann deem an d'Uni integréiert gëtt, dann huet och

deen CRP keng direkt Bezéiung méi zu enger Héichschoul.

Ech mengen, et däerf net sinn, dass iwwert de Wee vun der Uni de Problem vun den CRPen iwwert e kale Wee geléist gëtt, dat heescht duerch e luest Opgoe vun den CRPen an d'Uni. Ech mengen d'CRPe solle bestoe bleiwen. Et ass e gutt Instrument, mä d'Relatiounen zwëschen Uni an CRP musse kloer geregelt ginn. Dat geschitt net duerch dëst Gesetz, op jidde Fall einstweilen net.

Iwwregens, mengen ech, ass hei och nach d'Geleeënheet kuerz e Wuert iwwert d'Konditiounen vun der Fuerschung hei zu Lëtzebuerg ze soen. Ech erënneren drun, dass ons Chamberkommissioun Ufanks 2001 véier Recherchesité beschicht huet: den CRP Tudor, den CRP Santé, den CRP Lippmann an de Laboratoire national de santé. D'Konklusiounen dovunner waren ongenügend Infrastrukturen, Problemer vu Statut a Finanzen, Personalproblemer, gesetzlech Problemer.

Et gëtt kee Statut vum Fuerscher. D'Aarbechtsbedingunge vum Fuerscher zu Lëtzebuerg sinn net attraktiv. D'Prozeduren, fir auslännesch Fuerscher aus Drëtlänner e Permis de séjour ze ginn, si schwierig. Et gëtt vill ënnerschiddlech Aarbechtskontrakter. D'Dauer vun den Aarbechtskontrakter ass beschränkt op Projeten, an dat heescht meeschtens dräi Joer, wat natierlech fir d'Fuerscher Précaritéit heescht. Esou laang och de Laboratoire national de santé eng Verwaltung a keen Etablissement public ass, ass d'Fuerschung do administrativ komplizéiert.

Och wat d'Raimlechkeeten ugeet, huet d'Kommissioun constatéiert, dass et vill Mängel gëtt. Am CRP Santé, am Centre hospitalier, sinn d'Laboen a Kellereen an a Gäng, se sinn ze enk an ze kleng. An och den CRP Lippmann hat deemools wéi mer kucke waren, vläicht ass et an der Zwëschenzäit besser ginn, ze kleng Raimlechkeeten, d'Immunologie vum Laboratoire national de santé ass a Containeren ënnerbruecht.

Ech hat och, dat wëll ech hei och nach soen, Madame Minister, de Gesondheitsminister den 20. Dezember 2000 an dëser Chamber gefrot, wéini dass fir den CRP Santé en neit Gebai bei de Centre hospitalier fir d'Recherche gebaut géif ginn. Deemools hat den Här Wagner mer versprach, dat kënnt 2003 bezuchsfäerdeg sinn. Ech hunn dovunner nach ëmmer näischt gesinn. Ech hunn emol nach kee Projet hei gesinn, esou dass ech...

(Interruption)

Jo, ech wollt dat soen.

Mä ech wollt awer rappeléieren, dass den Här Wagner mer 2000 versprach huet et géif 2003 bezuchsfäerdeg ginn an ech hunn elo gehéiert, an ech hunn dat och matkritt, dass dat also 2007/2008 géif an d'Rei goen an da géif bezuchsfäerdeg ginn. Ech wollt just nëmmen op déi verschidden Aussoe vun dem Här Wagner a vun der Bauteministesch hiweisen.

Här President, ech wëll hei keng Miesmacherei bedreiwen iwwert de Fuerschungssektor zu Lëtzebuerg. Ech erkenne gären un, dass an den CRPen eng interessant Aarbecht gemaach gëtt, an dass de Fonds national pour la recherche scientifique eng gutt Aarbecht mécht, mä déi materiell Konditiounen vun der Recherche an de Chercheurë sinn net ëmmer brillant a verdénge schnell verbessert ze ginn.

Här President, et gëtt och nach aner Problemer, déi ee kënnt hei évoquéieren, wéi deem vun Beispill vun der Villsproochegkeet, déi jo als Tromp vun der Uni ugepriese gëtt, wou menger Ansicht no nach keng Reflexioun driwwer gemaach ginn ass. Ech hoffe jo net, dass herno Englesch, wa mer Studente vu verschiddene Länner heihinner

kréien, als Koinë wäert gebraucht ginn, well se sech net am Franséischen oder am Däitschen oder an enger anerer Sprooch ausdrécke kënnen.

Och d'Problemer vum Accès zur Uni a vun dem Minerval sinn eigentlech nach net ugeschwat ginn an och nach net geléist.

Wuel huet misse Klorheet geschafe ginn, mä de Passage fir d'Professeren aus dem Secondaire eriwuer an de Supérieur, natierlech mat den néidege Qualifikatiounen an Diplomer, sollt méiglech bleiwen. Et ass eng wichteg Sortie no uewe fir d'Professeren, bedauerlech ass awer, dass bei der Operatioun vum Gesetz vun 1996 vill Professeren aus de Lycéeën, déi jorelaang am Centre Universitaire enseignéiert hunn, ouni Rücksicht op hir Expérience eliminéiert goufen.

Här President, ech hunn ufanks gesot, dass dëst fir mech dat wichtigst Gesetz vun der Legislatur ass oder jiddefalls ka ginn, dass et awer net dat beschäit ass. Ech hunn dat a menger Ried ausféierlech beleucht. Déi excellent Avisé vun de Berufschambere stelle méi Froe wéi d'Gesetz Äntwerten huet. Och dee gudden a wichtige Rapport complémentair vun der Madame Stein, weist eng grouss Zuel vu Punkten op, déi an der Kommissioun opgeworf goufen an ni eng Äntwert fonnt hunn.

D'LSAP kritiséiert déi zentralistesche a staatlech dominéiert Verwaltungsstruktur vun der Uni, déi vill ongeléiste Problemer um Gebitt vun der Fuerschung, déi och duerch d'Uni net geléist wäerte ginn, d'Feele vun enger Strategie fir Fuerschung a Léieren zesummenzebréngen an insgesamt d'Feele vun enger Innovationsstrategie vun dëser Regierung, de Mangel vu klore Virgabe wéi zum Beispill d'Villsproochegkeet op der Uni funktionéiere soll, de Mangel u Flexibilitéit am Gesetz, deem duerch de Statsrot nach verschäerft gouf, an d'Hektik an den Duercherneen am Virfeld, d'Dunkelkammer an där dës Uni entstanen ass.

Dir verstitt, Här President, dass mer als Fraktioun an enger schwieriger Lag sinn. Bei esou engem wichtige Gesetz kann ee sech net enthalten. Et muss ee Faarf bekennen. Trotz onse ville Kriticke wäerte mer dëst Gesetz stëmmen, well et den Astieg an eng eegestänneg Uni zu Lëtzebuerg ass. Dëst ass fir Lëtzebuerg wesentlich. Et ass e virangeegt politescht Zil vun der LSAP zu Lëtzebuerg méi Leit, Jonken an Erwuessenen, Zougang zu Unisstudien ze ginn. Dofir hu mer déi zoustänneg Ministerin, ech wëll dat hei soen, vun Ufank u vun deem Prozess ënnerstëtzt, souguer, mengen ech, géint muncher vun hiren eegene Koalitiounskolleegen.

Mir behalen eis awer vir, an domat kommen ech zum Schluss, sollte mer erëm eng Kéier politesch d'Méiglechkeet dofir hunn a sollt d'Ausféierung déi Mangel vum Gesetz bestätegen, fir dëst Gesetz erëm op de Métier ze huelen, eng breet Debatt opgrond vun enger Bestandsofnam ze organiséieren an et da grondlegend ze reforméieren.

Här President, ech wollt nach fënnel Motiounen hei virleeën, déi am Zesummenhang mat deem sinn, wat ech ausgefouert hunn a wat d'Madame Delvaux nach wäert ausféieren.

Motion 2

La Chambre des Députés,

- considérant le projet de loi 5059 portant création de l'Université du Luxembourg;

- considérant le choix politique du Gouvernement pour une structure à trois facultés plutôt que pour une fédération d'établissements existants et à créer;

- considérant que dès sa publication au Mémorial ledit projet de loi abrogera la loi du 11 août 1996

portant réforme de l'enseignement supérieur, et abolira partant toutes les structures d'enseignement universitaire et supérieur existantes;

rappelant dans ce contexte que deux établissements publics (IST, CUNLUX) sont appelés à disparaître;

- considérant la nécessité absolue de garantir la transition sans heurts entre les structures existantes et celles à créer;

- considérant que la nouvelle équipe dirigeante, qui aura pour tâche d'élaborer le plan pluriannuel pour le démarrage de la nouvelle université en 2004 et de gérer les structures existantes appelées à disparaître, ne pourra pas être mise en place immédiatement après la publication de la loi;

invite le Gouvernement

- à informer la Chambre dans les meilleurs délais sur les mesures spécifiques prises pour assurer la transition entre les structures existantes et celles à créer;

- à mettre en place rapidement la nouvelle équipe dirigeante, sinon une équipe de transition;

- à clôturer de façon transparente l'activité des deux établissements publics en question.

(s.) Ben Fayot, Mady Delvaux-Stehres, Jean-Pierre Klein, Jeannot Krecké, Georges Wohlfart.

Motion 3

La Chambre des Députés,

- considérant que la loi de 1987 a organisé le secteur de la recherche au Luxembourg et que celle de 1999 a complété ces structures par le Fonds national de la recherche;

- considérant que le projet de loi 5059 abolit les institutions d'enseignement supérieur auxquelles s'adossaient le CRP Henri Tudor (IST) et le CRP Gabriel Lippmann (CUNLUX) depuis leur création par les règlements grand-ducaux respectifs du 31 juillet 1987;

- considérant la volonté affichée du Gouvernement de promouvoir la recherche-développement en tant que créneau économique et d'y consacrer 0,3% du PIB d'ici 2005;

- considérant que le potentiel de tout système de recherche repose sur l'ampleur des investissements consentis mais aussi sur une masse critique suffisante au niveau des chercheurs et des étudiants;

- considérant que l'approche retenue dans le projet de loi 5059 portant création de l'Université de Luxembourg comporte le risque réel d'une fragmentation de la recherche, voire l'apparition d'une concurrence dommageable entre les CRP et les secteurs de la recherche dans l'Université du Luxembourg;

invite le Gouvernement

- à préciser quelle sera la situation juridique des CRP Henri Tudor et Gabriel Lippmann après la mise en vigueur de la loi portant création de l'Université du Luxembourg;

- à clarifier le rôle de chacun des CRP en relation avec la future Université;

- à éviter de déstabiliser les acquis importants de la recherche et de l'innovation obtenus grâce à la loi de 1987, et

- à fédérer les instituts de recherche subventionnés par les deniers publics, autres que les CRP, dans une structure intégrée à l'Université du Luxembourg.

(s.) Ben Fayot, Mady Delvaux-Stehres, Jean-Pierre Klein, Jeannot Krecké, Georges Wohlfart.

Motion 4

La Chambre des Députés,

- considérant que le projet de loi 5059 crée trois facultés et trois centres interdisciplinaires;

- considérant qu'il est de l'intention du Gouvernement d'implanter les facultés à Luxembourg-Limpertsberg, à Walferdange ainsi qu'à Esch-Belval;

- considérant que le choix de trois sites différents comportera de nombreux désavantages, aussi bien d'un point de vue logistique que d'un point de vue académique, et qu'il entraînera des gaspillages de temps et d'argent;

- considérant que cette approche empêchera notamment de créer une grande bibliothèque universitaire de haut niveau;

- considérant que de nombreux services sociaux, culturels et techniques devront être répliqués à trois endroits différents;

- considérant que l'ouverture aux étudiants étrangers exigera la mise à disposition de nombreux logements, dont une résidence universitaire à implanter de préférence dans un milieu urbain;

- considérant enfin que toutes les possibilités pour le regroupement des trois futures facultés sur un site unique n'ont pas encore été épuisées;

invite le Gouvernement

- à engager les études pour réunir à terme sur un site universitaire unique les différentes structures universitaires, et notamment à explorer la disponibilité d'emplacements autres que les trois sites mentionnés ci-avant

et

- souhaite que l'on évite de ghettoïser le campus universitaire à créer et que le site unique à déterminer soit en contact étroit avec la vie urbaine et facile d'accès par le transport collectif.

(s.) Ben Fayot, Mady Delvaux-Stehres, Jean-Pierre Klein, Jeannot Krecké, Georges Wohlfart.

Motion 5

La Chambre des Députés,

- considérant que le projet de loi 5059 intégrera l'Institut Supérieur de Technologie dans la future Université du Luxembourg;

- considérant que le diplôme d'ingénieur industriel, dont la formation a été étendue à 4 années par la loi de 1996, sera ainsi aboli;

- considérant cependant l'intérêt de ce diplôme;

regrette la disparition du diplôme d'ingénieur industriel et

invite le Gouvernement

- à prévoir la possibilité, après l'obtention du bachelor d'engineering dans la filière professionnalisante (3 années), d'un prolongement des études (1 année) pour obtenir le diplôme d'ingénieur industriel.

(s.) Ben Fayot, Mady Delvaux-Stehres, Jean-Pierre Klein, Jeannot Krecké, Georges Wohlfart.

Motion 6

La Chambre des Députés,

- considérant que le projet de loi 5059 prévoit une formation des enseignants préscolaires et primaires de 180 ECTS au moins, ce qui correspond à trois années d'études;

- considérant la nécessité d'approfondir la formation des enseignants du préscolaire et du primaire, étant donné la complexité des situations psychologiques, sociales et culturelles auxquelles se trouvent confrontés les enseignants;

- considérant, comme indiqué dans l'exposé des motifs du projet de loi 5059, qu'une des caractéristiques des pays qui ont obtenu de bons résultats dans l'étude PISA est la formation universitaire de type long (240 à 300 crédits) des enseignants;

demande que la formation initiale des enseignants préscolaires et primaires soit portée à 240 ECTC,

et qu'elle soit approfondie et adaptée aux besoins de l'enseignement;

insiste pour qu'une passerelle soit intégrée dans la faculté de pédagogie pour passer de la filière professionnalisante à la filière académique afin de permettre à ces enseignants de se spécialiser au niveau du diplôme de master et

demande au Ministère de l'Enseignement national de définir, dans les meilleurs délais, le profil des enseignants du préscolaire et du primaire.

(s.) Ben Fayot, Mady Delvaux-Stehres, Jean-Pierre Klein, Jeannot Krecké, Georges Wohlfart.

M. le Président. - Als nächste Riedred ass den Här Marco Schroell agedroen. Den Här Schroell huet d'Wuert.

M. Marco Schroell (DP). - Här President, Dir Dammen an Dir Härren, haut ass e ganz groussen Dag, jo, en historeschen Dag fir de Léislateur hei zu Lëtzebuerg: Mir grënnen d'Uni Lëtzebuerg.

No engem Jorhonnert alen Débat iwwert de Pro an de Contra ass et elo am Ufank vum 21. Jorhonnert endlech esou wäit. Lëtzebuerg als eng europäesch Haaptstad, Lëtzebuerg als Finanzzentrum, Lëtzebuerg als industriell an audiovisuell Héichbuerg, Lëtzebuerg mat senger geokultureller Situatioun tëschent dem francophonen a germanophonen Europa, Lëtzebuerg als Zentrum vun der Groussregioun, Lëtzebuerg kann einfach net méi ouni Universitëit auskommen. Dofir ginn et vill Ursaachen awer och Opportunitéiten, déi dës Regierung erkannt huet, a si huet zesumme mat enger, mengen ech, ganz aktiver Chamberskommissioun dëse Projet de loi préparéiert.

Ganz besonnesch muss ech d'Madame Nelly Stein als Presidentin vun der Kommissioun an als Rapporteur vum Projet de loi félicitéieren fir hir fachkundig a konvivial Leedung vun de Kommissiounsdebatten a fir hir excellent Rapporten, ouni dobäi d'Kompetenz vun de Mataarbechter aus dem Ministère, dem Här Dondelinger an der Madame Faber, an och d'Opgeschloossenheet vun der Madame Minister Erna Hennicot-Schoepges ze verglesse.

D'Opportunitéite fir d'Grënnung vun der Uni Lëtzebuerg leien op der Hand. Si gi vun de Berufskummeren a vum Conseil d'Etat ënnerschiddlech mä ouni Ausnahm positiv ervirbruecht. Do gëtt emol ënnerstrach, dass d'offentlecht Erziehungswiesen zu Lëtzebuerg an enger Kris steet, esou wéi d'PISA-Etüd dat gewisen huet. Elo kann ee soen, PISA huet näischt mat der Uni Lëtzebuerg ze doen, an dach. Eise Erziehungswiesen, huet et ni u Moyene gefeelt, mä éischer un innovative Konzepter, un Iddien, dofir d'Noutwendegkeet vun der Bildungsoffensiv.

Eng Universitëit zu Lëtzebuerg kënnt dem socio-pedagogesche Milieu hei am Land eng Bouffée d'oxygène bidden. Eng Uni zu Lëtzebuerg am Zentrum vum educative Réseau ka sech nëmmen positiv auswirken, zum Beispill an der Entwécklung vun neie pedagogesche Konzepter. Ech mengen d'Uni Lëtzebuerg wäert an der Zukunft eng grouss Roll an eisem Erziehungswiesen ze spille kréien.

Här President, wat d'Héichschoulwiesen ubelaangt, war Lëtzebuerg bis elo net souverän. Seng Kadereen an d'Elitë mussen zënter ëmmer an d'Ausland studéieren goen, an op där anerer Säit muss d'Lëtzeburger Ekonomie och Universitären aus dem Ausland eranhuelen. Mir ginn dowéinst oft dat Bild vun engem parasitären Stat of, dee vun de Rendite vu friemem Kapital liewe géif, an dee seng Kompetenzen aus dem Ausland importéiert. Et kann een natierlech soen, dat wär gutt esou, dat wär jo bis elo ëmmer gutt gaangen, kommt mir fueren esou weider.

Éischstens ass et vill méi bëlleg. Zweetens profitéiere mer jo vun deem multikulturellen Input aus dem Ausland, an drëttens gi mer och net mat engem PISA-Debakel-risiko op Héichschouniveau konfrontéiert. Mir mengen awer, dass dat haut net méi de Fall ka sinn, net nëmme wat dee rengen Aspect enseignement ubelaangt, mä och aus gesellschaftspoliteschen Ursachen.

(M. Niki Bettendorf prend la Présidence)

Här President, mir liewen an enger Gesellschaft, wou d'Wëssen e steigend gréissere Stellwäert kritt, wou d'Medien an d'Kommunikatioun grouss geschriwwen ginn, eng Gesellschaft, déi de Savoir ëmmer méi als Basis huet, ouni natierlech de Savoir-faire an de Savoir-être ze négligéieren, zwou Tugenden, déi indirekt och vun enger Universitéit gefördert ginn.

Eng Universitéit ass dofir do, fir bei senge Studenten d'Kapassitéite vun der Kreatioun, der Inventioun, der Innovatioun, der Autonomie an der Responsabilitéit ze développéieren, iwwregens alles fundamental liberal Wäerter.

Gesellschaftspolitesch gesinn ech och e positive kulturellen, sozialen an ekonomeschen Apport vun de Studenten an den Enseignanté fir eist Land. Och d'Formation continue, de lifelong learning, mat deenen de Bierger e Liewe laang sai Wëssen um héchsten Niveau hält, gëtt duerch eng Universitéit doheem favoriséiert oder souguer eréischt erméiglecht, grad esou wéi eng Université du troisième âge, déi wichteg ass an engem Land, wou d'Majoritéit vun de Bierger mat 55 Joer an d'Pensioun geet.

Déi interdisziplinär Fuerschung iwwer eist Land, iwwer eis national Identitéit oder iwwert d'Problemer vun der Integratioun gi méiglech. Nei Léisungen zu alleegeleche Problemer kënnen proposéiert ginn.

Här President, niewent dem intellektuellen Défi stellt d'Uni Lëtzebuerg och eng materiell Erausforderung duer, well och eiser Wirtschaft kënn eng Universitéit zéi. Virun deene limitéierte Lëtzebuerger natierlechen territorialen an demographesche Ressourcé muss eis Économie sech an d'Richtung vun industrieller Produktioun a Serviceleeschungen mat vill Innovationsgeescht bewegen, fir sech an der Zukunft am Kader vun der Globalisatioun vun de Mäert géigeniwwer enger nach méi staarker Konkurrenz kënnen ze behapten.

Eng enk Kollaboratioun tëschent der Universitéit an den Entreprises kann nëmmen déi technologesch Innovatioun begënschtegen. D'Präsenz vu Fuerschungs- a Léierinfrastrukture ass oft entscheidend bei engem ekonomeschen Invest. Eis nach ëmmer zimlech monolithesch Wirtschaft war baséiert fréier op d'Landwirtschaft, duerno op d'Sidérurgie an elo ass se baséiert op eng Souveränitéitsnischepolitik am Finanzsecteur. Mat der Kreatioun vun der Uni Lëtzebuerg anticipéiere mer eigentlech déi ekonomesch an déi sozial Entwécklung vum Land, well an Zukunft wäert d'Wäertschöpfung vermehrt do entstoen, wou de Capital humain valoriséiert gëtt.

D'Universitéit ass dofir do, selwer Talenter ervirzebréngen, déi einheimesch intellektuell Eliten am Land ze halen a friem Kapassitéiten unzezielen. Si ass dofir do, nei Créneuen ze entwéckelen, am industriellen an am Serviceberäich. Si ass dofir do, nei Kompetenzen am Land ze entwéckelen, am Beräich vun der Wëssenschaft, der Kultur, dem Recht, de Finanzen an esou weider.

Eng interessant Perspektiv ass den Domän vun der Formation, deen als Serviceleeschung och kann exportéiert ginn. An Amerika zum Beispill kënn den Domän vun der Wëssensvermittlung, also de

Schoulbetrib am breede Sënn a véierter Position wat d'Exportatiounen ubelaangt.

Här President, d'Universitéit Lëtzebuerg soll et och fäerdeg bréngen fir eise Land seng Plaz am Zentrum vun der Groussregioun ze confirméieren, duerch eng ganz positiv Image de marque, an op déi Aart a Weis de Site Lëtzebuerg ze valoriséieren. Wéinst dem Transfert vum Pouvoir op eng supranationale Ebene spillen an der Europäescher Unioun d'Regiounen ëmmer méi eng grouss Roll. Lëtzebuerg huet d'Ambitioun e Leadership a senger Groussregioun ze spillen. En unerkannte Pôle universitaire zu Lëtzebuerg kann um internationalen Niveau e kulturellen, sozialen an ekonomeschen Apport bréngen, am Sënn vun engem nohaltege Standortvirdeel.

Här President, historesch gesi géif ech d'Joer 1987 ervirsträichen, als den Ufank vun der Entwécklung a Richtung Uni Lëtzebuerg. 1987 ass fir d'éischt an déi öffentlech Fuerschung investéiert ginn, duerch d'Kreatioun vun de Centres de recherche publics. Zee Joer no dem CRP Henri Tudor, dem CRP Gabriel Lippmann an dem CRP Santé gouf op enger ähnlecher Basis den CEPs/INSTEAD gegrënnt, mat der Aufgab demographesch a sozioökonomesch Studien ze maachen. Duerno 1996 ass en éischt Héichschoulkadergesetz votéiert ginn, mat deem d'Missioun vum Enseignement supérieur définéiert gouf. Nieft dem CUNLUX sinn den IST, den ISERP an den IEES autoriséiert ginn, fir en öffentlichen Enseignement supérieur ze dispenséieren. 1999 koom et dann zur Kreatioun vum Fonds national de la recherche.

Zënter 1999 gëtt et och e Ministère de l'Enseignement supérieur et de la Recherche zu Lëtzebuerg. Dat kuerzfristegt Zil vun där Regierung ass et 0,3% vum PIB an d'öffentlech Fuerschung ze investéieren. Bis 2010 sollen insgesamt 3% vum PIB an d'Recherche et développement investéiert ginn, dovun en Drëttel vun der öffentlecher Hand.

D'Success story vun den CRP-Instituter gëtt och doduerch illustriert, datt si allen dräi nei Gebai-lechkeete kréien. D'CRPen an déi zukünfteg Uni Lëtzebuerg, mat hire ganz perméable Strukturen, sollen sech géigesäiteg befruchten, um Niveau vun de Programmer an am Echange vun den Enseignanten an de Fuerscher.

Här President, op international europäescher Ebene huet sech och esou munches geden. De Conseil vu Lisbonne am Mäerz 2000 huet d'Strategie fir d'Realisatioun bis 2010 vun engem Europa „fondé sur la connaissance“ definéiert. D'Objektiv dat sech d'Europäesch Unioun deemools gesat huet, ass net geréng, ech zitieren: „Devenir l'économie de la connaissance la plus compétitive et la plus dynamique du monde“. D'Hauptpilleren, op deenen dësen ambitieuse Projet berout, sinn d'Recherche, d'Innovation, d'Formation an natierlech d'Education. Et schéngt mer kloer, datt d'Universitéiten hei eng Schlësselroll spillen.

D'Deklaratioun vun der Sorbonne vum Mee 1998 insistéiert op d'Noutwendegkeet, en Espace européen de l'enseignement supérieur ze kréieren an esou déi kulturell an intellektuell Dimensioun méi an d'europäesch Integratioun anzebannen. Dës Approche, en vue vun enger Homogénéisatioun vum europäeschen Uniswiesen, gouf dat Joer drop am Juni 1999 fortgefouert, mat der Déclaration commune vu Bologna, mam Zil eng besser Compatibilitéit a Comparabilitéit vun den Unissystemer an Europa ze schafen.

D'Lëtzebuerger Regierung ass dropshin op de Wee gaange fir eng Université du Luxembourg ze kréieren, obschonn dës Iddi net am Koalitionsofkommes vun 1999 festgeluecht war. Si huet virge-

schloen, eng modern, spezialiséiert, qualitativ héichwäerteg an international orientéiert Universitéit ze kréieren. Dës Universitéit muss selbstverständlech baséieren op d'Fuerschung an d'Léier. Si soll de Lëtzebuerger Kontext, déi gesellschaftlech an ekonomesch Besoiné vun eise Land an eis Méisproochegkeet berücksichtegen, oder sech dorop baséieren, awer och d'Mobilitéit vun de Studenten grad esou wéi déi vun den Enseignanten an net zulescht den europäeschen an internationale Kontext berücksichtegen.

Domat wär de Kader vun der Uni Lëtzebuerg gesat, an déi éischt Fro, déi sech gestallt huet, war déi vun der Integratioun vun deenen existent Héichschulstrukturen, déi eng méi oder weiniger laang Traditioun an der Ausbildung vun den Ingénieurs industriels, vun de Schoulmeeschteren, vun den Educateurs gradués hunn. Trotz dem Bedenke vu ville Säiten, ass d'Optioun zrëckbehalen ginn, dës Fachhéichschoulen integral an d'Uni Lëtzebuerg ze integréieren.

E Corollaire vun där Décisioun war och, datt d'Uni Lëtzebuerg op dräi verschidde Site soll etabléiert ginn, mat jee enger Fakultéit. Eng Finanz-, Rechts- a Wirtschaftsfakultéit, eng Fakultéit vun den Erziehungswissenschaften an eng Fakultéit fir Wirtschaft, Technologie a Kommunikatioun. Och dës Décisioun vum Eparpillement ass contestéiert a villersäits wär e Site unique, zum Beispill op der Industriebrooch Esch-Belval, virgezu ginn.

D'Struktur vum Enseignement an hir Diplomer baséieren op de Processus de Bologne. D'Organisation vun der Uni a seng Gestiou ginn an deem Gesetz, wat eng Loi-cadre duerstellt, definéiert. Mäi Fraktiounskolleg Alexandre Krieps wäert dës Konzept nach méi genee kommentéieren.

Déi kollateral Effekter vun enger Uni wéi d'Wunnen, den Transport vun de Studenten an den Enseignanten, hir Mobilitéit an hirt Zesummeliewe mat der einheimischer Bevölkerung wäerte vu mengem Fraktiounskolleg Xavier Bettel nach méi am Fong diskutéiert ginn.

Här President, e lescht Wuert mengersäits iwwert d'Finanzéierung vun der Uni Lëtzebuerg. Eng Fiche financière zu deem Zeitpunkt kann net prezis sinn. Si gëtt awer interessant Zifferen, woubäi ech eng eenzeg wëll nennen. Dës Joer gi ronn 0,5% vum Statsbudget ausginn, fir déi etabléiert Héichschoulinstituter, dat si ronn 34 Milliounen Euro. Bis 2010, dat heescht a siwe Joer, mat der Uni Lëtzebuerg, sollen d'Moyené fir den Enseignement supérieur par rapport zu haut verduebelt ginn.

Här President, d'DP-Fraktioun wäert deem historesch Projet de loi zoustëmmen. Mir triede prinzipiell fir d'Schafe vun enger Uni hei am Land an, 915 Joer no der éischter Universitéit iwwerhaupt, där vu Bologna, 829 Joer no där vu Paris a 794 no Cambridge. D'Zukunft wäert weisen, wat an där Loi-cadre gutt ass a wat muss duerch eng Gesetzesännerung verbessert ginn.

Ech soen lech merci.

■ **Plusieurs voix.-** Très bien.

■ **M. le Président.-** Merci, Här Schroell. Den nächsten ageschriwwene Riedner ass den Här Fernand Greisen. Här Greisen, Dir hutt d'Wuert.

■ **M. Fernand Greisen (ADR).-** Här President, Dir Dammen an Dir Hären, fir d'éischt och vun eiser Säit e Merci un all déi, déi un deem Projet matgeschafft hunn. E besonnesche Merci fir d'Beamten

aus dem zoustänneg Ministère an aus der Chamber, déi hei eng enorm Aarbecht geleescht hunn.

Meng Interventioun wëll ech an e puer Kapitel opdeelen. Am éischten Deel wëll ech Positioun bezéien zur Fro, ob eist Land eng Uni braucht a wéi eng Uni dat sollt sinn. Am zweete Kapitel wäert ech drop agoen, wou dës Uni sech am europäeschen Héichschoulsystem entspriedend dem System vu Bologna vun 1999 erëmfënnt. En drëtten Deel befaasst sech mat der Prozedur, wéi un deem Projet geschafft ginn ass. E véierten Deel mam Avis vum Statsrot. E fënneften Deel mat der Struktur, déi d'Regierung an hirem Projet virgesinn huet. E sechsten Deel dann zum Prinzip vun der Mobilitéit, an zum Schluss wëll ech nach kuerz zur Recherche, zum IST an zum Käschtepunkt schwätzen.

Dir Dammen an Dir Hären, déi speziell Situatioun vu Lëtzebuerg op ville Gebidder: Geschicht, Sprooch, Kultur, am Enseignement, am Droit, an der Économie an esou weider, werft berechtigt Froen op. Braucht eist Land eng Uni? Och wann d'Fro net nei ass, sinn souzeosen all d'Argumenter, dofir an do géint, vun de spezialiséierten a betraffene Kreesser an der Öffentlichkeit ausgebreit ginn.

1996 huet den ADR déi iwwerfällg Reform vum Héichschulgesetz an der Chamber matgestëmmt. Et war dës en éischte Schrëtt an eng Richtung fir zu Lëtzebuerg en Héichschoulsystem am europäesche Raum eranzepassen. D'Aussoe vum ADR bei där Geleeënheet kéint ech an deem Zusammenhang hei nach eng kéier ervirbréngen.

Schonn deemools huet den ADR op d'Noutwendegkeet vun enger weiderer Upassung vun deem Gesetz higewisen. 1997 huet den ADR zur Institutioun Uni Lëtzebuerg folgend Aussoe gemaach: „Wann ee berücksichtegt, dass eng richtig Uni mat dräi Cyclé vun héijerem Unterrecht mat Labo, Bibliothék a villen aneren Infrastrukture fir Formatioun a Fuerschung e komplette Fächer vu Branché misst offréieren, ugefaange vun enger Fakultéit Philosophie et lettres iwwer Medezin, Sciences naturelles, Droit, Économie an aner Instituter fir Ingénierie, da bedeit d'Schafe vun esou enger Uni eng enorm Investitioun, déi eis Mëttel bei wäitem iwwerschreit. Dobäi ass eist Land vu gudden Unien emginn, esou dass selbstverständlech eng Lëtzebuerger Uni op d'mannst déiselwecht Qualitéit am Enseignement an an der Recherche bidde misst. Et ass also illusoresch ze behapten, mir kënnen esou en Effort fäerdeg bréngen an alle Sparten, déi noutwendeg sinn, fir zu enger respektéierter international unerkannter Uni ze gehéieren.“

Domat wollte mir deemools net gesot hunn, dass Lëtzebuerg all Ambitiounen an deem Domän opgi sollt. Am Géigendeel. Weiderhi muss mir d'Formatioun an d'Recherche a verschiddene Fächer fördern duerch Weiderentwécklung vun den éischten an drëtten Cyclen am Kader vun de bestehenden Instituter. An enker Zesummenaarbecht mat auslänneschen Unie ka Lëtzebuerg sech eng zolidd Réputatioun opbauen an ausgewielte Secteuren, déi senger Économie ugepasst sinn.

Weider hu mir deemools festgehalten, mir hunn all Intérêt, dass d'Jugend hiren Know-how aus de verschiddensten auslänneschen Héichschoulsystemer an d'Land bréngt. Dës ass e Räichtum op dee mir net däreft verzichten.

Donieft sollen d'Instituter am Land genuch Konventiounen mat den auslänneschen Autoritéiten ofmaachen, an domat de Lëtzebuerger Studenten eng fräi Wiel bäi den internationalen Unie garantéieren. Haut stelle mer fest, dass d'Aussoe richtig waren a vun alle Säiten esou oder ähnlech gedroe ginn.

D'FEDIL seet dozou dat hei, ech zitieren : «Il existe certes des arguments forts qui plaident contre pareil établissement», domat ass d'Uni Lëtzebuerg gemengt, «dans le contexte d'un pays de la taille du Luxembourg. D'un autre côté, une série d'arguments tout à fait valables sont invoqués pour justifier dans notre contexte économique et sociétal, la création d'une université dans des domaines d'enseignement et de recherche bien ciblés au Luxembourg».

Dir Dammen an Dir Hären, mir mengen et wär iwwerhiefléich ze behapten, mir wäeren an der Lag also eng komplett Uni opzebauen. Et kann ee feststellen, dass eleng de Käschtepunkt fir déi noutwendeg Investitiounen eis finanziell Mëttel bei wäitem iwwerschreide géifen. Trotzdeem si mer der Meinung, dat widderhuele mer, dass elo scho verschidde Leeschtungen a Kapassitéiten aus Wëssenschaft an Économie eis berechtigt Ambitiounen erlaben, fir a spezifeschen Deelberäicher un héchst international Uspréich erunzekommen.

Net zulescht leie Virdeeler an der Beräicherung, déi esou wéi bis elo d'Absolventen an de villfältigsten Héichschoulsystemer an aller Welt mat hire verschiddene Sproochen a Kulture fir eist Land duerstellen. Awer den Zougang zu de beschten Héichschoulen an allen Deeler vun der Welt muss fir eis Jugend weiderhin ausgebaut a gefördert ginn. D'Virbereedung dozou muss an eise nationale Schoul- an Héichschoulsystem geschafen a verbessert ginn, fir dass déi jonk Leit och mat Erfolleg bestoe kënnen.

De Projet vun der Regierung, deen den allgemenge rechtliche Kader festleet fir eng Uni zu Lëtzebuerg, léisst ze vill Froen op. Entscheedend fir d'Reussite vun där Entreprise, déi fir eist Land séier wichteg, awer séier gewot ass, sinn déi sëllegen nach onbekannten Ausféierungbestëmmungen. Entscheedend ass d'Auswiel vun de führende Perséinlechkeeten, Enseignanten a Chercheuren, besonnesch am Rektorat an an de Conseilen. Entscheedend wäert och d'Standfestegkeet vun de Politiker bleiwen, wann et géllt duerchzehalen a sech ongerechtwäertegte Fuerderunge vu Stammesorganisationen a politesche Günstlingen ze widdersetzen, am Intérêt vun der Allgemengheet. Well nëmme wann déi strikt Regeln an Auswahlkritäre fir Mataarbechter an Direktioun, Enseignanten an esou weider agehale ginn, kann den erfuerderlechen internationalen Niveau erreicht an agehale ginn.

Dir Dammen an Dir Hären, an deem Zesammenhang muss een op déi europäesch Entwécklung am Beräich vun den Héichschoulsystemer zrëckkommen. D'Realisatioun vun de wichtigsten Objektiv vun den europäeschen Educatiounsministern ass fir d'Joer 2010 virgesinn. Et geet em d'Schafe vun engem europäesche Raum fir héijer Studien, fir d'Kooperatioun tëschent den Héichschoulinstituter an Europa ze fördern. Mam Zil gemeinsam Strukturen an déi europäesch Héichschoulsystemer eranzekréien, hu mëttlerweil vill Länner, 33 oder 29, hunn ech hei héieren, 1999 am Kader vum sou genannte Bologna-Prozess eng Rei vu gemeinsamen Objektiv erënnerschriwwen.

D'Mobilitéit vun de Studenten an den Enseignanten, grad esou wéi d'Unerkennung vun de Graden an d'Qualitéit vun de Studieprogrammer sollen domat verbessert ginn. Weiderhin ass geplangt eng gemeinsam Struktur baséiert op zwee Hauptcyclen an e System vu Studententransferte kreditter anzeféieren. Dës leschtgenannte System, en ass hei schon erkläert ginn, the European Credit Transfer System, ass e Wee fir d'Léierfolger ze moossen an ze vergläichen a fir se vun engem Institut an dat anert ze transféieren. Et soll domat e wirksaamt Instrument liwweren, fir akademesch Unerkennung ze er-

liichter an eng europawäit Mobilität ze ënnerstëtzen.

En zousätzlecht wichtegt Element fir d'Qualitéit am Héichschoulunterricht ze garantéieren ass virgesi mat der Evaluatioun vu baussen a vu bannen vum System, mat dem Vergläiche vu Studieninhalter, Grader a Programmer. D'Struktur vun de Cyclen awer bedeit fir eist Land eng Érausforderung. De Projet vun der Regierung awer fënnt keng fäerdeg Léisung dozou. Nom europäesche System soll den éischten Niveau mam Bachelor ofgeschloss ginn no dräi oder véier Joer. An den zweeten Zyklus mam Ofschluss Master kann een nëmme kommen nom positiven Ofschluss vun deem éischten. Dësen zweeten Zyklus ass mat fënnef Joer déi eenzeg Studiendauer, déi net kontestéiert gëtt vun de Länner aus dem europäesche Raum. En drëtten Niveau gëtt dann nach fir den Doktorat festgeluecht bei aacht Joer.

Verschiede Länner wëlle beim System véier plus eent bliewen, dat gëtt der dann och fënnef. Anerer si bei véier plus zwee an esou weider. An Däitschland gesinn se eng sou genannte Regelstudienzäit vu fënnef Joer mam Ofschluss Master vir, mä dobäi gëtt en Opbau vun zwee Cyclen akzeptéiert, dee bäi dräi plus zwee oder bäi véier plus engem Joer läit. Et kann de Moment nach kee soen, wat sech duerchsetzt, an ob sech iwwerhaupt en eenheetleche System duerchsetzt.

Wéi et bei eis funktionéiert, mat zwee plus zwee Joer mindestens, dat passt net an deen neie System vun dräi Joer Bachelor an zwee Joer Master nom Bologna-Prozess eran. Do hëlleft deen neie Credit Transfer System mat Transfertscreditter och net weider. D'Regierung gesäit vir, dass deen éischten Zyklus mam neien Ofschluss Bachelor mat Studiemoduler vun 180 bis 240 Unitéiten net manner wéi dräi Joer Studiendauer soll hunn.

(Interruption)

Den Zougang zum héijere Statsdénsgsch huet bei eis eng Barrière vu véier ofgeschlossenen Uniëren als ënnescht Limite. Fir dës Zougangsbedingungen haut ze erfëllen, schreiwen d'Bachelore sech fir een zousätzlecht Joer beim Centre universitaire an, krute mer gesot. De Projet définéiert d'Studien also net méi an Termë vu Joren, mä schwätzt vun Efforten, déi ee muss gemaach hunn, fir eng bestëmmte Formatioun ze erreechen a vu Graden, déi mam Ofschluss vun deene Formatiounen verdeelt ginn.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, domadder ass de Kader situéiert an deem dësen neie Projet sech misst ermënnen. Ech kommen elo zur Aart a Weis wéi un deem Projet geschafft gouf.

Et ass, mat Ausnahm vum Här Ben Fayot, esouvill hei gelueft gi wéi d'Aarbecht an der Kommissioun an an der Regierung gemaach ginn ass, an d'Regierung ass och gelueft gi fir hiert Entgéintkomme géigeniwwer den Deputéierten hiren Annerungswësch.

(Interruption)

Mat Ausnahm vum Här Fayot, dat hunn ech dach daitlech gesot.

Ech wollt dofir soen, dass een d'Euphorie awer net sollt iwwerdriewen. D'Wierklechkeet ass anescht, an den Här Ben Fayot huet se besser duergestallt wéi ech dat kann.

D'Regierung huet e Projet virgeluecht an hir Iddi duerchgesat, ouni aner Iddien iwwerhaupt zouze-loossen. Dat beweist net zulescht den Avis vum Statsrot, op deen ech nach zrëckkomme wäert, wann e schreift: «Plusieurs autres solutions auraient été envisageables pour faire évoluer les structures existantes.» De Statsrot nennt och als Beispill e puer Varianten. Déi bestoend Strukturen hätt ee kënnen weiderentwëckelen, zousätzlech Fächer aféieren, verschidde Formatiounen jee no Bedarf verlänge-

ren oder weiderhin ausschliesslech Formatiounen vum éischte Cycle, deen ee mat zwee oder dräi Joer soll ubidden, maachen.

Et hätt een och kënnen mat eisen Noperen ufänken eng grouss international oder eng Saar-Lor-Lux-Uni opzerlichten. An et hätt ee kënnen, firwat net, eng kleng spezialiséiert Uni mat héich qualifizéierter Recherche upeilen. Net zulescht beweist d'Proposition de loi vum Här Garcia, dass et nach weider gutt Iddien an deem Beräich gëtt.

Här President, d'Realitéit wéi an der Kommissioun geschafft ginn ass an esou wéi d'Majoritéit dat ze verantworten huet, ass ze vergläiche mat engem Feld wou ronderëm en elektreschen Drot ass. Soubal iergendeen ze no un den Drot erukënn, ginn d'Alarmer un. Bannen ass fräie Spillraum, ronderëm Barriären an de Fräiraum ass kloer begrenzt. D'Virlag zum Gesetz vum leschte Joer vun der Regierung selwer liwwert dozou genuch Argumenter. Beispill d'Centres de recherche. Si bleiwe separat nom Gesetz, wat elo nach a Kraaft ass. Beispill Verdeelung vun de Gebaier uechtert d'Land. De Statsrot freet och do: Firwat net ee Site? Beispill Strukturen, wéi den Här Ben Fayot se hei erkläert huet. Beispill Mobilitéit. Op dës Punkte kommen ech nach zrëck.

Verschiede vun dësen Theme si wuel an de Kommissiounssätzungen ugeschwat ginn, mä vun der Majoritéit direkt iwwergaange ginn. Vum Dezember d'lescht Joer u bis an de Mee dëst Joer huet et geheescht, nun amësiert lech emol schéi mat Klenggekeen an Textverbesserungen, mä bleift op der Linn vun der Regierung, alles aneschtens kréie mer net duerch, géint de Widerstand vun Interesséierten.

Här President, d'Realitéit wéi an der Kommissioun geschafft ginn ass, esou wéi d'Majoritéit dat also ze verantworten huet, weist sech an zwee verschidde Berichter an eleng schonn an der Tatsaach, dass der zwee produzéiert gi sinn. Kee vun de Rapporten hunn ech matgestëmmt.

Am éischte Bericht fanne mer eng ganz gutt Aarbecht erëm mat enger Beschreiwung vum Zil, dem Zweck an dem Wonsch vun der Regierung fir eng Uni Lëtzebuerg, mä do feelt all Ausso iwwer Varianten, aner Méiglechkeeten, aner Virschléi, an och keng vun den Deputéierten aus der Kommissioun.

Am zweeten zousätzleche Bericht steet dann, dass verschidde Membere vun der Kommissioun viles ugefrot hunn a se och ëmmer Äntwerte kritt hu vun der Ministerin oder hire Beamten, mä ouni dass doduerch iergendeppes ugeholl oder geännert gouf.

An deem zweete Bericht gëtt dann och geschwat vun deene 55 éischten Amendementer, déi d'Kommissioun gemaach hätt, mä et gëtt net gesot, dass et haaptsächlech Klenggekeete waren, déi geännert goufen, an dofir och vun der Regierung ugeholl goufen.

Et steet weider net dran, dass déi zweet Serie vun Amendementer op Drock vum Statsrot oder vun der Regierung gemaach gouf, an nëmme vun de Majoritéitsdeputéierte gedroen ass.

Och déi onverantwortlech Zäitnout, deen Drock mat deem dëse wichtige Projet zum Schluss vun der Regierung duerchgedréckt ginn ass, ass net ze vertrieben. Zweemol hu mir bal iwwer Nuecht Amendementer vun der Regierung, Avisë vum Statsrot, Rapportë vun der Kommissioun duerchkämen an den Dag drop Positioun dozou bezéie mussen. D'Verhaltensweis vun der Regierung, wéi alles ofgelaf ass, gesäit esou aus wéi wann dës Regierung alles gemaach hätt, fir der Oppositioun a vläicht och den eegenen Deputéierten d'Freed un dësem Projet ze versauern. An dat ass schued well d'Héichschoulwiesen zu Lëtzebuerg hätt Besseres verdéngt.

Mir gleewen der Madame Minister, wa si seet, wann ech dëse Projet elo virun der Vakanz net duerchréien, da kréien ech e guer net duerch. Mä dës Ausso vun der Madame Minister ass kee Grond an deem Tempo ze verfuere, wéi dat hei geschitt ass. Et ass just de Beweis, dass d'Regierung hir Majoritéit net ënner Kontroll huet, an dass dëse Projet och net an hirer Majoritéit onwiddersprach ass. Mä wéi ëmmer wäert jo och hei kee Fraktionszwang bestoen.

Dir Dammen an Dir Hären, ech kommen zum 18. Juni, deen hei schonn ugeschwat ginn ass. Mir sinn do stënterlech zu enger aussergewéinlecher Kommissiounssitzung zesummegeruff ginn, fir iwwer eng Rei vun Amendementer vun der Regierung ze befannen. Dobäi hate mer jo awer am Mee eréischt eng éischt Serie vun Ännerungen, déi zesumme mat der Regierung festgehal goufen, a vun deenen ech scho geschwat hunn, un de Statsrot geschéckt.

M. Xavier Bettel (DP). - Wat hätt Dir da besser gemaach? Dir hutt an der Kommissioun ni eppes gesot.

M. Fernand Greisen (ADR). - Här Bettel, dat stëmmt net. A wann Der nogelauschert hätt, dann hätt Der ganz gutt héieren, wat d'Iddië vum ADR sinn.

(Interruption)

Här Bettel, ech kéint och emol eng kéier soen, dass Der just an d'Kommissioun erakommt, eng Zigarette ufänkt, ënnerschreift an erëm gitt.

(Interruption)

Ech war ëmmer do.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, den 18. Juni si mer stënterlech zu enger aussergewéinlecher Kommissiounssatzung zesummegeruff gi fir iwwer eng Rei vun Amendementer vun der Regierung ze befannen. An ech hu gesot, mir hate jo eréischt virdrun eng éischt Serie Amendementer festgehalten.

Déi Ennerlagen dozou hu mer den Dag virdun vun der Regierung owes an eisem elektronische Courrier erëmfanne kënnen. D'Ursaache dovun krute mer esou erkläert: Opgrond vun engem inoffizielle Gespréich tëschent Membere vum Statsrot an der Madame Ministerin hätt sech erausgestallt, dass d'Virlag vun der Regierung net conforme wär zu eiser Constitution, haaptsächlech weinst den Artikelen 23 a 36, a weinst engem kierzleche Gerichtsuerteel vun der Cour constitutionnelle. Doropshi sinn zwielef Amendementer virgeluecht ginn. Et gong am Prinzip ëm den Artikel 23, wou steet: «Tout ce qui est relatif à l'enseignement est réservé à la loi», an ëm den Artikel 36: «Les actes réglementaires d'exécution de la loi sont réservés au seul Grand-Duc.»

Am Klortext, d'Regierung stellt elo eréischt fest, dass déi gewollte Selbststännegkeet vun der Uni, op déi ech nach zrëckkomme muss, e wichtegt Argument ass, mä si dierf net géint eng aussergewéinlech streng juristesche Ausleeung vun der Verfassung goen, soss riskéiert d'Regierung eng formell Oppositioun vum Statsrot mat der Konsequenz, dass de Projet net méi virun der Vakanz ka gestëmmt ginn, mam Risiko, deen d'Madame Minister genannt huet, nämlech hirer Angscht de Projet dann zerriet an net méi gestëmmt ze kréien.

D'Resultat dovunner kenne mer. Ech kann et net besser erkläre wéi den Här Ben Fayot. Et geet drëm, dass déi verschidde méiglech Fächer, déi enseignéiert ginn, net méi dierfe vun der Uni festgeluecht ginn, mä si sinn am Gesetz opgezielt. Et geet drëm, dass och de

Kontrakt, deen ausgehandelt gëtt tëschent Stat an Uni fir jeeweils véier Joer, aus dem Text verschwénnt. D'Uni dierf keng Reglementer festleeën. Regele fir d'Kontroll vu Kenntnisser stinn elo am Gesetz.

D'Uni kritt d'Recht ofgeholl nei Fakultéiten ze schafen, wa Bedarf do ass. D'Uni kritt d'Recht ofgeholl nei Centres interdisciplinaires ze schafen an aler ofzeschaffen. D'Uni kritt d'Recht ofgeholl nei Filiëren am Unterrecht ze schafen oder an der Recherche nei Weeër anzeschloen oder aler opzehalen. D'Uni kritt d'Recht ofgeholl Reglementer betreffend d'Studien an Examen festzeleeën. Si dierf de Minister just nach beroden. Och d'Unerkennung vun den Diplomer an d'Méiglechkeete vum Recours vum Student dierfen net méi per Règlement d'ordre intérieur vun der Uni festgeluecht ginn.

Datselwecht gëllt fir d'Autorisation, Recherchen ze dirigéieren. D'Uni kritt d'Recht ofgeholl de pedagogesche Programm an de Programm fir Recherche festzeleeën. Si dierf just nach Propositionen maachen.

Den Impakt vun esou Ännerungen op eng Héichschoul, déi internationale Modellcharakter soll hunn, kennt Der selwer feststellen. Dobäi wiere genuch aner Méiglechkeete op bliwwen. Déi sinn och schonn hei genannt ginn. Et hätt ee kënnen déi betreffend Artikelen an der Verfassung ëmänneren. Ech weisen drop hin, dass et net fir d'éischt ass, dass d'Regierung d'Verfassung ännert, fir se hire Gesetzzer unzepassen, amplatz ëmgekiert.

(Interruption)

Ech kann lech e Beispill zielen.

(Interruption)

Beim Traité vu Maastricht zum Beispill, do ass d'Verfassung nodréiglech ugepasst ginn. Dir hat e gestëmmt.

(Interruptions diverses)

M. le Président. - Keng Zwiesgesprécher, wann ech glift. Här Greisen, fuert Dir weider!

(Interruption)

Här Mehlen, Dir och wann ech glift. Et ass Schluss mat den Zwëschembemierkungen.

M. Fernand Greisen (ADR). - Här President, d'Regierung hätt zum Beispill sech och kënnen iwwer d'Oppositioun vum Statsrot ewechsetzen. Wann also d'Regierung Courage bewisen hätt, wier se op e Wee gaangen, dee méi korrekt gewiescht wier. Déi nei Héichschoul hätt zwar déi nächst Rentrée da verpasst, mä dat war der Regierung d'Autonomie vun enger Uni mat Fräiheet am Enseignement a Recherchen net wäert.

Wat de Statsrot ubelaangt, waren et also a Wierklechkeet zwee verschidden Avisen, déi mer kritt hunn. Op deen eigentleche schréftlechen Avis brauch ech net méi zrëckzekommen.

E weidere Punkt, deen am Kontext vun der Uni sécherlech och an der Zukunft wäert fir Diskussiounen suergen, ass déi virgesinne Verwaltungsstruktur. Meng Virriedner hunn dëst schonn erkläert, esou dass ech mech op méi prinzipiell Froe beschränke kann.

Vun deem Moment u wou de Projet de loi virgestallt ginn ass, gouf et Diskussiounen iwwer de Grad vun der Autonomie, deen dëser Uni zougestane gëtt. Den SEW-OGB-L war séier do fir an engem Pressecommuniqué ze behaapten, déi wäit reechend Autonomie vun der Uni géing vill ze wäit goen. Domadder géing de Stat an engem wichtige politesche Beräich en Deel vu senger Virrechter opginn. Déi neoliberal Tendenz géing mat dem virgeschloene System nach verstärkt ginn. De Message war also kloer. Vill ze vill Autonomie an ze weéng Stat.

Op där anerer Säit hu sech am Géigendeel vill Organisatiounen driwwer opgereegt, dat grad deen do System iwwerhaupt net genuch Autonomie fir déi zukünfteg Uni géing beinhalten. Den allgemengen Tenor war deen, dat hei de Stat déi absolut Kontroll behält an dës Uni keng Autonomie huet. Dëst Gefill ass nach doduerch verstärkt ginn, well d'Madame Minister bei der Presentatioun vum Projet mat Vehemenz drop bestanen huet, ech zitieren: „que de toute façon le Gouvernement garde toujours le dernier mot. Nous ne voulons en aucun cas émettre un chèque blanc à une instance incontrôlable.“ Dat liese mer am Lëtzeburger Land vum 6. Dezember. Vun Autonomie ass keng Spuer.

Dës méi wéi daitlech Wieder hunn natierlech Reaktiounen provoziert. Esou huet d'UNEL, also d'Studenten, gesot, ech zitieren: «que le problème dans le projet de loi présenté est le fait que justement la communauté universitaire soit totalement dépourvue de tout pouvoir de décision sur sa propre destinée. Ceci nous semble contraire à un principe de l'autonomie, tel qu'il est communément accepté. L'Etat n'est pas en droit de dérober la communauté universitaire de tout droit de décision sur l'orientation future de l'université qu'elle forme. Un tel dirigisme étatique en matière académique est en effet contraire aux us et coutumes de la démocratie parlementaire, et rappelle plutôt la situation sous des régimes autoritaires.»

Dat ass och schonn hei vu menge Virriedner, an nach méi daitlech gesot ginn.

Och d'APESS huet ganz daitlech Wieder fonnt. Esou schwätzt d'APESS ënner anerem dovunner, dat „ohne Ministerium und Regierung läuft nichts an der Université de Luxembourg“, an „statt für authentische Autonomie und Freiheit von Forschung und Lehre zu bürgen, machen sich unsere politischen Verantwortlichen stark für die permanente Einmischung und die totale Gängelei“.

Och d'Associatioun vun den Enseignants et chercheurs schléisst sech dëser Kritik un a seet: «Qu'il n'y a pas de séparation de pouvoir.»

An engem Artikel am Forum bréngt e Grupp vun Héichschoulprofessoren den allgemengen Androck nach eng kéier daitlech ervir. Ech zitieren: „Die Tatsache, dass die Regierung eine Verfassungsänderung in Anbetracht der Ablehnung der Autonomie der zukünftigen Universität durch den Staatsrat nicht zurückbehalten hat, lässt sich nicht nur mit der unbegründeten Eile bei der Schaffung der Uni erklären, sondern deutet darauf hin, dass sie eigentlich über die Bedenken des Staatsrats nicht unerfreut war, kann sie doch nun die Alibiautonomie ganz abschaffen und dem Staatsrat den schwarzen Peter zuschieben.“

Man kann die beabsichtigte Universitätsgründung nur mit solchen im ehemaligen Ostblock vergleichen, deren Leitungsgremien wie Forschungsvorhaben auch allein vom Staat bestimmt wurden.“

Här President, wann ech dës Zitate hei alleguerte virdroen, dann ass et fir de Leit dobaussen ze weisen, dat hei vun Autonomie a Wierklechkeet keng Spuer ass. Wat awer genee esou bemierkenswäert ass, ass d'Tatsaach, dat sech déi ënnerschiddlech Positiounen zum Deel nach komplett widdersprechen.

Esou wéi dës Struktur presentéiert ginn, ka jiddereen dra liese wat hie wëllt. Fir déi eng huet de Stat op der Uni guer näischt méi ze soen a fir déi aner bestëmmt de Stat, also d'Regierung, alles an d'Uni huet näischt ze soen.

E Gesetzestext, deen esou ënnerschiddlech Präsentatiounen zouléisst, ass e schlechten Text an e kann eis Zoustëmmung net fannen.

Mat enger moderner an autonomer Uni huet dat näischt méi ze dinn. D'Lëtzebuenger Land huet et op de Punkt bruecht. Ech zitéieren: «L'approche défensive, les nombreuses clauses et limites devant empêcher ceux qui visiblement ne sont toujours pas pris au sérieux, ces prototypes de chercheurs fous, de dépenser les deniers publics. L'érudit, le savant reste toujours un peu suspect.»

Dir Dammen an Dir Hären, fir den ADR ass et kloer, datt de Conseil de gouvernance just e Kontrollorgan däerf sinn, an datt de Rektor gewielt gëtt, an zwar vum Conseil universitaire, dee sech zesummesetzt aus Verrieder vun de Proffen, vum administrativen an technesche Personal a vun de Studenten.

Här President, ech kommen zum Punkt vum Problem vun der Mobilitéit.

Dee Prinzip ass als ee vun den Hauptcharakteristike vun der neier Uni festgeschriwwen. Mir sinn eis alleguerten eens heibannen, dass dese Mobilitéitsprinzip begréissenswäert ass. Et ass och fir den ADR e wichtige Prinzip, an ech hunn dat a menger Aféierung nach eng kéier bestätegt. Esou wéi en allerdéngs elo festgehalen gëtt, et ass eng absolut Obligatioun fir all Student, an desen zwingende Charakter gëtt zu Recht hannerfrot.

Esou seet de Statsrot a sengem Avis: «Le Conseil d'Etat est à se demander si le caractère contraignant de cette mesure n'est pas trop rigide et ne devrait pas par conséquent concerner les seules disciplines où la mobilité est un atout fondamental pour la formation et la vie professionnelle ultérieure. Le Conseil d'Etat renouvelle l'expression de sa réticence envers le caractère intangible du principe de mobilité. Le fait de le situer au début des études ne lève pas les réserves émises.»

An d'Chercheuren an d'Enseignanté waren an enger anerer Stellungsnam ganz daillech: «Nous préférierions que la mobilité soit encouragée, notamment par des bourses, et non forcée. En la matière, nous souhaiterions que cela se déroule en fin de cycle.» A weider: «La situation des enseignements courts (bac+3) qui devraient former, en termes de nombre d'étudiants, le fonds de commerce de l'université, se précarise.

Pour les étudiants étrangers venant d'un pays limitrophe, une université qui les obligera déjà pendant le premier cycle de leurs études de retourner dans leur pays natal sera peu attrayante.

Et l'étudiant luxembourgeois qui sera obligé de partir déjà au début de ses études à l'étranger, ne se décidera-t-il pas d'office pour une université étrangère?

En outre, la mobilité telle qu'elle est envisagée dans le texte coordonné nécessitera une gestion administrative extrêmement lourde et pénalisera les étudiants venant d'un pays lointain qui devront en peu de temps s'adapter à deux systèmes d'enseignement et à deux environnements culturels différents.»

Och d'Héichschoulprofessere ginn an déiselwecht Richtung wa se soen an engem Text aus dem Forum: „Hingegen werden die Studenten per Gesetz gezwungen, innerhalb des ersten Zyklus ein Jahr an einer ausländischen Uni (Trier, Metz, ...) zu verbringen, statt dass man diesen Zeitpunkt ins Ermessen der Betroffenen beziehungsweise von abzuschließenden Kooperationsverträgen mit anderen Universitäten abhängig machen würde.“

Wann ee sech dës Kriticke virun Ae féiert, da muss ee bedauern, datt de Mobilitéitsprinzip hei vun der Regierung op esou eng restriktiv Aart a Weis interpretéiert gëtt, datt et am Endeffekt der Uni méi schuet wéi nützlech ass.

Am Kader vun enger Table ronde vun der ACEL organiséiert, also vum Cercle des étudiants, huet e Professer a Chercheur um IST zu Recht drop higewisen, dass grad den IST zum Beispill schonn zënter laangem e komplette Studienzyklus ubitt, an dass et do méi wéi schued wier, wann een déi Offer zu Gonschte vun deem Mobilitéitsprinzip géing opginn. Wann een also bedenkt, datt et bis elo zu Lëtzebuerg komplett Studienzyklen am Beräich IST, ISERP a bei den Educateuré gëtt, an datt jo och vill auslännesch Studente sollen op Lëtzebuerg kommen, ass et onverständlech fir desen Absolutismus anzeféieren. Dat kann also beim beschte Wëllen eiser Uni net hëllefen. Hei ginn d'Studenten éischter ofgeschreckt fir hir Studien am Ausland ze maachen, anstatt dass se ugelackelt gi fir se zu Lëtzebuerg ze maachen.

Wa mer dann nach bedenken, datt mer zu Lëtzebuerg am europäesche Verglach déi mannsten Unisofgänger hunn, da kann een iwwer esou Bestëmmungen nëmmen de Kapp rëselen. Och wa verschidde Leit hei am Land dat net wëlle wouer hunn, esou ginn hei Studenten, déi keng Unistudie maachen, well se net wëllen an d'Ausland, déi also virzéie mat enger Première schaffen ze goen, och net ugezunn.

Ouni dat wëllen ze bewäerten, muss een awer festhalen, dass op déi Manéier erëm anerer verluer ginn. Mat deem Uniprojet, dee mer also virleien hunn, kréie mer net all Studenten erfaasst esou wéi mer dat wëllen. Do stellt sech also déi prinzipiell Fro, ob een e Student iwwerhaupt däerf zwénge fir Studien am Ausland ze maachen, wann et e kompletten Zyklus hei am Land gëtt. Ass dat iwwerhaupt mat eiser Constitutioun an Aklang ze bréngen, déi jidderengem et erlaabt fräi seng Studien ze wien?

Dir gesitt also, dass och bei der Fro vun der Mobilitéit absolut keng Klorheet besteet a sech méi Froen ergi wéi Äntwerten. Och erëm e Grond méi, fir dese Projet net ze stëmmen. Ech kommen zum Schluss vu mengen Ausféierungen.

Den ADR huet schonn e puermol hei an der Chamber gesot, bei verschiddene Projeten, bei verschiddene Voté vu Projeten zum Enseignement a fir Gebaier: All Frang, dee mer an d'Zukunft vun eiser Jugend, der Ausbildung richtig investéieren, ass gutt ugeluecht. Ob dat hei dee richtegen Invest ass, bleift nach feststellen. Op alle Fall kascht et emol deier a mir kennen nach laang net all Ausgaben.

(M. Jean Spautz reprend la Présidence)

Ech wëll nach kuerz op den IST, op eng méi wéi 85 Joer laang Geschicht vun deser Formatioun zrëckkommen, déi jo, wéi den Här Fayot hei och gesot huet, elo den Doudesstouss kritt. A Wierklechkeet ass de Profil vun deser 85 Joer aler Formatioun awer weiderhin nach gebraucht, a mir froen eis wéi et op deem Gebitt soll weidergoen. Hei ass méi Konkretes ofgerappt wéi opgebaut ginn.

Här President, ech hunn nëmmen e puer Punkte kënnen opziele vun Ongereimtheeten, vun Onsécherheeten a vu Problemer, déi och nach duerch en onbegrennten Zäitdrang verstärkt ginn. Aner Riedner hunn nach méi an nach vill aner Problemer opgezielt a sinn dann awer zum Schluss komm dese Projet ze stëmmen. Ech kann esou eng Atitüd net verstoen.

D'Konklusioun, déi den ADR zitt, no net ganz einfachem Ausweie vun alle Vir- a Nodeeler a mat groussem Virbehalt wëinst villen Onbekannter, ass déi hei: Jo zur Héichschoul Lëtzebuerg, mä awer net esou. Et deet eis am Fong leed, mä den ADR wäert sech beim Vote enthalten.

Ech soen lech merci fir d'No-lauchteren.

Plusieurs voix.- Très bien.

M. le Président.- Als nächste Riedner ass den Här Robert Garcia agedroen. Den Här Garcia huet d'Wuert.

M. Robert Garcia (DÉ GRÉNG).- Här President, Dir Damen an Dir Hären, et si scho verschidde Virriednerinnen a Virriedner, déi hu vun engem historesche Moment geschwat, an et géif ee sech elo provinziell hei virkommen, wann een net vun engem historesche Moment géif schwätzen. Dofir soen ech och, mir sinn an engem historesche Moment mat der Kreatioun vun der Université du Luxembourg.

Ech hunn awer a weiser Virauslicht keng Ried virbereet fir desen historesche Moment, net nëmme well ech mer ongeféier konnt denken, datt ech an der Mëttesstonn hei géif optrieden, mä och well meng Virriednerinnen a Virriedner schonn esou vill vun deene Wourechte gesot hunn, wann ech déi och nach géif hei verzielen, da géifen se eng Palissade eroffalen an et géife Lapalissades oder Vérités de la palice ginn. Dofir wëll ech net nach eng kéier déiselwecht Wouchten hei widderhuelen.

Ech ralliiere mech un déi Wouchten an och un déi Kriticken, déi vu verschiddene Virriedner a Virriednerinnen hei geäussert gi sinn. Ech wëll trotzdeem soen, dass et en historeschen Abléck ass, an ech wëll och der Rapportrice, der Madame Stein, merci soe fir hir excellent Aarbecht, och der ganzer Kommissioun, wat ech normalerweis net esou gär maachen.

Ech wëll awer och hei souwuel d'Majoritéit oder Deeler vun der Majoritéit wéi och Deeler vun der Oppositioun würdegen, well ech menge wa mer keng Ministesch gehat hätten, déi esou stramm hannert deem Projet gestanen hätten, mä vläicht de Projet just e bëssen esou pro forma ënnerstëtzt hätt, a wa mer och keng Oppositioun gehat hätten, alle virun den Här Fayot, déi dee Projet scho säit Jore gebetsmühlenartig an d'Diskussioun bréngen, wéi wa mer eng Oppositioun gehat hätten, déi schonn e bësse méi retizent gewiescht wier, da wier dee Projet haut net op den Ordre du jour komm an och vläicht net an d'nächst a lescht Joer vun deser Legislaturperiod.

Dat muss ee gesinn, well mir hunn zu Lëtzebuerg oft esou en ëmgekeierte Solerasystem wéi de Sherry, deen a Spuenien gemaach gëtt, wou jo da mat deem Solerasystem de Wäin ëmmer méi staark gëtt. Zu Lëtzebuerg gëtt et en ëmgekeierte Solerasystem, wou d'Diskussiounen dozou féieren, dass aus engem staarke Wäin herno just nach e Fusel erauskënnt, deen een net méi drénke kann.

(Hilarité)

Et ass och aus deem Grond, wou mir trotz alle Retizenzen, déi mir bei deser Universitéit hunn an déi vum Här Fayot brillant hei resümeiert gi sinn, dese Projet wäerte stëmmen.

Am Géigesaz zum Här Wiseler hat ech den Här Fayot net als Franséischprof an hunn och dann net misse viru 25 oder 30 Joer Dissertationen iwwert d'Opportunitéit vun enger Universitéit schreiwen. Ech hat den Här Fayot als Geschichtsprof, dofir interesséieren ech mech därmoosse fir Resistenzler am spuenesche Biergerkrich.

(Hilarité)

Ech hat den Här Albert Decker als Franséischprof, an deen huet mer ëmmer mat Genoss Anekdote verzielt aus den 20er, 30er Joren, wat fir Resistenzen et deemools scho gouf, an och an de 50er Joren, géint eng Universitéit vu Lëtze-

buerg. Do huet en ëmmer verzielt, dass verschidde konservativ Milieue geduecht hunn hei zu Lëtzebuerg géif et herno eng Atmosphär wéi um Montmartre ginn, wou éiweg Studente mat laangen Hoer an ouni Krawatt a mat Hiemer mat kuerzen Ärem géifen Onrou an d'Lëtzebuenger offiziell Uerdnung bréngen.

(Hilarité)

Dat ass also eng Horrervisoun, déi während 60, 70 Joer d'konservativ Milieuen hei ëmmer verfollegt huet, an dofir ass et schonn e Quantesprong, wéi den Här Fayot, oder wie war et, gesot huet, dass mer elo, trotzdeem et net an der Regierungserklärung steet, hei zu enger wichtiger Universitéit zu Lëtzebuerg kommen, an dat muss awer och emol eng kéier hei gewürdegt ginn.

Lëtzebuerg hat et jo och eigentlech bal ni néideg fir eng Universitéit ze kreéieren, genau wéi Lëtzebuerg et och bal ni néideg hat fir eng Bildungsreform an anere Secteuren ze maachen. Déi Aarbechtskräften, déi mer gebraucht hu fir déi onagréabel Aarbecht ze maachen, hu mer aus dem Ausland kritt, an déi akademesch Tätegkeeten, déi hu mer entweder vu Lëtzebuenger, déi am Ausland studéiert hunn, kritt oder mir hunn e Brain drain am Ausland gemaach a Fachkräften hei op Lëtzebuerg geholl, well mer eis dat konnten opgrond vun deem héijen Niveau vun de Rémunératiounen erlaben.

An dofir huet d'Lëtzebuenger akademesch Liewe sech ëmmer beschränkt op Gebitter, wou de Lëtzebuenger Stat wollt eng gewësse Mainmise op hir Zöglingen aus dem Ausland halen: d'Collation des grades, den ISERP oder d'normal Schoul, oder den IST, wou d'Lëtzebuenger Industrie eigentlech ëmmer wollt Fachkräften hunn, déi e bësse méi bëleg ware wéi déi, déi am Ausland ausgebilt ginn, déi awer eng ganz gutt Aarbecht an der Sidéurgie an op anere Gebitter gemaach hunn.

Dofir ass déi Diskussioun zu Lëtzebuerg ëmmer verflaacht an all déi Initiativen, wéi och déi vum Gaston Schaber an de 50er Joren, sinn dann ëmmer ënnert den Dësch gekiert ginn. An och déi an de 70er Joren, do ass jo och déi Iddi vun enger Universitéit zu Lëtzebuerg ëmmer erëm opkomm, ass eigentlech ëmmer am Sand verlaf, well keng Nécessitéit bestanen huet. Et ass eréischt elo wou Lëtzebuerg mierkt, dass gewësse Souveränitéitsnischen, vun deenen ech jo schonn haut de Moie geschwat hunn, ëmmer méi zerbréckelen, dass d'Nécessitéit erkannt ginn ass, dass mer zu Lëtzebuerg och missten e Standbeen an dem universitären Enseignement an an der universitärer Fuerschung hunn.

1996 - ech hunn déi Riede vun deemools nogelies - ware mir och eigentlech schonn agetratt fir d'Tabula rasa. Mir haten eis zwar hiräisse gelooss, iwwregens och wéi haut, dann de Projet awer ze stëmmen, well mer geduecht hunn, et ass awer e Fortschrëtt, an et ass ëmmer besser e klenge Fortschrëtt wéi e grouse Stillstand, mä schonn deemools hu mer gesot, dass déi Reform vun 1996 net duergeet fir deen entscheidende Schrëtt ze maachen, fir e seriösen universitären Territoire hei zu Lëtzebuerg ze implantéieren.

Et huet eigentlech bis d'Joer 2000 mat der Interpellatioun vum Kolléeg Ben Fayot gedauert bis et emol erëm e bësse gebrodelt huet. Ech ka mech erënneren, mir hate vun der Zeitung WOXX eng Table ronde eng kéier am «Wëlle Mann» gehat, wou och d'Madame Ministerin an den Här Fayot drun Deel geholl hunn, do war den Interesse par rapport zu anere Sujete wéi Structures d'accueil minimal. Déi Diskussioun huet op enger klenger Flam gebrodelt, an eréischt wéi dat ominéist Wäissbuch komm ass, do hunn emol d'Leit gewot sech ze positionéieren an déi Kritik, déi na-

tierlech deemools ganz richtig war, dass dat Wäissbuch am stillen Kämmerlein gestréckt gi wär, déi ass nach haut gülteg. Mir hätten och vläicht léiwer duerno e Gréngbuch gehat oder en anert Wäissbuch, wat méi déck gewiescht wier a wou nach vläicht Positione vun aneren Elementer dran agefloss wieren.

Dat ass elo en ofgeschlossene Prozess, mä ëmmerhi muss ee soen, dass et säit dem Joer 2000, dat si jo awer knapp dräi Joer hier, en enorme Fortschrëtt an der Diskussioun ginn huet an all déi Defiziter, déi schonn hei opgezielt si ginn, déi am Gesetz herno sech répercutéiert hunn, déi Onklarheeten, och déi Irritatiounen, déi do entstane sinn duerch Conciliabulen zwëschent der Regierung an dem Conseil d'Etat, alles dat ass ganz richtig gesot, mä dat verhënnert net, dass ee muss iergendwann eng kéier Faarf bekennen, au riske dass een a fënnef Joer seet, mir hunn eis géiert, muss een iergendwann eng kéier net nëmmen e «peuple épris de sécurité» sinn, mä och kënnen e Wagnis agoen, wat effektiv dann all déi Risike beinhalt, déi hei scho gesot gi sinn, mä mir kënnen net verlaangen, egal wéi eng Regierung dass et ass, dass déi hei e Projet virleet, deen eis op zéng Joer alles virgëtt wat an dem universitäre Paysage ze geschéien huet, an dass do keng Incertituden a keng Risike bestinn.

Dat gesot, Här President, wëll ech den Accord vun eiser Fraktioun ginn, wëll awer nach ganz kuerz op zwee, dräi Punkten agoen, besonnesch op deen, dee mer ganz wichtig erschéngt, dee vun de Centres interdisciplinaires.

Fir d'éischt wëll ech nach eng kéier kuerz rappeliere wéi eng Finalitéiten een hatt kënnen deser Universitéit ginn. Ech gesinn do eigentlech dräi Grondsätz. Entweder eng hausgestréckten Universitéit, déi jo am Ufank och am Gespréich war, déi sech haaptsächlech u Lëtzebuenger Studenten a Studentinne gericht hätt. Et hätt ee sech kënnen, an dat war ëmmer eis Position, an der Groussregioun positionéieren, e Partage du travail maache mat deenen Universitéiten, déi ronderëm eis sinn, kucken dass déi eng oder aner Filière net méi an deem Mooss do ugebuede gëtt an déi op Lëtzebuerg kéim, an dann aner Saachen, déi zu Lëtzebuerg vläicht waren, dass ee géif soen, okay, mir maachen dat net weider a mir schécken eis Leit, souwuel eis Studenten a Studentinne wéi och eis Enseignanten op déi Nopeschuniversitéit.

Déi drëtt Variant, déi war jo och ganz staark am Gespréich an ass och medieméisseg méi gepusht ginn, dat war déi fir an dem Zäitgeescht vun der Elitebildung hei zu Lëtzebuerg eng Harvard- oder Princeton-, oder wat och ëmmer, Universitéit ze maachen, wou dann awer nëmmen postgraduated Ugebouer géife gelescht ginn an deen Tronc ënnendrenner vernoléisseggt géif ginn.

Et gouf an der Kommissioun vun Ufank u gewësse Konsensschinnen. Zum Beispill déi, dass d'Majoritéit vun de Lëtzebuenger Studenten a Studentinne weiderhi sollt an d'Ausland goen. Dat ass llicht gesot, mä wann een awer d'Debatten haut verfollegt, ass dat nach ëmmer net ganz kloer, well verschidde Riedner a Riednerinnen hu gesot, et misst een och Lëtzebuenger Studenten a Studentinnen, déi bis elo léiwer am Hotel Mamma doheem souzen oder iwwerhaupt net studéiere goe wollten, d'Méiglechkeet gi fir e Studium ze maachen. Ob dat elo méi gefördert gëtt do duerch dass si dann op Walfer fueren oder op Belval anstatt op Tréier, Metz oder Léck, dat woen ech ze bezweifelen, mä ech denken, dass mer iergendwann awer och musse vläicht soe wéi eng Proportioun vu Studente mer maximal wëllen zu Lëtzebuerg halen a wéi eng Proportioun vu Studente weiderhi sol-

len de groussen Deel vun hirem Studium am Ausland maachen.

E weidere Konsens besteet doran, fir ze soen, et ass keng Lëtzebuerger Uni, an d'Madame Ministerin huet dat an der Kommissioun jo och temperamentvoll vertratt, et ass eng interregional, et ass eng europäesch Uni. Dat ass natierlech llicht gesot, well jiddfereen ass domadder d'accord, mä wat awer och an deem heite Gesetz elo net richtig erauskënt a wahrscheintlech eréischt duerch d'Praxis sech wäert definéieren: Awéiwäit si mer an dee regionale Spektrum agebannen? Heiansdo liest een esou Artikelen a regionalen Zeitungen, dass Recteure vun de benachbarten Universitëte sech Suege maachen, well Lëtzebuerg wéinst sengem staarke Finanzvolumen, dee jo nach de Moment present ass, kéint tentéiert si fir gewësse Kapassitéiten aus der Regioun op Lëtzebuerg ze zentraliséieren. Do sinn nach net alleguerten d'Ängschten ofgebaut, an do muss déi nei Universitëit sech och virsiichteg eruntaaschten, fir dass déi Kollaboratioun an enger gewëssener Fairness ofleeft.

Den drëtte Konsens, deem an der Kommissioun bestanen huet, war dee vum héijen Niveau. Dat ass och llicht gesot, well et ass natierlech méi einfach en héijen Niveau anzeféieren, dass ee just postgraduati Studien ubitt, en Numerus clausus aféiert an nach en décke Minerval, wou just Leit erakommen, déi iergendeng Bourse vun der Zigarettenindustrie kréien, während wann een eng Uni mécht, déi zum Deel awer op ass fir all Mënsch, oder zumindest fir all Mënsch, deem dozou befäegt ass, dann ass et méi schwéier deem Niveau schonn a priori ze definéieren. Da kann ee sech just als Zil setzen, well soss kënnt et zu esou Banalitäten, dass ee seet, wéi den Här Wiseler och schonn zitëiert huet, dass eng Uni gutt ass, wa se gutt Enseignanten a gutt Studentent a Studentinnen huet. Ech denken, dass an deem Beräich nach muss ganz vill Feinmechanik gemaach ginn.

Dissens gouf et och an der Kommissioun, awer vläicht manner an der Kommissioun wéi an der Öffentlechkeet zu deem Punkt, deem ech scho gesot hunn, dass ee misst eng Universitëit maachen, déi wierklech eng Elite-Universitëit wär.

Dissens gouf et och iwwert d'Cohabitatioun vu Filières professionnalisantes a Filières strictement académiques. Ech ka mech erënnere, dass wéi eng Motioun vun eis ugeholl ginn ass am Joer 2000 bei der Interpellatioun Fayot iwwert d'Integratioun vun dem pedagogesche Bildungswee an déi Universitëit, dass do verschidde Leit gemurrt hunn, wéi een dat op schéin Däitsch seet, an dass dat och net evident war. An do sinn natierlech d'Argumentatioune verschidden. Do si Leit, déi fäerten, da missten si hir Ingenieure méi déck bezuelen, an anerer fäerten, dass dann eng Lawin beim Stat ukéim, wou d'Schoulmeeschteren, d'Léierinnen an och d'Educateurs gradués an d'Educatrices graduées de Statut universitaire hunn an deementspriedend méi rémunéréiert wëlle ginn. Dat sinn natierlech Saachen, déi mer ëmmer versicht hunn an der Kommissioun ze vermeiden an der Diskussioun, well dat jo eng Hypothéik gewiescht wier op d'Sachlechkeet vun den Diskussiounen, mä déi natierlech ëmmer als en Damoklesschwert iwwert den Diskussiounen geschwieft hunn.

An dann e leschten Dissens, mä dat ass en typesch lëtzeburgereschen Dissens, an dee wäert an den nächste Joren nach oft opkommen - ech hu schonn erëm eng Motioun hei gesi leien -, dat ass natierlech dee vun de Siteen.

Fir d'éischt war et d'Université au Luxembourg, an dann huet dat missen zu Lëtzebuerg sinn. Dunn

ass awer d'Provënz an d'Spill komm mat Belval a mat Walfer. Et ass d'Université du Luxembourg ginn, a scho sinn erëm Stëmme déi schwätze vun engem Campus an der Stad, deem et iwwerhaapt net gëtt. Déi aner soen alles op Belval. Dat gëtt nach eng lëschteng Diskussioun, wou da jidderee regional patriotesch sech wäert positionéieren. Mir wëllen eis an där Diskussioun net weider positionéieren. Mir sinn der Meinung, dass et am 21. Jorhonnert mat allen elektronesch Medië méiglech ass op dräi verschiddene Siteen, déi deelweis manner wäit ewech leie wéi a Groussstied d'Sitë vun den Universitëiten - den Här Wiseler huet dat jo scho gesot -, eng Zesummenaarbecht ze kréien. Si wäert méi schwierig sinn, mä ech denken, dass mat e bësse guddem Wëllen, dat kee Problem wäert sinn.

Deen zweete Punkt niewent dem Inhalt an de Finalitéiten, wou ech wollt kuerz drop agoen, ass natierlech dee vun de Strukturen. An do ass d'Diskussioun jo och schonn hei gelaf zwëschen enger Universitëit, déi méi staark ënnert de Fittiche vun dem Stat steet an enger, déi méi dereguléiert ass. An do weess een net esou richtig, wat ee soll soen. Déi eng schreien et géif eng Ostblockuniversitëit ginn, anerer wéi main Noriedner, déi wäerte warscheinlech mat schwéierem Geschütz oprieden an eng neoliberal Universitëit witteren, wou herno McDonald's federführend wär. Dat ass evident, wann een den Text gesäit, besonnesch an der éischter Versioun vum Text war dat vill méi offen.

Duerch déi Amendementer vum Statsrot ass effektiv e méi not Réckelen erëm bei d'staatlech Responsabilitéit komm. Ech hat am Ufank domadder relativ grouss Problemer, hu mech dun awer erënnert, dass mir als Gréng ëmmer fir d'öffentlech Schoul agetratt sinn, wat net wëllt heeschen, dass een net aner Optiounen op léisst, a wann een d'Originalversioun vum Projet bäibehalen hätt, hätt dat sécherlech ganz vill Virdeeler fir d'Universitëit beinhalten, hätt awer och gewësse Risike fir verschidden ekonomesch net esou attraktiv Fächer beinhalten, well d'Universitëit an hirem Autonomiesprozess op eemol geneigt gewiescht wär gewësse Fachgebieder méi ze favorisere wéi anerer.

Ech hu selwer op enger Universitëit main zweet Studium gemaach, wou lues a lues gewësse Fachberäicher anerer ewechgrignéiert hunn, zum Beispill a Saache wéi Pädagogik, Sociologie a Geschicht, déi lues a lues d'Moyenen ewechgeholl kritt hunn, well et jo am Zäitgeescht geheescht huet, et muss méi an d'Ekonomie an et muss méi an d'Elektronik investéiert ginn.

Dofir gesinn ech déi Zréckverstaatlechung vun der Uni duerch de Statsrot, wat jo schonn e bësse kuriéis ass, net mat engem alarméierenden Aen. Et muss ee kucken, an dat ass, mengen ech, och an enger Motioun enthalen vum Här Fayot, dass d'Chamber vläicht de Prozess vun der Universitëit méi staark observéiert, wéi se dat bei anereren Institutiounen gemaach huet, dass wann et sech opdrängt fir eng Annerung vum Gesetz ze maachen, déi da vläicht prozedural méi schnell geet wéi dat kënnt befäert ginn.

E grouse Problem hate mer an hunn ech en och nach deelweis mat den autoritäre Strukturen vun der Universitëit. Et si souguer Leit, déi dat e bësse méi frech als Hannibal Rektor mat senger siwen Elefante bezeechent hunn. Et ass effektiv kloer, dass een e bëssen Ängschten huet, wann een aus Erfahrung weess, wéi gewësse Leit en fin de carrière no hirem leschte Kéisplateau nach en Dessert a Form vun engem Conseil d'administration oder vun engem universitäre Büroto zerwéiert kréien. Mir hoffen, dass bei der Kompositioun vun deem Gremium gekuckt gëtt,

dass net no esou Kritären, déi fréier méi de mise waren, verfuert gëtt.

Datselwecht, wat d'Positioun vum Rektor war an ass. Déi ass zwar elo e bëssen derduerch geschwächt ginn, dass aus dem Rektor e Rektorat ginn ass, mä trotzdem muss ee soen, dass déi Aflossméiglechkeete vum Conseil universitaire nach ëmmer relativ beschränkt sinn. De Statsrot war souguer a Panik verfallen, wéi en op eemol gemierkt huet, dass d'Studenten an der Majoritéit waren. Do hunn déi nach méi gro Hoer kritt an hunn dat rektifizéiert, esou dass een elo en Equilibre huet zwëschen Enseignanten, Studenten an deene Leit vum Apparat.

D'Befugnisser vum Rektor sinn zwar beschnidde ginn, awer déi vun de Leit um Terrain sinn net proportionell augmentéiert ginn, an dat ass eppes woumat mir awer nach ëmmer Problemer hunn a mir hoffen, dass wa sech no e puer Joer erausstellt, dass déi autoritär Strukturen zu engem gewëssene Blocage vun den Diskussiounen a vun den Transferts d'idées gefouert hunn, dass do vläicht dann eng kleng Rectification de tir geschitt.

Ganz gutt fanne mer, dat wëll ech awer och als Remarque soen, dass eng Fraebeoptraagten nach a leschter Minutt agefügt ginn ass. Ech ka mech erënnere un eng Statistik aus dem Joer 1990 - ech weess net wéi et haut ass -, dass an Däitschland an dem iewegten Niveau vun den Universitëiten, also Rektoren, Dekanen, an an der ieweichter Stuf vu Proffen, 98% Männer waren. Also ass déi Geschicht mat der Fraebeoptraagte vläicht net elo eppes wat een als Luxus betruechte kann, an et ass scho beschämend, dass grad an esou Milieue vun universitäre Strukturen esou eng Ennerrepresentation vu Fraen ass, déi nach méi staark ass wéi an anere Branchë vun der Gesellschaft.

Wat de Choix vun de Fakultéiten ubelaangt, wëll ech soen, dass mer eigentlech dee Choix kënnen begreifen. Am Ufank ware jo méi Fakultéite virgesinn. Et ass och esou, dass verschidde Fakultéiten e bësse e Fourre-tout sinn. Well sech d'Nimm, déi dra stongen e bësse verlängert hunn, muss ee kucken, dass déi awer esou gestrafft ginn, dass een herno nach kann erkennen, wat dann de Schwéierpunkt vun dem Enseignement a vun der Fuerschung ass.

Ech hunn et scho virdru gesot, dass dat, wat net evident war, nämlech d'Integratioun vun de professionnalisante Formatiounen an d'Uni, mir dat als wesentlechen Acquis vun dësem Gesetz ugesinn. Ech wëll elo net esou platt sinn a soen, well a Finnland d'Schoulmeeschteren an d'Léierinnen 310 ECTS-Kreditter hunn, a mir zu Lëtzebuerg hunn der 180 ongeféier, dass doduerch Finnland besser ofschneit, mä trotzdem huet d'Ausbildung vun de Léierinnen a Schoulmeeschteren, den Educateurs an Educateurs, den eppes mat dem Niveau ze dinn, deem à la base offéiert gëtt, an awer och natierlech mat de Méiglechkeete vu Weiterbildung fir déi Leit, déi déi künfteg Ausbildung net matgemaach hunn. Dofir begrësse mir engersäits, dass déi Ausbildungen, déi ech genannt hunn, en universitäre Charakter hunn, sinn awer och der Meinung, dass een net ka bei 180 ECTS fir gewësse Formatiounen, wéi zum Beispill Schoulmeeschter a Léierinn stoe bleiwen. De logesche Sprong war natierlech deem op 300, mä dat ass e Sprong vu bal 80%, an ech gleewe kaum, dass mer hei zu Lëtzebuerg bereet sinn esou e grouse Sprong ze maachen.

Mir soen an engem Otemzuch, mir verfolge strikt de Bologna-Prozess

mat deenen dräi, fënnf, aacht, an anereren entspreichenden ECTS-Kreditter, an da baue mer op eemol nach esou Zwëschesaachen a wéi véier Joer fir d'Léierinnen an d'Schoulmeeschteren, hei 240 Punkten an do nach anerer. Dat gëtt awer herno eng Spaghetti bolognaise, déi vu ganz ënnerschiedlechen Tellere giess gëtt, an dofir fannen ech, dass een iergendwinn soll eng Diskussioun doriwwer féieren, dass een an deene professionnalisante Filiären och e Quantensprung mécht an iwwert déi bestehend Kreditter erausgeet.

Ech kommen dann zu engem weidere Punkt, dee fir mech an dëser Debatt ganz wichteg ass, dee vun de Centres interdisciplinaires. Dat ass och erëm eng Kéier e Paradebeispill fir all d'Gemengen. All Mënsch fënnt et wichteg, dass interdisciplinaire geschafft gëtt. All Mënsch fënnt et wichteg, dass déi verschidde Branchen sech géigesäiteg befruchten a se Projekte gemeinsam maachen. Et gouf Initiativ wéi den ISIS um Centre universitaire. Dat ass alles ganz schéin a gutt, mä de Problem stellt sech, wat ass „interdisciplinaire“?

Wann ech de Statsrot kucken, dee schreift, et därefen nëmmen dräi Centres interdisciplinaires ginn, da gëtt et schonn e Reflex: Elo kritt all Fakultéit sai Centre interdisciplinaire. Deen een ass jo schonn an de Startlächer, anerer sinn amgaang zesummegeat ze ginn, an do stellen ech mer d'Fro: Sinn déi Centres interdisciplinaires net dofir geduecht, dass tëschen de Fakultéiten eppes soll gemaach ginn? A firwat déi Limitatioun op dräi? Wann op gewëssene Punkten innerhalb vun de Fakultéite soll interdisciplinaire geschafft ginn an och iwwergräifend, kënnt een op eemol mieren, dass et mat dräi net duergeet, oder et pucht een alles an déi dräi, esou dass herno aus deene Centres interdisciplinaires e Centre pluridisciplinaire oder multidisciplinaire gëtt. Dofir hätte mir léiwer gesinn, dass an dem Gesetz déi Limitatioun net virgesi wär.

Da komme mer zu deem spezifische Punkt vun de Centres interdisciplinaires am Beräich vun de Sciences humaines oder vun de Sozialwëssenschaften, wéi een et och ëmmer nennt.

Et war jo esou, dass mer vergiess hate Représentantë vu Centres interdisciplinaires bei eisem Hearing anzulueden. Dat ass awer nach nageholl ginn. An där Diskussioun huet den Här Raymond Weber, dee jo ee vun deene Leit ass, déi op deem Terrain schaffen, eis vu sengem Projet Centre interdisciplinaire, deem als Schwéierpunkt d'Integratioun huet, geschwat. An dee Schwéierpunkt kann een natierlech alles integréieren, wat mat gesellschaftleche Problemer ze dinn huet.

Et huet sech an der Diskussioun an der Kommissioun erausgeschiet, dass vill Deputéierte sech d'Fro gestallt hunn: Musse mir net zu Lëtzebuerg endlech dozou kommen eng Fuerschung iwwer Lëtzebuerg oder Lëtzebuerg an d'Groussregioun am Allgemengen an am Spezifischen iwwert déi wichteg gesellschaftlech Défiën ze instauréieren?

Mir hu souguer nach gëschter héieren, dass all Kéiers wann eng Motioun hei gestëmmt gëtt, wou gesot gëtt „invite le Gouvernement à faire faire une étude“, ëmmer erëm gesot gëtt, elo muss mer an der Schwaiz oder soss wou eng Etüd iwwert d'Lëtzebuerger Mobilitéit oder d'Lëtzebuerger Sécurité sociale, oder ech weess net wat, commanditéieren. An do ass an der Kommissioun gesot ginn, dass mer zu Lëtzebuerg och schonn e puer Instituter hunn, déi aus Acquis eraus gewuess sinn, an déi zu Déifferdeng, zu Walfer oder a Clausen schaffen. Zweetens, soll jo hei e Centre interdisciplinaire geschaffe ginn, deem op engem spezifische Punkt vun Integratioun schafft, deem awer net alles cou-

vréiert, wat zu Lëtzebuerg néideg wär recherchéiert ze ginn.

Wann ech nëmmen all déi Daten, déi Statistike kucken, déi zu Lëtzebuerg feelen, an haaptsächlech déi Analysen, déi een aus de Statistiken an aus den Date kann zéien, da kéint ee schonn e Centre interdisciplinaire nëmmen iwwert dat schafen. Déi zweet Optioun, déi och an der Kommissioun ëmmer erëm opkomm ass: Ass et net iergendwann eng Kéier vergiess ginn zu Lëtzebuerg e Centre de recherche public iwwert d'Lëtzebuerger Gesellschaft ze schafen?

Et ass kloer, dass mir net kënnen parallel zu deem heite Projet eng europäesch Universitëit maachen, an net och Centres de recherche, mir hunn awer gemengt, dass et wichteg wär, dass déi nei Uni als Optag mat op de Wee kréich, wa se dee Centre interdisciplinaire géif schafen, deem elo de Moment provisoresch Integratioun heescht, wat awer net definitiv ass, ob een net an dee Centre interdisciplinaire, dee spezifesch iwwer sozial Wëssenschaften ass, soll e positiven Ersatz fir e Centre de recherche public iwwer Lëtzebuerg maachen.

De Statsrot seet datselwecht, ech zitieren: «salue que dans l'Université du Luxembourg l'apport de forces intellectuelles susceptibles de jeter un œil objectif sur la société luxembourgeoise et permettant d'en questionner les structures, le fonctionnement et les valeurs comblera une lacune patente.»

Dat ass och erëm gutt gesot. Mä do kënnen natierlech bei deem Oeil objectif iwwert d'Strukturen an de Fonctionnement och e puer désagréabel Saachen erauskommen, mä ech mengen, dass mer et der Objektivitéit vum Erkenne vun der Lëtzebuerger Gesellschaft schëlleg si fir an déi dote Richtung ze goen an dofir sinn ech och frou, dass déi Motioun, déi ech préparéiert hunn an déi seet an der Substanz, dass d'Regierung, déi jo net all Afloss op d'Uni huet, mä awer e groussen Afloss, dass si soll kucken, dass innerhalb vun de Strukturen vun der Uni a vun deem Centre interdisciplinaire déi Aspekter vun de Recherches pluridisciplinaires iwwer Lëtzebuerg solle berücksichtegt ginn an ech si frou, dass ech d'Ennerschrëfte vun allen an der Kommissioun vertruedene Fraktiounen fir déi Motioun kritt hunn an ech wollt se hei déposéieren.

Motion 7

La Chambre des Députés,

- saluant la finalisation du projet de loi portant création de l'Université du Luxembourg;

- saluant la création de centres interdisciplinaires;

- rappelant une motion votée unanimement par la Chambre des Députés le 12 juillet 2000 et invitant le Gouvernement à soutenir activement la mise en œuvre d'un programme de recherche pluridisciplinaire et pluriannuel sur le Luxembourg;

- partageant l'opinion du Conseil d'Etat qui salue que dans l'Université du Luxembourg „l'apport de forces intellectuelles susceptibles de jeter un œil objectif sur la société luxembourgeoise et permettant d'en questionner les structures, le fonctionnement et les valeurs comblera une lacune patente“;

invite le Gouvernement

- à veiller, dans le cadre de son apport au fonctionnement de l'Université, que la recherche pluridisciplinaire sur le Luxembourg devienne un élément important des activités de l'Université;

- à soutenir l'idée que l'un des centres interdisciplinaires soit consacré entièrement ou en partie à ces programmes de recherche pluridisciplinaire sur le Luxembourg.

(s.) Robert Garcia, Ben Fayot, Fernand Greisen, Marco Schroell, Nelly Stein.

En zweetleschte Punkt, deem ech nach wollt opwerfen, ass dee vun enger Kategorie vu Leit, déi oft an den Diskussiounen vergiess ginn, dat sinn nämlech d'Studenten an d'Studentinnen. Et ass ganz oft, dass een ëmmer iwwert d'Recherche an iwwert d'Enseignantë schwätzt, déi jo och ganz wichteg sinn, mä d'Studenten an d'Studentinnen sinn doranner vergiess.

Ech hunn an deem Gesetz nach net richtig erkannt wien déi Studenten a Studentinnen do wäerte sinn. Well et gëtt jo gesot, dass mer sollen an den nächste Siwen oder 15 Joer e wesentleche Sprong no vir maachen an der Zuel vun de Studenten. Mir wëllen awer och verhënneren, dass ze vill Studenten hei zu Lëtzebuerg bleiwen an net méi an d'Ausland ginn, an do hunn ech e bësse Problemer déi Zilgrupp auszemaache vun deenen, déi herno sollen op där Universitéit beléiert ginn oder fuer-schen.

Ech denken, dass et schonn zu Lëtzebuerg schwéier ass Ressortissanté vun der Première ze fannen, déi an dräi Sproochen, déi dann hei och wäerten enseignéiert ginn, nämlech däitsch, franséisch an englesch, esou fit ze sinn, dass se direkt kënne op engem akademeschen Niveau sinn. An ech woen ze bezweifelen, ob mir vu Bitburg oder vu Saarbrécken oder vun Hettange-Grande ganz vill Studenten heihinner kréien, déi och kënnte Coursen an deenen dräi Sproochen suivéieren.

D'Alternativ wier natierlech all Coursen an den dräi Sproochen unzibidden. Do weess ech awer net, ob dann de Budget, deem d'Madame Ministerin eis presentéiert huet, géif duergoen. Also, do ass nach relativ vill Aarbecht vu Feinmechanik ze maachen, dass mer kucken, dass zwar ganz vill Studente kënne kommen, awer och dass mer kënne vun deem Atout plurilinguistique profitéieren, dass déi Studenten, déi heihinner kommen, wa se och vläicht net an allen dräi Sproochen topfit sinn, dass se awer och vun hirem Séjour zu Lëtzebuerg kënne profitéieren, fir zousätzlech zu deene fachleche Kompetenzen och en aneren Apport zu Lëtzebuerg ze loosseren an och en aneren Apport bei sech mat Heem ze huelen. Ech denken do besonnesch u Studenten, déi aus net-europäesche Länner heihinner solle kommen.

E leschte Punkt, deem ech wollt kuerz uschwätzen, ass deen, dee vläicht iwwert de Projet eraus kënnt. Et ass nämlech dee vum Impakt, deem d'Universitéit hei zu Lëtzebuerg op d'Gesellschaft soll hunn. Wann een am Zuch mat de Leit schwätzt, déi soen, oh fréck, elo krée mer och nach eng Uni op Lëtzebuerg: Wat maache mir mat enger Uni zu Lëtzebuerg?

(Interruption)

Et gëtt awer eng ganz staark Proportion vun der vox populi, déi sech einfach froen: Wat kënne mir als Eenzelne mat esou enger Universitéit ufänken? An dofir war ech zum Beispill frou wéi de Raymond Weber bei eis an der Kommissioun war a gesot huet, hie géif et gutt fannen, wann aus dem Centre interdisciplinaire kéint, wann net de Centre interdisciplinaire dat selwer mécht, zumindest d'Iddi vun enger Vollekshéichschoul erauskommen, dass ee seet, mir zéien aus där Aarbecht, déi op der Universitéit gemaach gëtt, zumindest Elementer eraus, déi och engem grand public accessibel sinn.

Dat kënne professionnalisant Elementer sinn am Fong vu Weiterbildung, et kënnt awer och dat, wat ëmmer als Formation citoyenne bezechent gëtt, déi Elementer sinn, an ech denken, dass dat awer och soll en Opdrag vun der Universitéit sinn, fir e Rayonnement an der Population non-académique vu Lëtzebuerg a vun der Groussregioun ze leeschten.

Ech wëll iwwregens nach rappeléieren, dass ech virun 1999 eng Kéier eng Interpellatioun hat iwwert déi Formation citoyenne, also iwwert d'Vollekshéichschoul an do ass eng Motioun gestëmmt ginn, dass déi nofolgend Regierung, nämlech déi heiteg, sollt e Wäissbuch driwwer maachen a mir als Chamber sollten en Débat doriwwer virbereeden. Dat ass net geschitt an ech hoffen, dass et méiglech ass, wann net an dëser Legislaturperiod, dass awer weinstens déi Leit, déi an der nächster Legislaturperiod heibanne sinn, nach dee Problem kënne opgräfen, an dass et da vläicht zu engem weidere Wäissbuch kënnt, des Kéier am Beräich vun der Formation citoyenne.

Ech wëll elo net zum Schluss nach op verschidde Problemer agoen, déi hätte kënne dozou féieren, dass ee gesot hätt, kommt mir verschieben de Vote vun deem Gesetz op den Hierscht. Ech hunn nach déi Beispiller genannt vu Leit, déi elo net wëssen, ob se hir Reagenzglieder nach solle virun der Vakanz all bestellen, eng grouss Reserv an de Keller maachen, well se net wëssen, ob se am Hierscht zwou Signaturë fäerdeg bréngen, well déi Strukturen nach net richtig sinn. Et ass zwar och ganz witzeg, wéi mer dunn déi zwee Représentanté vum Ministère, d'Mme Faber an den Här Dondelinger, gefrot hunn, ob se géifen domat rechnen, dass dat géif sechs bis aacht Méint dauere bis se e Rektor oder eng Rektorin géife fannen, well et war am Ufank e bëssen am Gespéich, dass dat net esou einfach wär, dunn hunn se sech verschwöresch ugegrinst an dunn hu mer scho geduecht, et ka vläicht net méi esou laang dauere bis e Rektor vläicht am Hierscht genannt ass, an dass dann déi strukturell Problemer geléist sinn, déi do entstinn.

Dofir wier et awer vläicht interessant, dass een déi Fro an de Raum werft, well d'Mme Minister vläicht kann eng Äntwert dorobber ginn, ob de Ministère domadder rechent, dass de Recrutement vun der Rektorin oder vum Rektor méi séier iwwert d'Bühn geet wéi se dat nach virun e puer Méint gerechent haten, well do war an der Kommissioun gesot ginn, dass opgrond vun Annoncen am „Monde“ an an der „Zeit“ et kënnt ganz laang dauere bis esou Persounen géife fonnt ginn. Et wier vläicht interessant ze wëssen, ob do scho Prospektionsaarbecht gemaach ginn ass an ob do scho Perspektive bestinn.

(Interruption)

Ah sou, da musst Der mer dat emol soen.

Zum Schluss, Här President, Dir Dammen an Dir Hären, wëll ech awer nach eng Kéier ganz kuerz op déi Proposition de loi agoen, déi den Auteur an de Rapporteur haut de Moien objektiv virgestallt huet an déi och hiren Nidderschlag an enger Motioun fonnt huet.

Ech muss natierlech elo als Spriecher vu menger Fraktioun soen, dass ech et gutt fannen, dass déi Elementer vun der europäescher Integratioun Agank fannen an des Uni, hätt et awer als Spriecher vu menger Fraktioun besser fonnt, mir hätte kënne och déi europäesch Uni scho virun e puer Joer méi seriö diskutéieren an op de Wee bréngen. Ech sinn iwwerzeegt, dass et ähnlech geet wéi bei anere Créneauën, déi zu Lëtzebuerg ëmmer eng gewësse Retizienz fonnt hunn, dass een awer a fënnef Joer méi verstärkt an déi Richtung geet, fir endlech eng Nisch ze occupéieren op dem europäeschen Terrain, wou mer wierklech eegen Atouten hunn an net nëmmen déi vun der Souveränitéit oder déi vun de Buedemschätz, déi zoufälleg ënnert dem Buedem fonnt gi sinn.

Dat gesot, Dir Dammen an Dir Hären, Här President, wëll ech matdeelen, dass ech trotz den Etats d'âme, déi ech mam Här Fayot a

senger Fraktioun deelen, d'Zoustëmmung vun eiser Fraktioun zu dësem historesche Projet ginn.

Ech soen lech merci.

M. le Président.- Als nächste Riedner ass den Här Serge Urbany agedroen. Den Här Urbany huet d'Wuert.

M. Serge Urbany (déi Lénk).- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, haut soll eent vun deene wichtigste Gesetzer vun dëser Legislaturperiod gestëmmt ginn. Engem Anachronismus gëtt domat en Enn gesat. Lëtzebuerg ass endlech am Mëttelalter ukomm, do wou an eisen Nopeschlänner déi éischt Universitéite gegrënnt gi sinn.

An deenen éischten Universitéiten huet entsprechend dem oniwverschreitbaren Horizont vun där Zäit d'Relioun eng grouss Roll gespillt. Gläichzäiteg hunn déi Universitéiten awer och duerch hiren universalisteschen Usproch de Grondsteen geluecht, fir iwwert deen Horizont eraus kënne ze goen.

D'Relioun vun eiser Zäit ass den Neoliberalismus. Déi Universitéit, déi mer hei um Dafsteen leien hunn an op den Numm Uni vu Lëtzebuerg deefen, ass e Kand vun hirer Zäit. An ech fäerten, dass d'Dafpattere vun hir manner am Statsrot unzesidele sinn, wéi den Här Garcia gemengt huet, mä éischer bei der FEDIL a bei der ABBL.

Mä aus Kanner gi Leit a wann d'Uni Lëtzebuerg an 20 Joer, vläicht och schonn éischer, bis grouss ginn ass, dann ass si dat wat déi Leit draus maachen, déi dann dra schaffen a léieren. An deen universalisteschen Usproch, deen eventuell duerch d'Dier erausgehët gëtt, dee kënnt dann erëm duerch d'Fënsteren an duerch all Ritze vun deem Haus eran. Well en ass de Menschen einfach eegen. An dann heescht et vläicht erëm eng Kéier, wéi einst im Mai: Weg mit den alten Zöpfen! An da gëtt d'Demokratisierung vun der Uni Lëtzebuerg vläicht endlech definitiv op d'Dagesuerdnung gesat. Dann ass et eriwuer mat Mëttelalter. Da steet d'Renaissance virun der Dier. Ech hoffen et weinstens, well ech sinn eigentlech keen Unhänger vum historeschen Determinismus.

Mä zrëck zu deem Projet hei. Wann esou e wichtige Projet wéi deen heiten zur Ofstëmmung virläit, dann hätt ee sech kënne erwaarden, Dir Dammen an Dir Hären, datt dat geschitt wier a Kollaboratioun mat alle Partner vun universitäre Milieu, Organisatiounen vum Enseignanten, Studentenorganismen a Perséinlechkeeten, an zwar vun Ufank un hätt kënne do e gudden Text ausgeschafft ginn. An net an aller Confidentialitéit, wéi elo vun engem oder zwee Fonctionnairen, ënnert der Kontroll vun hirer Ministesch.

D'Absurditéit an der Preparatiounsphas ass souguer esou wäit gaangen, dass verschidde Gewerkschaftler hu missen sech den Avant-projet erauskropen, fir iwwerhaupt kënne sech eppes drënner virstellen, wat mat deem Projet Uni Lëtzebuerg geplangt ass. D'CSV huet leider Jore gebraucht fir ze verstoen, datt Lëtzebuerg eng Uni braucht, an elo op eemol, ee Joer virun de Wahlen, muss hei ganz séier ofgestëmmt ginn.

(Brouhaha général)

Ech wëll domat...

(Brouhaha général)

Ech kommen nach dozou, Madame Stein. Ech wëll domadder awer näischt soen, Madame Stein - dat hat ech souwisou hei stoen, net well Der elo eppes gesot hutt - iwwert déi Aarbecht, déi menger Meinung no awer ganz gutt ënnert

der kompetenter a virun allem sympathescher Leedung vun der Madame Stein an hirer Kommissioun do gemaach ginn ass.

Plusieurs voix.- Ah! Très bien.

M. Serge Urbany (déi Lénk).- Ech wëll näischt géint déi Aarbecht do soen, selbstverständlech, well déi, mengen ech, esou wäit ech dat vu bausse konnt verfolge, ass ganz seriö verlaaf an a ganz villen intensiven Aarbechtssitzungen. Mä virdrun hätt misse méi eng breet Kollaboratioun vun alle betraffene Kreesser geschéien.

(Interruptions)

Et ass also net nëmmen déi Aart a Weis wéi dee Projet hei zu Stane komm ass, mä och den Inhalt vun deem Projet hei, dee menger Meinung no awer bedenklech ass. Op enger Konferenz huet en héije Fonctionnaire vum Ministère emol gesot: «60% des fonds de l'enseignement supérieur sont engloutis dans l'enseignement pour des jeunes de 18 à 22 ans». Mä vläicht gi jo och gewësse Gedankespiller gemaach fir sech eng Uni oui Studenten oder op d'mannst oui de Gros vun de Studente virzustellen, well deeslewechte Beamten huet och nach deklaréiert: «L'ère de la démocratisation universitaire est derrière nous.» Dovunner muss een och emol Akt huelen.

Am Joer 2000 am Livre blanc vum Enseignement supérieur gouf jo och schonn de Kader dofir geschafen. «L'enseignement supérieur», heescht et doranner, «devient une activité commerciale où il se crée un marché de l'enseignement supérieur sujet aux règles de la concurrence».

Domadder misst och eigentlech Lëtzebuerg keng grösser Problemer hunn, well elo jo de Stat nëmmen zu 7,4% an d'Recherche an an d'Développement investéiert, géint eng europäesch Moyenne vu 34,5%, och wa sech als Zil gesat gëtt bis zum Joer 2010 déi Krediter an d'Luucht ze setzen. Allerdéngs mussen anscheinend zwee Drëttel dovunner aus dem private Secteur kommen. Do muss ee sech natierlech d'Fro stellen, wou déi öffentlech Souveränitéit bleift wat d'Recherche ubelaangt, an op Dauer kann dat jo nëmmen dozou féieren, dass nëmmen déi Recherche finanziéiert ginn, déi och lukrativ sech fir eng gewësse Kategorie vu Leit an Zukunft erweise wäerten.

Här President, ech si prinzipiell der Meinung, dass déi Uni hei ganz aneschtens misst op d'Atouté vu Lëtzebuerg agoen. Lëtzebuerg bitt duerch seng geographesch Situatioun tëschen dem germaneschen an dem romanesche Sproocheraum, duerch seng kosmopolitesch a multikulturell demographesch Zesummesetzung, duerch seng linguistesche Spezifisitéiten, duerch seng Geschicht an där et nach vill ze bëakere gëtt, an duerch seng Verankerung am Häerz vun Europa e fantasteschen Nährbuedem, am Fong geholl, fir déi sozial an human Wëssenschaften a fir de Studium vun de Sproochen och zum Beispill. Den André Roux an de Guy Scoffoni schreien an hirer Etüd iwwert de Rôle de l'Etat au Luxembourg Folgendes: «La recherche en sciences sociales apparaît cependant comme le parent pauvre des projets de développement en cours de la recherche au Luxembourg.»

Mat enger Uni, déi sech vill ze vill, weinstens nodeem wat een elo kann agesinn, op d'Finanzen, den Droit an d'Ekonomie konzentréiert, wäerten déi human Wëssenschaften sech kaum entfale kënne. Zum Beispill gëtt och Pedagogik net als eng prioritär Achs unerkannt, menger Meinung no, an deem Projet hei. Dobäi gëtt et zu Lëtzebuerg e Jorzéngten ale Problem an der Schoul opgrond vu sozialer Diskriminatioun, déi meeschtens och mat sproochleche Probleme

mer verbonnen ass. Do wier et ubruecht an héchstdringlech, fir d'Recherche an deen Domän ze entwéckelen.

Fir déi Moyené fënnt een natierlech keng privat Ennerstëtzung. Mä et wier awer eng Investitioun à long terme an d'Zukunft vum Land, an d'Zukunft vun eiser Educatioun an et wier souguer vläicht méiglech nei pedagogesch Mëttelen op esou eng Manéier ze entwéckelen. An dat géif sech dann och op d'national Ekonomie auswirken, well et erlabe géif méi Kanner besser Chancen duerch d'Schoul ze ginn, déi spéiderhi warscheinlech dann och studéiere géife goen. An dass grouss Deeler vun de Jugendleche studéiere wëllen, dat huet eng rezent Etüd erginn. Esou awer gëtt näischt Wesentlech un där bestehender an als ongenügend erkannter pedagogescher Ausbildung geännert. Et bleift bei deenen dräi Joer, déi och de Moment um ISERP enseignéiert ginn, an dat ass wierklech menger Meinung no e grousser Mangel vun deem Projet hei, an ech froe mech wat fir Interessen do derhannert stinn.

D'Uni soll sech anscheinend virrangeg op den Terrain konzentréieren, wou sech souwisou schonn hei am Land villes konzentréiert, d'Banken. Ech wëll net hei e Katastrophismus maachen, mä et kéint jo awer sinn, dass d'Bankeplaz emol eng Kéier an Zukunft net méi déiselwecht Roll spillt wéi haut, an da géife mer et nach vläicht batter bereien net méi ambitiéis hei gewiescht ze sinn an net méi op aner Fächer gesat ze hunn.

Niewent deene pedagogesche Fächer misst een iwwregens och vill méi Wäert leeën op déi technesch a wëssenschaftlech Ausbildung. Déi misst nach vill méi ausgebaut ginn, obschonn ech awer och natierlech weess, dass et do och scho gutt Usätz hei am Land ginn.

Ech froe mech och, ob d'Struktur vun den Diplomer selwer net ze vill kuerzfristegen Interessen entsprécht, andeem zum Beispill e Cycle court vun dräi Joer agefouert gëtt, andeem zum Beispill d'Diplomer a professionnalisant, dat ass dann déi ënnescht Kategorie warscheinlech, an an akademesch, dat ass dann d'Elite, agedeele ginn.

Des Weidere mengen ech och, dass déi Précarisation, de private Statut vun den Enseignants chercheurs, deen hei agefouert gëtt, net richtig ass. E gëtt begrënnt mam internationale Charakter vun den Aktivitéiten vun der Uni. Ech fannen dat Argument awer relativ schwach. Dat seet iwwregens och de Statsrot, well d'Majoritéit vum Unipersonal an eisen Nopeschlänner an der Fonction publique ass an déi Länner haten och ëmmer international Aktivitéiten. Dat huet menger Meinung no näischt mam Statut vum Personal ze dinn. Am Géigendeel mengen ech, datt dee private Statut sech éischer zu Ongonschte vum Enseignement a vun der Recherche wäert auswirken, an ech mengen och, dass Flexibilitéit a Performance och am öffentleche Secteur méiglech sinn.

De Charakter vun dësem Projet weist sech och am Émgang mat de Studenten. D'Schafung vun der Uni soll jo dozou bäidroen, deen am europäesche Verglach niddregen Taux von Héichschoulabsoventen zu Lëtzebuerg ze erhéien. An ech fannen dat och ganz richtig, well menger Meinung no ass och den Ennerscheid tëschen enger moderner an enger archaesch Uni deen, datt eng modern Uni méiglechst oppen an demokratesch ass, an eng archaesch nëmme fir eng Minoritéit vun der Bevölkerung zougänglech ass.

Ech fannen och, eng Uni muss e Service public sinn, dat heescht si muss gratis sinn, fir sécher ze stellen, dass d'Finanze vum Student kee Selektionskritär kënne sinn. Dat seet iwwregens och d'Etüd iwwert de Stat, déi ech elo virdrun zitéiert hunn. Kaum ass d'Tënt awer drësche mat där se gedréckt ginn

ass, ass déi Etüd schonn, wéinstens wat d'Uni Lëtzebuerg ugeet, Makulatur.

Ech hunn also den Androck, dass dee Projet hei eendeiteg a Richtung Eliteschoul steiert, net a Richtung breet demokratesch Schoul, wéi se awer de Bedürfnisser vun de jonke Leit vun haut géif entsprechen. E gesäit zum Beispill Admissiounen sur dossier vir. En Diplom eleng muss also an Zukunft net onbedéngt duergoe fir an déi Schoul opgeholl ze ginn. E gesäit Aschreiwungsgebühre vir. De Montant ass zwar net festgeluecht, mä wat feststeet ass, dass d'Uni zu 20% soll iwwert de Wee vun deene Gebühre finanzéiert ginn. Zum Vergläich, d'Luxembourg School of Finance, déi jo anscheinend schonn an d'Université de Luxembourg integréiert ass, obschonn dat Gesetz hei nach guer net gestëmmt ass, freet, esou wäit ech informéiert sinn, ech hunn dat emol héieren, 17.500 Euro Aschreiwungsgebühren d'Joer. Dat si 700.000 Frang.

Dir Dammen an Dir Hären, eis Nopeschlänner hu während Jorzéngten, scho bal Jorhonnerten, onentgeltlech eis Studentinnen a Studenten opgeholl, se an hir Sécurité sociale ageschriwwen a se zu staatlech subventionéierte Wun-

nengen, Studentewunnengen, zougelooss. Haut nach maachen all Joer Dosende vun erwuessene Leit hir Première zu Metz no, zum Beispill, wou zu Lëtzebuerg absolut näischt an där Richtung besteet. Dofir ass deen elitäre Projet hei och menger Meenung no e Schlag an d'Gesicht vun deene Länner ronderëm eis, wou de Secteur public ëmmer eng dominant a regulativ sozial Roll gespillt huet. Sollen si da weider zoustänneg si fir déi allgemeng Héichschoulausbildung fir déi Leit, déi net hei zougelooss ginn, a mir picken eis just d'Korinthen aus dem Kuch?

E Kennzeeche vun der Uni Lëtzebuerg soll och d'Mobilitéit vun hire Studente sinn. Dat ass vill kritiséiert ginn. Bei all deenen Argumenter, déi do dergéint gebraucht gi sinn, muss een awer och soen, als weidert Argument, dass déi Obligatioun, net de Choix, mä d'Obligatioun d'Land ze verlooosse fir ee Joer an deem Sënn och schlecht ass, well ee jo net därerf vergiesen, dass vill Studenten eng Aarbecht hei zu Lëtzebuerg hunn oder eng Famill hei zu Lëtzebuerg hunn.

Weider hätte mer léiwer eng komplett Uni gesinn, haaptsächlech op engem Site konzentréiert, mat där ganzer Atmosphär, mat engem

richtegen Unisliwen. Nieft dem demokrateschen Aspekt, also wat den Zougank ugeet, wëll ech awer och nach e puer Saache soen iwwert déi demokratesch Strukturen, déi hei geschafen oder net geschafe ginn.

Et gëtt zwar am Projet behaupt d'Université de Luxembourg géif vun der Autonomie profitéieren. Ech hunn am Dictionnaire nogekuckt, wat dat d'Wuert Autonomie dann elo wierklech heescht, dat ass Liberté de se gouverner soi-même. Ech fannen, dass dee Projet hei an eng Géigerichtung geet, Dir Dammen an Dir Hären. Do gëtt zum Beispill e Conseil de gouvernance vun der Regierung agesat, deen aus externe Persounen besteet, Leit also, déi net am alldeegleche Liewe vun der Uni dra sinn, vläicht awer an engem anerem alldeegleche Liewen, wou méi d'Affären oder de Boursicotage eng Roll spillen, ech weess jo net wéi dee Conseil an Zukunft wäert zesummegeesat sinn. Dat ass awer dee Conseil, deen déi wichteg an déi grouss politesch a strategesch Richtlinie vun der Uni Lëtzebuerg zesumme mat der Regierung an Zukunft wäert festleeën.

E Vertrieeder vun den Enseignanten an ee vun de Studente sinn zwar

an deem Conseil virgesinn, allerdéngs hunn se do nëmmen eng Voix consultative. Déi konkret alldeeglech Gestiouen vun der Uni soll assuréiert gi vun engem Recteur, dee quasi diktatorial Kompetenzen huet. De Statsrot huet dat och net ofgeschaf. Här Garcia, wéi hat Dir e genannt?

M. Robert Garcia (DÉI GRÉNG).- Den Hannibal.

M. Serge Urbany (déli Lénk).- Den Hannibal Raptor, oder wéi?

(Interruption)

Rektor? Raptor, géif ech éischter soen.

(Hilarité)

Also an der Universiteit vu Lëtzebuerg gëtt et kaum demokratesch Géigegewichter dozou. Et gëtt wuel e Conseil universitaire, wou all d'Komponente vun der Uni sollen dra vertratt sinn, anscheinend elo besser nodeem verschidde Reklamatiounen vun de Studenten a vun de Leit, déi do schaffen, komm sinn, mä ech froe mech wat eng besser Verriedung bréngt, wann dee Conseil am Fong geholl awer nëmme konsultativ Kompetenze behale soll.

Déi Leit kënnen Avisen ofginn, si kënnen och Projekte virschloen, dobäi bleift et awer. Et huet een den Androck, wéi wann d'Auteuré vum Projet souwuel den Enseignant wéi de Chercheuren, dem Personnel administratif, technique et scientifique an de Studenten déi Fäegkeet ofschwätze wëllte matzebestëmmen, wat an där Uni soll geschéien an där si awer an Zukunft Dag fir Dag musse schaffen oder an d'Schoul goen.

Ech wäert trotzdeem net mat Nee bei deem Projet hei stëmmen, well ech och fannen, dass dat heiten en historesche Moment ass, dass déi Uni do iwwerhaupt geschafe gëtt. Fir deem Ausdrock ze ginn, wëll ech also op jidde Fall net mat Nee stëmmen. Ech soen lech merci.

M. le Président.- Dir Dammen an Dir Hären, mir wieren elo um Enn vun eiser Sitzung vun haut de Moien ukomm. Déi nächst Sitzung ass haut de Mëtteg um halwer dräi.

D'Sitzung ass opgehuewen.

(Fin de la séance publique à 12.58 heures)

Ordre du jour

1. 5059 - Projet de loi
- 1) portant création de l'Université du Luxembourg;
- 2) modifiant la loi du 31 mai 1999 portant création d'un fonds national de la recherche dans le secteur public;
- 3) abrogeant la loi du 11 août 1996 portant réforme de l'enseignement supérieur;
- 4) modifiant la loi du 6 août 1990 portant organisation des études éducatives et sociales;
- 5) modifiant la loi modifiée du 24 mai 1989 sur le contrat de travail;
- 6) modifiant la loi du 6 septembre 1983 portant
- a) réforme de la formation des instituteurs,
- b) création d'un Institut Supérieur d'Etudes et de Recherches Pédagogiques et
- c) modification de l'organisation de l'éducation préscolaire et primaire;
- 7) modifiant la loi du 4 décembre 1967 concernant l'impôt sur le revenu (suite)
- 4540 - Proposition de loi autorisant le gouvernement à créer
1. l'établissement public "Université européenne Terres Rouges" et
2. autorisant cet établissement public à participer comme membre fondateur au groupement européen d'intérêt économique "Campus universitaire européen Terres Rouges" à Esch-sur-Alzette (suite)
- (Discussion générale - suite - Lecture du texte du projet de loi - Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel - Motions - Votes)
2. 5130 - Projet de loi modifiant le chapitre V "Relations avec les prestataires de soins" du livre Ier du Code des assurances sociales
- (Rapport de la Commission de la Santé et de la Sécurité sociale - Discussion générale - Lecture du texte du projet de loi - Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel - Motions - Votes)
3. Discours de M. le Président
4. Demandes en naturalisation

Au banc du Gouvernement se trouvent: M. Fernand Boden, Mme Erna Hennicot-Schoepges, MM. Henri Grethen et Carlo Wagner, Ministres.

(Début de la séance publique à 14.31 heures)

M. le Président.- D'Sëtzung ass op.

Mir fuere weider mat der Diskussioun vum Projet de loi 5059 iwwert d'Universitéit vu Lëtzebuerg zesumme mat der Proposition de loi 4540 iwwert d'Schafung vun engem Etablissement public «Université européenne Terres Rouges». Et sinn nach ageschriwwen: d'Madame Mady Delvaux-Stehres an d'Hären Alexandre Krieps a Xavier Bettel. D'Wuert huet elo d'Madame Mady Delvaux-Stehres.

1. 5059 - Projet de loi
- 1) portant création de l'Université du Luxembourg;
- 2) modifiant la loi du 31 mai 1999 portant création d'un fonds national de la recherche dans le secteur public;
- 3) abrogeant la loi du 11 août 1996 portant réforme de l'enseignement supérieur;
- 4) modifiant la loi du 6 août 1990 portant organisation des études éducatives et sociales;
- 5) modifiant la loi modifiée du 24 mai 1989 sur le contrat de travail;
- 6) modifiant la loi du 6 septembre 1983 portant
- a) réforme de la formation des instituteurs,
- b) création d'un Institut Supérieur d'Etudes et de Recherches Pédagogiques et
- c) modification de l'organisation de l'éducation préscolaire et primaire;

7) modifiant la loi du 4 décembre 1967 concernant l'impôt sur le revenu (suite)

4540 - Proposition de loi autorisant le gouvernement à créer

1. l'établissement public „Université européenne Terres Rouges" et

2. autorisant cet établissement public à participer comme membre fondateur au groupement européen d'intérêt économique „Campus universitaire européen Terres Rouges" à Esch-sur-Alzette (suite)

Discussion générale (suite)

Mme Mady Delvaux-Stehres (LSAP).- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, meng Interventioun, déi fügt sech an an dat, wat den Här Fayot de Moien am Numm vun der LSAP gesot huet. Ech brauch dat also net ze widderhuelen. Hien huet déi grouss Froe behandelt an ech behandelen déi kleng Froen.

(Hilarité)

Dat ass Aarbechtsopdeeling. Ech kann lech awer berouegen, et ass alles zesummen ofgeschwat, och déi Motiounen, déi den Här Fayot de Moien ofginn huet. Et si siwe Punkten, fir déi déi sech wëllen astellen op d'Längt vun der Ried. Si sinn allerdéngs vun enger ënnerschiddlecher Gewichtung.

Deen éischte Punkt ass dee vun der Mobilitéit, wou ech nach eng Kéier wëll widderhuelen, dass mir als Sozialisten ëmmer fir d'Mobilitéit vun de Studente plädéiert hunn, an elo wou se europawäit prônéiert a promovéiert gëtt, ass et sécher net fir drop ze verzichten. Allerdéngs ware mir ëmmer fir eng fräiwëlleg Mobilitéit vun de Studenten, déi sollt wun Stat begleet an encouragéiert ginn, an net fir déi obligatoresch Mobilitéit, wéi se elo hei am Gesetz virgesinn ass.

Ech fannen iwwregens déi Diskussioun ëm d'Mobilitéit ganz interessant an och opschlossräich, well laang ass jo behaupt ginn zu Lëtzebuerg, mir wëllten op kee Fall eng Uni, well et war gutt wann eis jonk Elite an d'Ausland géif goen, fir do de Wand vun der grousser Welt ze erliewen. Dat ass jo och net falsch. Dat ass awer och nëmme bedéngt richtig, well deemno wou ee studéiert ass de Wand vun der grousser Welt jo och net esou interessant. Dat hat awer zur Konsequenz, dass ganz vill jonk Leit sech net konnten en Unisstudium leeschten, oder jiddefalls laang net, a mir hu jo och nach ëmmer haut en niddrege Prozentsaz vun Universitären hei zu Lëtzebuerg.

Elo ass eng nei Asicht komm a mir brauchen eng Uni zu Lëtzebuerg. Ech wëll d'Ursaachen net allegueren nach eng Kéier widderhuelen, déi si jo de Moien opgezielt ginn. Si stinn an all den Avisen an am Exposé des motifs. Mä dann traue mer eis där Saach awer net esou richtig a mir soen, déiselwecht Leit, déi virdru géint eng Uni waren, déi soen elo, eis Studenten mussen awer an d'Ausland geschéckt ginn, fir dass se dee Wand do mat kréien.

Ech froe mech heiansdo, ob mer eigentlech e Minderwäertgeekeskomplex hei zu Lëtzebuerg hunn an eis et net richtig zoutrauen, dass mer dat géife fäerdeg brénge fir eng Uni opzebauen. Ech wëll elo awer keng Psychologie maachen, eigentlech just op d'Formatioun vun deem Artikel agoen, deen eiser Meenung no iwwert dat gesichtent Zil eraus geet, well dee jo zréckbehält, dass all déi Leit, déi zu Lëtzebuerg e Bachelor maachen, eng obligatoresch Period vun Auslandséjour mussen hunn, ouni op där anerer Säit ze preziséiere wéi laang déi Period kann oder muss sinn. Dat kënnt à la limite duergoe mat engem Mount, wat awer sécher net d'Absicht ass vun deene Leit, déi d'Mobilitéit prônéieren.

De Moien ass scho vill geschwat ginn iwwert déi Problemer, déi dat opwerft fir déi bestehend Formatiounen, déi elo dräi Joer hunn an déi exklusiv hei zu Lëtzebuerg gemaach ginn. Et ass sécher gutt, dass déi Formatiounen obligéiert gi sech nei ze iwwerdenken, mä ob et